

den autoriserede beretning

*renskrevet af Preben Hammer Jensen
2020*

Midt igennem byen løber floden fra sydøst mod nordvest. Halvvejs gennem byen knækker den så den løber lidt mere mod nord. Og her i knækket ligger øen. Det er det naturlige sted at bygge en bro, og her har gennem tiden ligget flere forskellige broer.

Den nuværende bro er ikke mere end omkring hundrede år gammel. Den ligger helt ude på den østlige ende af øen, så der er plads til huse. Og helt ud til broen lå det største hus. Her boede og arbejdede Keramikeren. Værkstedet lå i underetagen og var åbent for alle i arbejdstiden, beboelsen var ovenpå som i øens andre huse.

I huset mod syd bor og arbejder Bageren. I huset mod nord var det Læreren. Det sidste hus lå ikke direkte mod vest, men i det nordvestlige hjørne. Det var øens mindste hus, og det var ikke af tegl, men af træ. Det var her jeg skulle bo og arbejde som Karetmager.

Før mig havde Skrædderen boet der. I den sidste tid var der ikke blevet arbejdet meget der, og da Skrædderen døde efter længere tids sygdom, besluttede Mesterherskeren Jonas Jonathan at jeg skulle følge efter. Som Karetmager, for det er hvad jeg er. Karetmager.

Jeg havde besøgt øen adskillige gange inden jeg blev udnævnt til mester, men jeg var ikke lærling der. Så var jeg heller ikke blevet karetmager. Men jeg havde været der med min skole og besøgt alle værkstederne flere gange, så jeg kendte Keramikeren og Bageren og Læreren af udseende og vidste hvad de lavede.

Keramikeren havde på et tidspunkt prøvet at lave aber. Jeg fik det at vide noget efter jeg var flyttet ind. Syv aber var blevet lavet og stod til tørre i værkstedet, da Mesterherskeren kom på besøg. Han trak stille og roligt en kniv og skar hovederne af dem alle syv.

- Hold dig til spareuglerne, sagde han

Keramikeren holdt sig til uuglerne herefter. De var også noget lettere at dreje op, lærlingene lærte det relativt hurtigt, og der skulle kun tre tryk med tommelfingrene til for at sætte ansigt på. Resten var skrabe- og glaseringsarbejde, og det klarede Keramikeren selv.

På samme måde holdt Bageren sig til at lave småkager og Læreren holdt sig til ABCer.

- Gør det I er gode til, sagde Mesterherskeren Jonas Jonathan og strøg sig eftertænksomt og blidt over sit hvide skæg.

- Men jeg ved endnu ikke hvad jeg skal holde mig til, sagde jeg.

- Det finder vi ud af, sagde Jonas Jonathan. Du er i hvert fald en dygtig Karetmager, så det skal nok komme.

Nu var det ikke kareter jeg havde bygget mest, faktisk havde jeg ikke bygget nogle. Jeg havde i min læretid været med til at indrette to bærestole, men ellers havde det meste af arbejdet bestået i at udskifte indtræk og udstyr i automobiler. Betegnelsen ”karetmager” var mere et levn fra fortiden, men Mesterherskeren Jonas Jonathan insisterede på at den skulle bevares.

- Du er Karetmager, sagde han, og du bor i Karetmagerens hus, den sortmalede træbygning i øens nordvestlige hjørne. Det er lige der du passer ind.

Han sagde det med en vis autoritet. Han havde mesterhersket i hele byen i over tyve år, og han havde gjort det godt syntes de fleste. Og han hed både Jonas og Jonathan som hans mor havde besluttet dengang hun levede og mesterherskede over byen. Det måtte vi respektere.

Så længe jeg ikke var sikker på hvad jeg skulle holde mig til kunne jeg ikke have lærlinge, så den første tid på værkstedet var noget ensom. Livet oppe i beboelsen skulle vel være ensomt for os alle fire, sådan måtte det være, men de andre tre havde lærlinge på værkstederne. Jeg glædede mig derfor til at finde ud af hvad jeg skulle holde mig til.

Alt hvad vi fremstillede blev solgt til de besøgende, og alle indtægter blev afleveret til byen. Til gengæld sørgede byen for alle vores fornødenheder, så vi led ingen nød, og derfor havde jeg omgående sagt ja da jeg blev tilbudt pladsen som Karetmager. Jeg ville være forsynet til min død, og så betød det ikke så meget hvad jeg skulle give afkald på.

Bageren havde været lærling på øen. Der havde været bageri i det værksted så længe nogen kunne huske. Tidligere havde der været bagt brød, men efter at maskinen var blevet installeret, var det naturligt at der blev lavet småkager. Om det var det Bageren var bedst til, betød faktisk ikke så meget længere. Og småkagerne var gode, så ingen beklagede sig. Bageren kunne nøjes med to lærlinge, måske endda kun med en, men det ville have været ensomt for den lærling. Så de var to smådrengene, Lam og Kurt. De pakkede og satte fra så længe småkagemaskinen kørte, mens Bageren i ro og mag fyldte på og sørgede for at tænde og slukke på de rigtige tidspunkter.

Der gik flere måneder hvor jeg arbejdede alene og var alene oppe i beboelsen, og i starten gjorde jeg ikke meget for at indrette mig. Jeg flyttede ind i den store seng, jeg havde medbragt mine tæpper hjemmefra, det var det eneste hjemlige i begyndelsen. Jeg savnede nok min familie, mest i starten. De tre andre på øen skulle være min familie nu, det vidste jeg. Det var som jeg havde forventet, men det blev det ikke lettere af. Stoltheden over opgaven holdt mig oppe, glæden over at tjene byen og Mesterherskeren Jonas Jonathan. Sådan var det dengang, og sådan tænkte vi næsten alle sammen, det var jeg sikker på.

I den periode besøgte han mig ofte, Mesterherskeren. Det var ganske uformelt, uniformsjakken var knappet op, eller han havde den slet ikke på og kun den hvide hørskjorte han var så kendt for. Skægget var lidt langt og ganske tyndt, men det fik ham ikke til at se sjusket ud, snarere vis og klog. Og han talte med en bestemt og behersket blød stemme.

- De læderpuder ser da lovende ud. Bliver de købt ?

Det blev de jo. De var nydelige og kunne sagtens blive moderne. Måske var de ikke så udfordrende at lave, seks stykker læder, kvadratiske og ombyttelige. Der kunne leges

lidt med farver og overflader, og der skulle man være lidt omhyggelig og sætte sit eget præg. Men der var hele tiden noget fornuftigt at lave.

Jeg fortsatte i nogen tid også med andre forsøg på produkter, men Jonas Jonathan havde i virkeligheden besluttet sig, selvom jeg stadig var lidt skeptisk.

- Jeg er jo Karetmager, ikke pudefabrikant.

- Ja, bliv du bare ved med at forsøge andre ting. Men sørg for at der altid er puder nok til de besøgende der vil købe.

Derudover levede jeg fortræffeligt. Maden var nærende og velsmagende og tilstrækkelig. Naturligvis når den var udvalgt og fremstillet af rådhusets bedste kokke. Det tøj der blev bragt mig, passede perfekt hver gang. Og jeg fik min første lærling. Hun var en smule ældre end Bagerens to læredrenge. Hun hed Mose og kunne allerede sy i læder da hun ankom. Mesterherskeren var en klog mand, han kunne ikke nøjes med bare at se sådan ud.

Mose var på værkstedet hver dag fra morgen til aften. Læringer måtte ikke overnatte på øen, til gengæld kunne de beholde navn og køn. Jeg misundte dem ikke. Og nu havde jeg en at tale med mens vi arbejdede.

Hun blev i lang tid ved med at kalde mig Mester, selvom jeg med rette burde tiltales Karetmager, så der ikke blev misforståelser i forhold til de andre værksteder. Jeg må indrømme at jeg syntes det var morsomt, og jeg var aldrig fornærmet eller vred når jeg irttesatte hende.

Når vi gik alene i værkstedet gik det også an. Så kunne vi være Mose og Mester så tosset vi ville. Men vi var sammen med de andre og deres læringer, duede det ikke. På den anden side ville det være upassende at hidse sig op. Jeg havde haft mange besøg af Mesterherskeren Jonas Jonathan og havde lært lektien.

Jeg hørte aldrig Læreren råbe af sin lærling. Keramikeren hidsede sig heller aldrig op. Kun Bageren var ikke altid så god til at beherske sig. Jeg hørte mere end en gang hvordan der blev råbt af Lam og Kurt. Hver for sig eller begge to på en gang. Måske er det en del af faget. Bageriet var også det eneste værksted der havde så fristende råvarer. Smør og sukker kan være svært at ignorere, især når man er i den alder. Så måske havde Bageren mere at skælde ud over end vi andre tre.

Mose havde i virkeligheden fat i noget væsentligt, når hun kaldte mig Mester. Når hun fra starten kaldte mig sådan, var det nødvendigt for mig at blive en rigtig mester. Det var mere end at være Karetmager, det var mere omfattende. Og sådan var det vel også for de andre tre.

- Men Mester, er du så gammel nok til at huske Mesterherskeren Jonas Jonathans mor, dengang hun herskede ?

Det er jeg ikke. Jeg var kun et barn da hun døde. Min far og mor huskede det, de var med til hendes begravelse. Jeg har fået fortalt at jeg i mellemtiden blev passet af en eller

anden gammel kone, så jeg husker det ikke. Heller ikke hvad den kone hed. Men Mesterherskeren der var død hed Jacky Marie, det ved jeg naturligvis.

- Min far kan endda huske da Jacky Maries mor var Mesterhersker. Og alle ved at hun hed Magdalene.

- Er din far meget gammel ?

- Det vil du nok synes, ja.

- Kommer han på besøg her ?

- Det er jeg sikker på han ikke gør

- Hvad så med din mor ?

- Hun lever ikke længere, så hun kommer heller ikke.

- Jeg kan godt lide navnet Magdalene, sagde Mose. Og det er lidt mærkeligt at hun kun havde et navn selvom hun var Mesterhersker.

- Mesterherskeren Jonas Jonathan siger at det jo er to navne, der bare er vokset sammen i brug.

- Det ved jeg godt. Nogle gange ville jeg ønske jeg hed Magdalene.

- Det er ikke muligt, sagde jeg. Og det er heller ikke et ønske du skal tale højt om.

- Det ved jeg også godt.

- Det vi siger her på værkstedet bliver her på værkstedet. Men du skal passe på at du ikke siger det så meget at det sætter sig i tankerne, for så kommer det ud, uden du ved hvordan.

- Du er så klog Mester.

Det mente hun, og jeg blev helt stolt. Hun gjorde mig ofte stolt, og jeg var glad for at kunne være rollemodel for hende. Af og til overvejede jeg om hun måske så dybere end de andre på øen, måske endda dybere end Mesterherskeren Jonas Jonathan, men dengang viftede jeg hurtigt den slags tanker væk. Jeg var stadig ungdommeligt uerfaren, selvom Mose syntes jeg var gammel.

Når det blev mørkt forsvandt alle gæsterne fra øen, og lærlingene skulle gå hjem. Så mødtes vi fire Mestre ofte, når vejret var til det, på plænen mellem husene. Om dagen var det en offentlig park for gæsterne, og den var bemanded og pæn og altid ryddelig. Men efter mørkets frembrud havde vi den for os selv, og så mødtes vi der i mørket. Af og til spiste vi der sammen og delte hinandens mad, selvom vi ikke var klar over om det var tilladeligt eller ej. I mørket gik det an. Når det var lyst, holdt vi os til vores egen mad.

Det var også der i mørket vi kunne tale sammen. På en måde på lige fod. Selvom Keramikeren havde været på øen længe før os andre og kunne huske da vi kom hver især.

- Og så er det ligegyldigt om det er en Bager eller en Lærer eller en Karetmager.

- Selvom jeg nok er den kønneste, sagde Læreren.

- Der er ingen der er kønne her, sagde Keramikeren. Det er sådan set pointen.

- I mørket er vi alle lige kønne, sagde jeg.

- I mørket er vi alle lige, sagde Keramikeren. Kun lige. Det med kønne må I glemme alt om.

Vi var sikre på at have øen for os selv. Selv Mesterherskeren havde ikke adgang om natten. Det var hans egen beslutning, fortalte Keramikeren. Da Jacky Marie var Mesterhersker kom hun af og til på aftenbesøg. Det havde Skrædderen fortalt for længe siden. Nu var Skrædderens hus blevet Karetmagerens hus, og jeg var Karetmageren.

- Og det siges at Magdalene kom endnu oftere i sin tid, fortsatte Keramikeren. Men hvem der siger det er jeg ikke længere sikker på.

Keramikeren havde tre lærlinge. Og det var efterhånden kun dem der drejede ugler og satte ansigter på. Keramikeren nøjedes med at skære revnen i ryggen og stod desuden for næsten alt arbejde med glasur. Sådan kan arbejdsgange være forskellige fra værksted til værksted.

Læreren havde som jeg kun en lærling. En køn dreng ved navn Siggie, et helt misvisende navn, men sådan var det. Om dagen sad han sammen med Læreren og farvelagde de berømte ABC'er, og selvom de var øens dyreste varer, solgte de godt. Farverne blev lagt blødt på, så navnet Siggie var alt for skarpt til den dreng. Læreren var noget skarpere i både streg og ord, og måske kom det hele til at passe sammen på den måde. Jeg var i øvrigt stadig ny dengang, og havde mine læderpuder og Mose at se til. Det var sådan det var. Men tiden gik jo videre, kan vi se.

Keramikeren vidste endnu mere om Mesterherskeren og hans familie end min far gjorde. Som tingene var, var det heller ikke så underligt. Jonas Jonathans smukke hustru Carina og deres lige så smukke datter Cari Maria havde tidligere været hyppige gæster i keramikværkstedet. Keramikeren havde mødt dem mange gange og endda ført længere samtaler med dem. Da Cari Maria var lille havde hun elsket at være med på værkstedet, og hun fik af og til lov til at sidde med en klump ler på en drejeskive. Det kom der måske ikke spareugler ud af, men nogle af værkerne blev tørret og brændt, og hun fik dem gratis med hjem til Rådhuset. Dem skar hendes far ikke hovedet af, men det var jo heller ikke aber. Sådan kunne Keramikeren fortælle en hel aften og en halv nat til vi andre tre blev trætte og gik tilbage til hver vores lejlighed.

Selvom lærlinge sjældent kom op i beboelsen, var jeg efter jeg havde fået Mose som lærling begyndt at gøre lidt mere ud af det. Det lignede efterhånden en rigtig lejlighed. Tæpperne jeg havde haft med hjemmefra blev skiftet ud men noget mere passende, og der kom borde og stole på gulvet. Så kunne Mesterherskeren Jonas Jonathan også besøge mig der, og han kunne tage familien med, hvis han fik lyst.

Han kom dog mest alene, og oppe i lejligheden var der ingen fare for at han fik svinet sine hvide uniformsbukser.

- Nu er du faldet til, konstaterede han en gang.

Og det måtte jeg give ham ret i. Og måske havde jeg efterhånden plads og arbejde til endnu en lærling.

- En ting ad gangen, sagde han. Læreren har også kun en lærling. Det er et stort ansvar at have lærlinge, både fagligt og personligt.

- Bageren har to, og det virker da ikke til at der er voldsomt styr på Lam og Kurt. Der går rygter om at de har overnattet i huset.
- Det kan jeg ikke tro
- Oppe i beboelsen, siger de.
- Hvem er de, der siger det ?

Det kunne jeg naturligvis ikke huske. Og jeg var vist lidt bange for at det blandt andet var mig selv, der havde sagt det. Og det kunne jeg ikke være bekendt.

- Det er sikkert bare snak, indrømmede jeg.
- Nu skal du og din lærling bare sy en masse læderpuder, så der er noget at se på og noget at købe.
- Men Mose bliver jo ikke rigtigt karetmager på den måde.
- Så kan hun kalde sig pudemager, hvis hun vil. Med et svendebrev her fra øen, vil hun aldrig mangle arbejde.

Jeg var nødt til at give ham ret.

De få gange familien var med, var snakken meget anderledes. Særligt Cari Maria, der var blevet en spæd ung dame og som efter sigende lignede sin mor som ung, talte om alt mellem himmel og jord. Så sagde hendes far ikke meget. Det var Carina der indimellem forsøgte at dæmpe datteren.

- Når jeg siger det er skrevet i stjernerne, sagde Cari Maria, så er det ikke fordi jeg tror stjernerne ved noget eller skriver noget. Det er bare det samme som at sige at de ligger i kortene. Det går som det går, fordi det er sådan det er nødt til at gå.

Det var sådan en sætning der kom midt i en begyndende snak om vind og vejr. Den unge dame var måske lidt utålmodig og ville vise hun havde tænkt over tingene. Vi havde ikke sagt et ord om stjerner, vi havde holdt os til et noget mere nærliggende vejr.

- Det er godt du er så sikker, sagde Carina.
- Ting falder ned hvis de ikke bliver holdt oppe, svarede Cari Maria. Det er sådan verden er indrettet.
- Så er det godt vi har indrettet den sådan, sagde Carina.

Jeg sagde heller ikke noget.

- Men hvad synes du om de stole Karetmageren har fået, fortsatte hun

Cari Maria så på stolene

- De ser ud som de skal.

Mesterherskeren Jonas Jonathan nikkede. Det kunne han selv have sagt. Jeg var også helt tilfreds med de stole. Vi kunne sidde i dem alle fire. Men Cari Maria stod stadig op.

- Jeg snakker om det hele, sagde hun. Og I snakker om stole.
- Når man skal sidde ned og snakke hyggeligt kan stole betyde meget, sagde Carina. Og jeg synes du skal sætte dig ned og slappe lidt af.

Cari Maria gik hen til vinduet og kiggede ned i parken midt på øen. Om dagen var den fuld af både farver og mennesker.

- Der er godt besøg i dag, sagde hun.
- Sådan, sagde hendes mor tilfreds.

Og Jonas Jonathan nikkede igen.

- Det er det fine vejr i dag, sagde han.

Noget senere kom Cari Maria alene og besøgte mig.

- Jeg er helt tryk ved dig, sagde hun. Det er anderledes med din nabo mod syd. Hvis det ikke havde været øens bager, ville jeg have sagt rejekælling.
- Det hørte jeg ikke, sagde jeg.

Hun var stadig meget ung, og jeg vil ikke foregribe begivenhederne, for så bliver de helt uforståelige.

Mesterherskeren Jonas Jonathan fik ret. Vores læderpuder blev særdeles moderne. Både Mose og jeg klippede og syede og klippede og syede, og vi kunne ikke følge med. Folk blev skrevet op til en pude, listen blev længere og længere. Karetmagere andre steder i byen begyndte at sy tilsvarende puder, men de slog ikke an på samme måde. Folk ville have en ægte læderpude fra byens ø, de andre var bare efterligninger. Det var mig der var den rigtige Karetmager, det var der ikke tvivl om nogen steder.

- Nu kan du rigtigt mærke hvordan det er at være en af os fire, sagde Keramikeren en aften.

Det puslede lidt i buskene. Jeg regnede med at det var Kurt eller Lam der ville kalde på Bageren. Det ville ikke have overrasket mig. Men det var Siggis stemme, jeg hørte.

- Så er jeg klar.

Læreren rejste sig. Keramikeren smilede.

- Det tager sin tid at blive helt fri for den fornemmelse af krop.
- Har du da været her længe nok til det, spurgte jeg.
- Ikke helt, svarede Keramikeren.

Læreren gik uden at sige noget. Mesterherskeren var som vanligt ikke på øen efter mørkets frembrud. Mose var ikke på øen, og hende kunne jeg jo reelt heller ikke bruge til noget lige nu. Men i morgen skulle der sys flere læderpuder.

- Vi andre tre kan vel gå et smut over broen og ud i byen, sagde Bageren.
- Det kan vi sagtens, sagde Keramikeren. Bare vi ikke skal gå for langt.

Det var rart og gaderne var næsten mennesketomme. Det var første gang jeg var væk fra øen i over et år, så det var også lidt underligt.

- Jeg troede ikke det var tilladt, sagde jeg.
- Jo jo, sagde Keramikeren.
- Vi er ikke fanger, sagde Bageren.
- Vi er bare ubemidlede når vi kommer ud, sagde Keramikeren.

Sådan var det dengang. Vi solgte vores varer, men vi tog ikke imod betalingen. Det blev alt sammen klaret af betjeningen.

Vi kom forbi Rådhuset og så der var lys i vinduerne. Jeg syntes det så indbydende ud.

- Når de besøger os, kan vi så ikke også besøge dem ?
- Det er der ingen bestemmelser om, sagde Keramikeren. Men jeg ville lade være.
- Jeg har heller ikke lyst, sagde Bageren.
- Hvis der stadig havde været en biograf i byen, sagde Keramikeren, så kunne vi have set en film.
- Jeg har mere lyst til en Gin og Tonic på et værtshus, sagde Bageren.

Men vi var som sagt ubemidlede dengang. Og tilbage på øen var der forsyninger til at blande hvad som helst vi havde lyst til.

- Lad os gå tilbage, sagde Keramikeren.
- Jeg skal lige over til Rådhuset, sagde jeg.
- Det er jo her vi er.
- Helt over til det.

Rådhuset var bygget af røde teglsten i lidt klassisk stil. Det høje fundament var af granit, og de fleste af stenene var ikke synderlig tilhuggede, så der var en del mørtel imellem dem. En af stenene i det sydvestlige hjørne var ganske stor og nærmest lyserød. Det var den sten jeg var nødt til at komme helt tæt på.

Jeg havde været der med skolen et par gange og hver gang haft samme fornemmelse. Når jeg gik forbi og lagde hånden på stenen, forsvandt den uro jeg havde i kroppen, og jeg blev sært målbevidst.

- Så går vi tilbage til Ø, sagde jeg.

De andre to gik efter.

Nogen tid efter var en af Keramikerenes lærlinge udlært. Det var ham de kaldte Bro. Om han hed det rigtigt ved jeg ikke, jeg nåede ikke at lære ham nærmere at kende. Mesterherskeren Jonas Jonathan var til stede ved begivenheden, og han havde både hustruen og datteren med. De lignede stadig hinanden meget, og når man så Cari Maria, var det tydeligt hvor smuk Carina måtte have været da hun var ung.

- Men hun er blevet noget tynd her på det sidste, hviskede Bageren. Det ser faktisk ikke så sundt ud.
- Er det ikke bare alderen, sagde Læreren. Nogle koner bliver tyndere når de bliver gamle. Andre bliver tykke.
- Så gammel er hun heller ikke, sagde jeg.

Mesterhersker Jonas Jonathan holdt en tale for Bro. Det var en del af traditionen når en lærling på øen var udlært. Han nævnte ikke Bro i talen. Han nævnte heller ikke Keramikeren. Han sagde at som udlært fra øen var man sikker på at få et ordentligt arbejde overalt i byen. Og endda udenfor byen, hvis man skulle få lyst til at flytte. Talen kunne være til en hvilken som helst udlært på øen.

- Det er den samme remse de bruger hver eneste gang, sagde Bageren. Det var Jacky Maria, der holdt talen da jeg blev udlært, men talen var ord til anden den samme.
- Hvis arbejdet her på øen skal give mening, er det vigtigt at holde fast i traditioner, sagde Keramikeren.
- Jeg kan huske jeg gerne ville have været nævnt, sagde bageren. Bare i en eftersætning.

Læreren stod bare og smilede. Og jeg sagde heller ikke noget. Bagerlærlingen Kurt stod bagved og grinede. Han glædede sig nok til at det var ham der var udlært.

Om aftenen kom Jonas Jonathan og besøgte mig oppe i beboelsen. Han havde sin datter med, Carina var gået hjem.

- Hun blev lidt træt af al den hurlumhej, sagde han. Men hun har også set det så tit.
- Jeg vil gerne være Keramikerenes nye lærling, sagde Cari Maria og grinede.
- Du er allerede i lære, sagde hendes far. Men det er rigtigt at der er plads til en ny lærling på øen. Og ikke nødvendigvis hos Keramikeren.
- Er der ikke brug for en til at dreje, spurgte jeg.
- En lærling skal jo lære det først. Og jeg har en fornemmelse af at Keramikeren ikke orker oplære flere i den kunst. Det må komme når vi også skal have en ny keramik. I mellemtiden kan de to der er tilbage nok sagtens klare at dreje de nødvendige spareugler. Men du har jo længe snakket om at du godt kunne bruge en til alle de læderpuder.
- Mig ?
- Det er derfor det er dig jeg besøger.

Og han havde allerede en i kikkerten. Hun var ikke stor og stærk, og heller ikke særligt gammel. Men hun var målrettet.

- Hun stillede selv på Rådhuset og spurgte. Alene. Den slags skal man tage alvorligt.
- Du sagde ellers at Læreren stod først for tur til lærling nummer to.
- Sådan har jeg vist aldrig sagt det.
- Måske synes Læreren det også.
- Det skal du ikke bekymre dig om.

Det gjorde jeg nu alligevel. Med en vis ret, viste det sig.

Hun hed Hille. Så nu havde jeg to lærlinge. Hille og Mose. De havde det vist godt sammen. Mose havde talentet, det vidste jeg allerede, og Hille havde stædigheden og ordenssansen. Antallet af puder vi sprøjtede ud af værkstedet var snart næsten fordoblet, og ventelisten forsvandt. Prisen måtte sættes lidt ned, men Jonas Jonathan var tilfreds.

- Den luksus skal alle indbyggere have råd til, sagde han og bestilte samtidig tredivest ekstra puder til Rådhuset.

Læreren var god til ikke at virke alt for fornærmet.

- Det er Mesterherskerens beslutning, det kan du jo ikke gøre for.

Og Lærerenes værksted blev ved med at producere ABCer i det sædvanlige tempo. Og snart fik vi noget helt andet at tale om. En dag kort efter blev det nemlig meddelt at

Mesterherskerens hustru Carina var død af tæring, og at hele byen venligt og bestemt var inviteret til begravelsen. For os fire på øen og vores lærlinge var der i hvert fald ingen vej udenom. Ikke at vi havde lyst til at gå udenom, slet ikke, men vi vidste alle elleve samtidig udmærket hvad der blev forventet af os.

De havde valgt en smuk dag med behageligt vejr til begivenheden. Selve afskedsceremonien blev holdt inde på Rådhuset for de allernærmeste, det var end ikke vi fire Mestre inviteret med til. Vi stod alle sammen på pladsen udenfor i et menneskehav, hvor alle prøvede at stikke hovedet op over overfladen og følge med i hvad der skete. Og i lang tid skete der ingenting. Men så blev den store dobbeltdør i huset åbnet, og begravelsesoptøget trådte ud på pladsen, og menneskehavet delte sig og gjorde plads til det. Byens Mesterhersker Jonas Jonathan gik forrest i sin hvide uniform med både jakke og kasket. Ved hans side, men alligevel med en fornemmelse af et skridt bagved, gik parrets datter. Hustruen fulgte efter i en kiste båret af fire tavse tjenere. Vi kunne ikke se hende, der var låg på. Mange i menneskehavet græd.

Optøget begav sig mod den nordlige port, der var ikke så langt, byen breder sig noget mere på den anden led. Byporten står der endnu selvom muren om byen for længst er revet ned, en del af stenene herfra blev faktisk brugt til i sin tid at bygge Keramikerens hus, det var i hvert fald hvad man sagde. Særligt Keramikeren sagde det ofte. Som om det betød at det var skallen på spareuglerne der nu beskyttede byen. Sådan kan man have hver sin overbevisning.

Udenfor, på den plads hvor bønderne fra landet i gamle dage havde ventet på at blive lukket ind i byen, var bålet stablet op. Kisten hvor Carinas afsjælede legeme skulle befinde sig, blev bakset op på toppen af bålet, og de fire tavse tjenere antændte bålet fra alle fire verdenshjørner. Mesterherskeren Jonas Jonathan græd som han blev pisket. Det samme gjorde datten Cari Maria, der på den måde sagde farvel til sin mor. Det samme gjorde alle vi andre, det var sådan det skulle være.

Det tog lang tid for det bål at brænde helt ned. Næsten alle blev stående og så det ske, kun de meget gamle og de meget uinteresserede gik tilbage ind i byen. Det var ikke fordi vi var nysgerrige efter at se hvad der skulle ske bagefter, det havde vi allerede fået at vide. Der skulle ikke ske noget som helst. Asken skulle ikke samles, det skulle sprede sig for vinden, som vinden nu ville. Således skulle Carina rejse tilbage til altet i og udenfor byen, det havde Mesterherskeren Jonas Jonathan bestemt. Og han havde bestemt at det var en gammel skik. Selvom ingen i byen, heller ikke de allerældste havde hørt om den skik før.

Både Jacky Maria og Magdalene, byens tidligere Mesterherskere og Jonas Jonathans mor og mormor – og vist også hans oldefar, var blevet brændt på bål udenfor byen som Carina, men asken efter deres bål var blevet samlet og gemt i store krukker, der var blevet muret ind i fundamentet under Rådhuset.

Vi stod og snakkede lavmælt om det, os fire beboere på øen, og vores lærlinge var ikke i nærheden.

- Det er en god gammel skik, sagde Keramikeren. Og er den måske ikke så gammel, så er den i hvert fald god.
- Lidt sjusket måske, sagde Bageren.
- Jeg gætter på at Jonas Jonathan vender tilbage til den gamle skik med krukken når det er hans tur, sagde Læreren.
- Det er måske begrænset hvad han kan bestemme på det tidspunkt, sagde jeg.

Dengang var det ene og alene logik, også for en Karetmager.

Det var aften da alle gik hver til sit i byen, der var ingen procession, bare spredte grupper. Lærlingene så vi ikke noget til, vi var forbi deres fyraften, så vi fire gik alene tilbage til øen. Og tilbage der gik vi uden yderligere falbelader ind i hver vores hus og op i lejligheden. Jeg gjorde i hvert fald.

Nogle dage senere, da vejret havde skiftet, udsendte Rådhuset en proklamation. Mesterherskeren Jonas Jonathans datter var nu byen førstedame og skulle behandles som Mesterherskeren selv. Hun ville herefter optræde under sit fulde voksne navn Julia Dagmar Maria, og hun måtte ikke længere omtales eller tiltales med sit ungpigenavn.

Det navn var nyt for os alle sammen. Og der var tre navne i alt. Ingen jeg talte med havde nogen sinde hørt noget lignende før. Selv Keramikeren syntes det var lidt sært.

- Det lyder ikke engang godt, sagde Læreren. Men rytmen er da lidt bedre end i hendes fars navn.
- Ikke så højt, sagde Keramikeren. Din lærling er lige i nærheden.
- Han siger jo selv det samme, sagde Læreren. Selvom han også synes hun er en flot pige. Udover navnet, altså.

Og vi talte alle sammen om det, og også med vores lærlinge. Hele byen talte om det. Men ikke for højt.

Af og til, når der var en pause i arbejdet, kom Siggi og besøgte Mose, Hille og mig på værkstedet. De tre lærlinge havde et eller andet sammen. Bagerens to lærlinge virkede for barnlige til at deltage her, og Keramikeren to lærlinge, som vi stadig ikke kunne huske navnene på, de kom heller aldrig på besøg. Siggi besøgte mine lærlinge, og de besøgte af og til ham.

En dag havde han viklet hele hovedet ind i papirstrimler og malet et helt andet ansigt udenpå. Materialet til den slags tossestreger havde han jo adgang til som lærling i Læreren hus. Det var et uhyggeligt ansigt, og det var bare for sjov. Mose lod som om hun blev lidt bange, Hille gad ikke. Men de grinede alle tre da han flåede strimlerne af. Jeg stod i den anden ende af værkstedet og grinede med. Bageren kom ind.

- Hvad skal du, spurgte jeg.

Det var sjældent vi fire kom på hinandens værksteder i arbejdstiden. Vi passede hver et håndværk og koncentrerede os om det. Så vi kritiserede ikke hinanden produkter, og vi gav ikke hinanden gode råd. Bageren vidste alligevel ingenting om læderpuder eller andre karetmagerprodukter for den sags skyld. Der måtte være noget særligt på færde.

- Det der skal du passe på med, sagde Bageren til Sigg.
- Det ved jeg godt, sagde Sigg. Men der er ingen besøgende lige nu.
- Man ved aldrig hvornår man får besøg, sagde Bageren. Og måske en af Keramikerenes lærlinge ser det.
- De siger jo aldrig noget.
- Ikke når du hører det..

Det var næsten mere uhyggeligt end det ansigt Sigg havde malet og som nu lå sammenkrøllet på gulvet. Bageren samlede det op og proppede det omhyggeligt ned i bøtten med læderaffald og gulvopfej.

- Der er privilegier ved at være på øen. Men det der er ikke et af dem. Vi skal huske at passe på hinanden.

Og Bageren gik tilbage til sit værksted og sin småkagemaskine. Kort efter kom Keramikeren og en keramiklærling ind på mit værksted. Jeg kan ikke huske hvad de ville, så det har ikke været vigtigt. Men sikke et renderi.

Om aftenen, efter Hille og Mose var taget hjem til byen, gik jeg ovenpå til mig selv. Og så stod Sigg der. Han må være smuttet ind mens jeg vendte ryggen til døren. Han havde sit helt almindelige ansigt på. Jeg blev ganske forskrækket.

- Har du lagt mærke til at Jonas Jonathan ikke har været en eneste gang her på øen siden ligbrændingen, sagde han.

Det havde jeg ikke. Eller også havde jeg, uden at lægge mærke til det.

- Det er nok ganske tilfældigt, sagde jeg.
- Han plejer at kigge forbi hos os hver anden eller hver tredje dag, sagde Sigg. Og jeg har set at han da også kommer forbi her hos dig med jævne mellemrum. Og nu er der gået flere uger siden vi har set noget til ham. Har han måske været forbi her ?

Det havde han heller ikke. Det var ganske rigtigt lidt mærkeligt.

- Han har jo sit at se til for tiden, sagde jeg.
- Stemningen i byen er også blevet underlig, sagde Sigg.
- Vi sørger jo.
- Det er ikke sorg. Det er noget andet. Der skete noget da han proklamerede Cari Marias nye navne.
- Pas nu på, det må du ikke længere sige.

Sigg kom helt hen til mig. Han var lige så høj som mig, måske endda en smule højere. Jeg vendte mig om og kiggede ud ad vinduet. Han lagde en hånd på min skulder.

Det var helt uhørt. Han var ikke min lærling. Og den måde han lagde den hånd.

- Du er en helt anden Mester end min Mester, sagde han.
- Vi er helt lige, os fire på øen.
- Det kan godt være. Så er I lige forskellige. I er i hvert fald ikke ens.

Og lærlinge skal kende deres plads, tænkte jeg. Men jeg sagde ikke noget.

Mose og Hille havde jeg af og til rørt ved. Klap på skuldrene, og af og til et trøstende knus. Men det her var noget andet.

- Måske skulle vi ikke stå sådan ved vinduet, sagde jeg.

Og så stod vi der til det var mørkt og han gik. Det var måske noget han var blevet vant til hos Læreren. Han fløjtede da han gik. Ikke højt, men han fløjtede. Jeg satte mig i en stol og så ud i mørket. Det var begyndt at blæse udenfor, kunne jeg høre. Det var sådan det var, af en eller anden grund er det nemt at huske. Det var alt hvad der skete, ingen må tro noget andet. Ingen.

Det var samtidig lidt som da Mesterherskerens datter besøgte mig. Dengang hun hed noget andet. Nu var hun Julia Dagmar Maria. Nu var hun en anden, der ikke længere kom på besøg.

Men et par dage senere mødte jeg hendes far, Mesterherskeren Jonas Jonathan, der var på vej ud af Keramikerenes hus.

- Hvordan går det med puderne, spurgte han.

- Vi er da kommet i gang igen, sagde jeg.

Plænen var næsten tømt for besøgende. Han stod lidt og brummede. Han havde jakken på, den var knappet og hvid, og kasketten holdt han i hånden.

- Hvad siger du til bekendtgørelsen fra rådhuset, spurgte han så.

- Det er jo ikke der jeg er, svarede jeg.

- Men du tænker vel.

- Hvad skulle jeg da tænke ?

- Og der bliver ved med at være godt med besøgende i værkstedet ?

- Det er som det plejer, svarede jeg. Måske er der endda lidt flere. Og de bliver lidt længere end de plejer. Nogle gange sidder de på plænen til det er mørkt. Det er ikke så tit så tyndt som i dag.

- Køber de noget, ville han vide.

- Det gør de da. Det kan vel også ses på regnskaberne.

Da han var gået om på broen, kom Siggi om hjørnet fra den anden side. Han havde vist hørt det meste af samtalen.

- Så kom han, sagde han. Måske er det min skyld.

- Smut nu hjem til byen, sagde jeg. Ellers bliver det for sært det hele. Du skal ikke komme nærmere nu.

- Hvad hed du før du blev Karetmageren, spurgte han.

- Det må du ikke spørge om.

Han var gået et par skridt nærmere.

-Jeg vil skrive en sang. Og jeg kan ikke skrive Karetmageren i en sang.

- Man kan skrive hvad man vil, sagde jeg. Men man kan også lade være. Smut nu hjem med dig.

Og Siggi forsvandt om hjørnet og ud på broen.

Måske var det på hans foranledning, på Siggis foranledning, at Læreren en dag kom til at skrive en ABC uden bogstavet J. Den fortsatte direkte fra I til K. Og det var en ren forglemmelse sagde Læreren. Den ABC lå i flere dage på værkstedet. Siggi havde farvelagt den og ikke sagt noget om fejlen.

Den ABC blev solgt. Den blev læst. Den blev efterspurgt og til sidst blev den nærmest berømt. Og en dag stod Mesterherskeren Jonas Jonathan sammen med to tavse tjenere og spurgte hvordan det kunne gå til at en ABC manglede et bogstav, og så endda lige det bogstav.

Jeg var der ikke selv, Siggi fortalte det bagefter.

- Det var en fejl, sagde Læreren.
- En fejl vi overså, sagde Siggi.
- I tidligere tider ville sådan en fejl have kostet dig dit hoved, sagde Mesterherskeren Jonas Jonathan. Men sådan er det ikke længere. Du skal slippe med tretten piskeslag.

Og de to tavse tjenere slæbte afsted med Læreren. Det var sådan jeg fik det refereret.

Hille havde opfattet der skete noget. Måske havde Mose også lagt mærke til det. Vi gik alle tre ud på plænen og mødte Bageren og Keramikeren og deres lærlinge. Der var mange gæster på plænen. Alle snakkede om hvad der var sket, ingen vidste rigtigt noget.

Senere kom Siggi tilbage inde fra byen og fortalte det hele. Han var gået med til Rådhuset, løbet efter som det tynde øl, men han havde ikke fået lov at gå med ind.

- Datteren med de tre navne kom ud og bad mig om at gå, sagde han. Og hun fortalte hvad der var besluttet. Læreren skal piskes på søndag, søndag middag. Og bliver så sluppet ud og kan komme tilbage og har fået en lærestreg.

Læreren ville få en lærestreg. Sådan havde Mesterherskeren Jonas Jonathan besluttet. Vi syntes alle det lød som lidt af en vittighed. En dårlig vittighed, men det råbte vi ikke op om.

Nogle besøgende havde hørt hvad vi talte om, og historien spredte sig på plænen. Man kunne se det på folks armbevægelser.

- Men er det så meningen jeg skal passe værkstedet alene, spurgte Siggi.
- Det tror jeg næppe, sagde Keramikeren. Du er jo ikke mester på øen.
- Huset er låst af, sagde Lam og Kurt i munden på hinanden.

De havde allerede været henne for at kigge.

- Hvor skal jeg så være, spurgte Siggi.
- Du må vel blive hjemme hos dig selv, sagde Bageren.
- Han kan være med inde ved os, sagde Hille.

Hun havde ikke spurgt mig først.

- Det går ikke, sagde Keramikeren.

- Jeg kan ikke sidde hjemme og kukkelure hele dagen, sagde Siggis. Det er meningsløst.

- Tingene sker i den rækkefølge de sker i, sagde Keramikeren bestemt. Det må vi alle finde os i. Og du kan da være blandt de besøgende om dagen.

- Du skal bare huske at gå hjem om aftenen, sagde Bageren.

Kurt stod og grinede. Lam var løbet væk igen, han var vist den mest nysgerrige af de to.

Jeg ville gerne vide hvad det hele gik ud på. Asken der skulle sprede sig med alle vinde, datteren med tre navne, tretten piskeslag for et manglende J. Kunne jeg få det til at hænge sammen ?

Jeg var den der sagde mindst. Faktisk sagde jeg vist slet ikke noget. De andre snakkede og snakkede. Keramikeren forsøgte hele tiden at lukke snakken med en klog bemærkning. Som spareugler, der blev lukket sammen i toppen når de blev færdigdrejede. Og glemte at der blev skåret en revne i ryggen på dem når de var læderhårde. Mønter kunne ikke bare komme ind ad den sprække, de kunne også komme ud igen. Så klog var Keramikeren.

- Virkeligheden er den bedste forklaring vi har.

Og det var heller ikke løgn.

Om lørdagen, dagen før Læreren skulle piskes, var der indkaldt til procession. Alle der kunne, burde gå med. Vi fra øen skulle naturligvis. Det blev ikke sagt højt, men vi hørte det tydeligt alle sammen. Og som ved bisættelsen skulle det starte foran Rådhuset. Og der kunne vi bare følge med.

Vi aftalte at mødes ved Siggis hjem. Øen ville alligevel være lukket hele dagen. Det var en fridag for alle, og en slags festdag kunne vi forstå. Dagene forinden var til gengæld helt normale arbejdsdage. Siggis blev hjemme, også om aftenen som Bageren havde sagt. Det var som om vi skulle passe på. Vi vidste ikke hvad det var, men vi var påpasselige alle sammen, selv Bagerens læredrenge.

Siggis boede sammen med sin familie på første sal i et større hus. I lejligheden nedenunder boede en gammel snedker. En af snedkerens sønner var tjener på rådhuset, havde vi fået at vide. Alligevel troppede vi om, vi tre der ikke var Siggis mestre og vores lærlinge. Vi blev budt på morgenmad af hans mor. Hun var ved at gå ud af sit skind over det fine besøg.

Jeg havde aldrig besøgt mine lærlinge hjemme, og jeg tror heller ikke de andre to mestre havde besøgt deres. Og nu besøgte vi sammen Læreren lærling, mens Læreren sad i Rådhusets kælder og ventede på sine tretten piskeslag. Det var allerede en underlig tid på mange måder. På hvilke måder vidste vi bare ikke.

Det var den fine morgenmad, som om det var søndag. Men det var også fredag og proklameret festdag. Der var ost og flæsk og skinke. Og der var kage, der var masser af kage. Men der var ingen vin til maden. Så meget søndag var det heller ikke, eller også var Siggis familie en af den slags familier. Det havde han ikke sagt noget om, og vi spurgte ikke. Vi drak mælk og æblesaft til kagerne.

- Det bliver spændende at se Mesterherskerens nye førstedame, sagde Siggis mor. Og måske kan vi så finde ud af hvor det der Dagmar kommer fra.

Det kunne hun have ret i. Julia og Maria kendte vi i forvejen. Men Dagmar.

- Vi skal huske at Mesterherskeren ved mere om den slags end os, sagde Keramikeren. Han kender sin familie og historien bedre end vi gør.

- Eller også er det tegn på noget nyt, sagde jeg.

- Noget nyt ?

- Mener du da at han selv har fundet på det, spurgte Bageren.

- Jeg mener ikke noget, sagde jeg. Jeg spørger bare.

- Skal vi ikke vente og se hvad der sker, sagde Keramikeren. Det plejer at være svar nok.

Lærlingene sagde ingenting. Heller ikke Siggis. Men hans mor, der så ud til at være næsten lige så gammel som min far, blev ved.

- Det er utroligt som hun er kommet til at ligne sin mor, sagde hun. Da hun var ung og Cari Maria var en lille pige.

- Det navn bruger vi ikke længere, sagde Keramikeren bestemt.

- Det er fordi det hed hun dengang, men det er rigtigt, det siger vi ikke mere. Jeg mener datteren.

Som om hun ikke kunne sige det nye navn.

Lam og Kurt spiste mange kager. Til sidst var bordet tømt, men det var kun de to knægte det var pinligt for. Det var lidt tidligt at gå, men vi rejste os alligevel og sagde mange tak for den dejlige morgenmad. Siggis mor skulle vel også have lidt tid til at gøre sig klar til processionen.

Foran Rådhuset var der allerede fyldt godt op da vi ankom. Ingen ville risikere at komme for sent. Som de stimlede sammen, var der ikke plads til alle på pladsen, og nogle måtte stå nedad sidegaderne og vente. Heldigvis var både automobiler og hestevogne forment adgang til gaderne denne dag.

Vi tre mestre kunne ret let komme helt frem til Rådhuset, vi var trods alt mestre fra øen. Lærlingene var ude i mængden, måske sammen med deres familier. Jeg nåede lige at lægge hånden på den store lyserøde sten i grundmuren inden processionen begyndte. Jeg vidste ikke rigtigt hvad jeg var klar til, men nu kunne virkeligheden bare tage fat. Jeg var klar.

Mesterherskeren Jonas Jonathan var den første der kom ud ad porten. I fuld uniform, blankpudsede knapper og medaljer. Lige bag ham gik en rådhusjener med byens fane. Og så kom bærestolen med Julia Dagmar Maria. Det var en åben bærestol.

I første omgang var vi ved at tro det var en statue der sad der. Hun sad helt stille. Helt stille og ubevægelig. Ansigtet var pudret hvidt, læberne var trukket op med mørkerødt, næsten brunt. En lille rund hat var udstyret med et hvidt slør, der dækkede hende øjne. Men jeg kunne ane at hendes næsebor bevægede sig.

- Er det hende, spurgte Keramikeren. Er hun virkelig.
- Det er hende, sagde jeg.

Jeg var helt sikker.

Af faglige grunde var jeg ekstra opmærksom på den bærestol. Den lignede ikke noget jeg nogen side havde haft med at gøre. Stolen hun sad i var meget stor, og alligevel var der kun plads til hende. Hendes hænder forsvandt ned i armlænene og hendes fødder var skjult af en høj kant hele vejen rundt. Der var kun fire rådhus-tjenere om at bære hele redeligheden.

Da vi havde gået gennem et par gader, så vi at hun løftede den ene arm og vinkede. Men det var stadig så uvirkeligt at vi bagefter var helt uenige om det havde været venstre eller højre arm.

- Ser det ikke lidt kunstigt ud, spurgte Bageren forsigtigt.
- Jeg synes det ser yndefuldt ud, sagde Keramikeren.

Jeg syntes mest det så træt ud, men det sagde jeg ikke noget om dengang.

Vi gik gade op og gade ned i over en time. Og endte tilbage ved Rådhuset. Det var helt logisk, naturligvis. De fire tjenere satte bærestolen ned, og Julia Dagmar Maria rejste sig fra den og trådte ud på pladsen lige foran porten ind til Rådhuset. Hendes far, Mesterherskeren Jonas Jonathan, stillede sig på hendes venstre side. Den ene fanebærende tjener stod lige bag ham, den anden stod lige bag hende. Hun tog den lille runde hat med sløret af og holdt den i hånden. Hendes mund var udtryksløs, men øjnene smilede nu. Hendes far lagde en arm om hendes skulder, og de vendte sig og gik sammen ind på Rådhuset. De to tjenere med faner fulgte højtidelig efter. Så fulgte de fire tjenere, der havde løftet den nu tomme bærestol op igen. Den var blevet lettere, kunne man se. Vi blev stående udenfor. Porten blev lukket. Det var den procession. Resten af dagen kunne vi holde fri.

Vi samlede om aftenen på plænen på øen. Også lærlingene, der ellers ikke skulle være der efter mørkets frembrud. Begivenhederne havde slået nogle skår i de gamle regler. Et hvidt slør ned for øjnene, måske skulle det bare beskytte mod solen, men det lignede noget andet. Det var ikke et dybt skår, bare en lille revne, men nok til at lærlingene sad sammen med os på plænen. Også Lærerens lærling Siggi.

- Jeg er nervøs for i morgen, sagde han. Læreren er ikke så stærk som man skulle tro.

Han sad ved siden af mig. Lidt tæt, syntes jeg, men han havde vel brug for trøst og håb. Hille og Mose sad sammen til venstre i kredsen med ryggen mod nord, mod Lærerens

hus. Overfor os sad Keramikeren med sine lærlinge. Mod syd sad Bageren med sine lærlinge, når de altså sad ned, drengene. Billedet er tydeligt for mig. Det føltes betydningsfuldt dengang.

Mon ikke det bliver en meget let pisk, sagde Keramikeren. Mesterherskeren Jonas Jonathan kaldte det selv nye tider dengang han forkyndte dommen. Siggis sagde ingenting, men hans krop rystede som om han græd. Det var en sær aften, selv vejret var uroligt. Da det begyndte at småregne, smuttede alle lærlinge hjem, også Siggis. Vi tre mestre gik tilbage til hver sin bolig. Vi kunne ikke med rimelighed gå sammen ind i et af husene, så meget var sædvanen heller ikke sat ud af kraft.

Allerede ved solopgang næste morgen så jeg Siggis stå midt på plænen og vente. Lige i midten uden at have noget at stå op ad. Alligevel så han bare ud til at vente. Jeg gik ud til ham uden at tænke på vejret.

Da jeg kom ud på plænen, var Bageren allerede fremme ved Siggis. Han rystede ikke som aftenen før, men man kunne mærke en sitren i luften omkring ham. Bageren klappede ham på håret, som var han en lille dreng, selvom han var højere end os begge to.

- Vi var jo to om at lave den ABC, sagde han. Men det er kun Læreren der skal piskes.
- Det er forskellen på at være lærling og Mester, sagde jeg. Vi har ansvaret for vores lærlinge. Og Mesterherskeren har ansvaret for det hele. Vi må leve i den verden der er. Du kan lige så godt være glad for det.

Jeg syntes selv det lød lidt som noget jeg skulle sige. Men det lod til at berolige Siggis. Luften sitrede lidt mindre omkring ham, det er jeg sikker på. Bageren smilede lidt og klappede ham igen på håret. Så kom Keramikeren ud til os. De øvrige lærlinge så vi ikke noget til, men det var også søndag.

Keramikeren overtog de beroligende bemærkninger fra mig. Bageren fortsatte med at klappe Siggis på hovedet. Det så ud som om der var meget vand i floden, det jeg kunne se mellem husene. En enkelt automobil kørte langsomt over broen, ellers var der ikke meget menneskeliv at se udenfor øen. Det var tidligt og det var søndag og fuglene benyttede sig af pladsen. På mange måder var det en helt almindelig søndag morgen. Det mindede mig om min første tid som Mester på øen, dengang jeg havde mange forventninger. Nu følte jeg mig noget mere målrettet. Fornemmelsen af den lyserøde kampesten lå stadig i min hånd fra dagen før. På en eller anden måde hørte den slet ikke til i Rådhuset, men det turde jeg ikke tænke på endnu. Vi skulle være glade for at den i det hele taget var bragt til byen, hvem der end var kommet med den og hvor den var kommet fra. Selv i tankerne lød jeg af og til som den gamle Keramiker.

Nu var regnen reduceret til smådryp. Keramikeren tog sin hue af og strøg de grå krøller tilbage.

- Men nu vil jeg ind og have noget morgenmad.
- Det skal jeg vel også, sagde Bageren og tog hånden til sig.

De gik mod hver sit hus.

- Vil du med ind og have noget, spurgte jeg Siggie.
- Ja tak, sagde han. Selvom jeg ikke kan mærke at jeg er sulten.
- Det kan du nok når du ser maden.

Vi gik op i min lejlighed og spiste. Sult eller ej, han tog i hvert fald godt fra. Vi kunne heller ikke tale med mad i munden.

Der var endnu nogen tid til vi nærmede os middagsstunden. Vi så ikke noget til hverken Bageren eller Keramikeren. De sad vel i deres lejligheder og kiggede ud i luften som os andre.

På et tidspunkt blev det for meget bare at sidde, så vi rejste os og kiggede ud af det vindue. Det samme vindue. Jeg husker ikke hvem af os der rejste sig først. Duerne spankulerede uforstyrrede på plænen. Men så kom en kvinde gående fra broen og rundt om Keramikerens hus.

- Er det ikke din mor, spurgte jeg.

Siggie nikkede og trådte et skridt tilbage fra vinduet.

- Hvad skal hun mon her ?

Det svarede han ikke på.

- Skal vi ikke gå ned til hende ?
- Det kan du godt. Du skal bare ikke sige noget om at jeg er her.
- Hun er måske bekymret. Hun er trods alt din mor.

Hun stillede sig midt på plænen, akkurat som han havde stået ved solopgang. Måske var det noget arveligt. Og hun så ikke ud til at lede efter noget. Alle duerne var lettet da hun kom, så hun stod der helt alene.

- Jeg kan ikke bare lade hende stå der, sagde jeg.
- Der er jo ingen andre der har stillet hende der. Det har hun selv gjort.
- Hun leder vel efter dig.
- Ser det sådan ud ?

Det gjorde det jo ikke. Og jeg blev nødt til at gå ud og blande mig. Jeg gik nedenunder og ud på plænen. Værkstedet var ikke åbent om søndagen. Slet ikke denne søndag.

Hun stod og så ned i græsset.

- Leder du efter noget, spurgte jeg.
- Det ved jeg ikke rigtigt, sagde hun og så op på mig. Jeg kom bare til at tænke.
- Det kan jo ske for selv den bedste, sagde jeg og smilede.

Hun smilede ikke.

- Du tror måske Siggie er her.
- Er han da det ?
- Det skal jeg ikke kunne sige. Han var her i aftes.

- Han kom hjem og sov. Men da jeg vågnede var han gået. Jeg gik forbi Rådhuset, og der stod allerede nogle og ventede. Men han var ikke der.
 - Hvad skulle han også det for. Han kan ikke komme ind. Her er også lukket.
 - Jeg tror gerne han vil være med. I hvert fald i nærheden.
- Jeg kunne ikke opfatte om hun var nervøs eller bare trist.
- Det er jo en underlig tid, fortsatte hun.
 - Mon ikke alle tider kan være det, svarede jeg.

Hun vendte sig og begyndte at gå tilbage mod broen. Hun sagde ikke farvel. Jeg gik tilbage til mit hus og ovenpå. Siggie stod stadig og kiggede ud ad vinduet, så langt tilbage i stuen at han ikke kunne ses udefra.

- Hvad ville hun ?
- Det vidste hun vist ikke engang selv. Men hun havde lagt mærke til at du ikke var hjemme.
- Spurgte hun efter mig ?
- Ikke direkte. Men du skulle nok alligevel løbe efter hende og berolige hende.
- Jeg vil hellere blive her.
- Det er ikke helt efter reglerne.
- De regler har vi allerede overtrådt. Må jeg ikke godt blive her ?

Naturligvis fik han lov til det. Jeg gik ned på værkstedet. Ikke for at arbejde, bare for at få et almindeligt overblik. Da jeg kom op i lejligheden igen var han gået ind og havde lagt sig på sengen og var faldet i søvn.

Jeg satte mig i en stol. Det havde været rart hvis Mose eller Hille var dukket op. Eller dem begge to. Eller i hvert fald Mose. Formiddagen blev meget lang på den her måde. Jeg trængte ikke til at sove. Der var jo heller ikke plads til at jeg kunne lægge mig. Siggie sov og kunne ikke tænke på Læreren. Det kunne jeg så i stedet for.

Jeg troede heller ikke på at det manglende J i den ABC bare var en forglemmelse. Det gav jo kludder i hvilket bogstav der stod på højresider og på venstresider. Det måtte jeg give Mesterherskeren og hans tjenere ret i. Naturligvis var det sket med vilje i et eller andet omfang, og bogstavet J var ikke tilfældigt valgt. Men det var på den anden side en relativt uskyldig spøg, ikke et angreb på Mesterherskerens beføjelser. Det kunne jeg ikke se, ikke dengang. Læreren var idømt en alt for hård straf, det kunne mærkes på snakken mellem folk. Oven i det underlige ved Carinas bisættelse og datterens trefløjede navn. Hvis man vil holde på regler og traditioner, nytter det ikke selv at blæse på dem. Revner er revner, uanset hvor de kommer fra og hvad de kommer af. Men hvem var jeg, der kunne tillade mig at tænke sådan. Var jeg selv en revne, eller faldt jeg i en ?

Middagsstunden nærmede sig. Jeg vækkede Siggie og sagde at skulle vi være ved Rådhuset når det skete, så skulle vi se at komme afsted.

- Gå bare i forvejen. Jeg kommer løbende om lidt.

Han kommenterede ikke at han havde ligget og sovet i min seng. Jeg havde nok sagt tak eller undskyld eller noget i den retning. Men jeg var jo også ældre end ham, ikke meget, men dog noget. Desuden var jeg Mester, og han var lærling, det skulle vi holde fast i.

Ved broen stod Keramikeren og Bageren. Måske ventede de på mig, måske ventede de også på Siggie, men det talte vi ikke om.

Det skulle ikke være en offentlig afstraffelse, de tider var da for længst forbi. Alligevel stod der en hel del mennesker ved Rådhuset, de fleste ved porten ind til gården hvor det skulle finde sted. Da folk fik øje på os, gjorde de plads så vi kunne komme frem i forreste række. Mose og Hille stod der allerede. Keramikerenes lærlinge stod der vist også, jeg var ikke helt sikker på hvordan de så ud uden arbejdstøjet.

Kurt og Lam kom hoppende.

- Man kan ikke se ind, sagde Kurt.
- Man plejer at kunne kigge ind ved den ene stolpe, sagde Lam.
- De har stillet noget for, sagde Kurt.
- Ti nu stille, sagde Bageren.

Vi kunne ikke se noget, men vi kunne høre kommandoerne inde fra gården. Tjenerne kunne vi høre tydeligt. Måske kunne vi også høre Mesterherskeren Jonas Jonathan sige noget, men det var vi ikke sikre på. Vi hviskede sammen for ikke at overdøve det vi hørte. Jeg lagde mærke til at Siggie også var kommet. Han lænede sig frem og stod og støttede panden mod porten. Han var helt tavs.

- Han lovede at det ikke ville blive den hårde pisk, hviskede Keramikeren.

Men vi kunne godt høre slaget. Og vi hørte et brøl, der måtte komme fra Læreren. Vi kunne ikke genkende stemmen. Ved de næste tre slag var der igen brøl eller måske snarere klynk. Ved de sidste ni slag syntes vi ikke vi hørte noget.

- Måske slår de blødere nu, foreslog Keramikeren.
- Det var de samme klask alle tretten, sagde Siggie. Men Læreren er bevidstløs. Eller død.
- Nu skal du ikke være så dramatisk, sagde Keramikeren. Selvfølgelig er Læreren ikke død.
- Er Læreren død, spurgte Kurt.
- Det ved vi ikke noget om, sagde Bageren. Jeg tror det ikke.
- Selvfølgelig er Læreren ikke død, gentog Keramikeren. Det vil være mod reglerne.

Jo oftere det blev sagt, jo vigtigere måtte det være.

Efter den oplevelse gik vi hver til sit. Selvom nogle af os fulgtes ad, gik vi tavse og alene. Måske skulle vi have talt sammen, der var rigeligt at tale om. Men det gjorde vi ikke. Sådan er det engang imellem.

Næste morgen tidligt mødte Mesterherskeren Jonas Jonathan ind på øen, som om han skulle på arbejde her. Han medbragte sin datter, Julia Dagmar Maria. Jeg skulle vænne mig til det nye navn. Men jeg vidste det var klogt ikke at bruge det gamle.

Hun var ikke så hvidsminket som ved processionen, men den var stadig noget kraftigere end da hendes mor levede. Nu var hun byens førstedame. Hun var yngre end mig, på alder med Siggis og Keramikerenes lærlinge. Og førstedame. Hun skulle mesterherske når Mesterherskeren Jonas Jonathan en dag gik bort, det var tydeligt. Nu med hele tre navne.

Men den vigtigste på det tidspunkt var naturligvis den, der ikke var med.

- Vi brugte den letteste pisk i arsenalet, sagde Mesterherskeren stilfærdigt. Men Læreren overlevede desværre ikke. Jeg skulle ikke have sat straffen til helt så mange slag, så det beklager jeg dybt.
- Det var jo ikke aftalen, sagde Keramikeren. Kunne I ikke have holdt inde, da I så virkningen af slagene.
- Det var ikke muligt. Dommen var afsagt tydeligt, og jeg beklager som sagt at den lød som den lød.
- Hvor er den døde krop, spurgte Siggis. Hvor er liget ?
- Kroppen er allerede kremeret.
- Asken er strøet udenfor byen, sagde Julia Dagmar Maria. Ganske som min mors aske.

Hun lød lidt mere skinger end sin rolige og formelle far. Måske var det i forsvar, måske var hun selv utilfreds med det der var sket. Det kunne jeg ikke afgøre. Siggis sagde ikke mere. Jeg syntes jeg kunne høre hvad han tænkte inde bag tænderne, men jeg havde ikke lyst til at tænke med.

-Du lovede Læreren ville komme tilbage til sit hus, sagde Keramikeren.

Det lød næsten vredt. Keramikeren følte sig svigtet af Mesterherskeren, det var helt tydeligt.

- Vi har som sagt flere og hårdere piske til rådighed, sagde Mesterherskeren Jonas Jonathan. Og jeg skånedes Læreren for dem.

Det lød ikke bare som en forklaring, det lød også som en trussel, selvom det blev sagt med den samme formelle stemme som før. Keramikeren sagde ikke mere. Men jeg fik en fornemmelse af en lyst til at slå Mesterherskeren. Også fra Keramikeren. Måske fik Jonas Jonathan den samme fornemmelse.

- Der vil hurtigst muligt blive udnævnt en ny mester til Lærerenes værksted, sagde han. Det betyder at lærlingen der kan færdiggøre sin uddannelse uden forsinkelser. Derudover forventer jeg at dagen i dag bliver en helt normal arbejdsdag på de tre øvrige værksteder. Lad os ikke glemme det er værkstederne her på øen der binder byen sammen.
- Værkstederne eller øen, spurgte jeg.
- Det er det samme, sagde Mesterherskeren Jonas Jonathan.

Således forlod både Jonas Jonathan og Julia Dagmar Maria øen med en klar forventning om at vi bare gik i gang. Vi var bare dukker i øens spil, i byens spil. Og han var selv en dukke i det samme spil. Det var som Keramikeren plejede at sige det. Men nu var Keramikeren vred.

- Vi går i gang, for det skal vi. Men vi ved hvad vi ved.

Sådan plejede øens ældste menneske ikke at tale. Der var sket noget med os alle tre.

- Vi laver småkager, sagde Bageren og gik til sit værksted.

Kurt og Lam fulgte med. Vi andre gik hver til sit. Siggis var nødt til at holde fri til der igen var en Mester i Lærerens hus. Han gik hjem.

Vi syede læderpuder, jeg og Mose og Hille. Om muligt endnu mere omhyggeligt end ellers. Og de blev ikke kønnere end de plejede at blive. Værkstedet var i sorg, det var jo sådan det var. Vi havde mistet en deltager på øen, ikke fordi tiden var til det, men på grund af Mesterherskerens beslutning. Det var tydeligt for os nu at Jonas Jonathan nok var Mesterhersker, men Mester var han bestemt ikke. Han udfyldte ikke Lærerens plads, han var for glad for sine to navne. Vi sagde det ikke højt, men vi tænkte det alle tre i karetmageriet. Hos Keramikeren og Bageren må de have tænkt det samme. Da rådhusbetjentene kom med vores mad, sagde vi tak som vi plejede, men vi sagde ikke mere end det.

Historien var løbet byen rundt, Siggis havde talt med sin familie, familien havde talt med venner og bekendte og så videre. Mesterherskeren og hans datter havde vel også talt om det, og rådhusbetjentene havde. Det var ikke meningen det skulle holdes hemmeligt. Historien havde da skabt den forventede frygt. Og den havde skabt en forståelig vrede. Måske fordi den kom oveni Carinas besynderlige bisættelse og den efterfølgende procession med Julia Dagmar Maria. Og de underlige nye navne vi nu skulle lære at bruge. Ved middagstid var der mange besøgende på øen. Alle var ude på plænen, og der stod tre automobiler ude på broen, ikke dem fra Rådhuset, men private. Folk snakkede højt ude på plænen, og vi kunne høre det inde på værkstederne. Vi gik derud. Keramikeren stod der med sine lærlinge, Bageren og Kurt og Lam kom samtidig med Mose, Hille og mig. Siggis var der også, sammen med sin mor.

- Vil du sige noget til dem, spurgte Bageren og så på Keramikeren.

- Skal vi så ikke løfte dig op, spurgte jeg.

- Jeg tror jeg er både for tung og for skrøbelig, sagde Keramikeren.

- Men vi kan godt løfte Karetmageren, sagde Siggis.

De løftede mig op, det kunne de sagtens. Jeg sad snart på Keramikerenes skuldre, og alle de andre støttede op så godt de kunne komme til. Kurt og Lam måtte hoppe lidt for at være med, men med var de. Folk på plænen blev tavse. Alle forventede at jeg sagde noget.

- Vi er kede af det, sagde jeg. Mesterherskeren var forbi og sagde at Lærerens død var en beklagelig fejl. Men det ændrer ikke på at vi har mistet en Mester her på Ø. På en måde der var urimelig og unødvendig. Mesterherskeren, jeg vil ikke bruge hans navne,

sagde også at det er værkstederne her på Ø, der binder byen sammen. Og derfor er vi glade for at så mange af jer er kommet her for at dele vores sorg.

Siggi prikkede til mit ene ben, og jeg så ned i hans ansigt.

- Datteren Cari Maria er kørt ud af byen, sagde han. Hun kørte i morges, så snart hun og hendes far var tilbage på Rådhuset. Der var flere der så det.

- Og Jonas Jonathan er kørt ud for at lede efter hende, sagde Siggis mor.

- Jeg hører at Mesterherskeren har forladt byen, råbte jeg.

- Det er rigtigt nok, råbte flere i forsamlingen.

- Jeg synes vi alle skal gå ind til Rådhuset og sikre os at det passer, råbte jeg.

Vi gik bare mod Rådhuset. De besøgende, der var kommet i automobiler, lod dem stå på broen. Det var ikke et organiseret optog, men Mestrene og lærlingene fra Ø gik da forrest. Det hele var meget stilfærdigt, der var ingen fornemmelse af optræk til ballade eller noget i den retning.

Da vi kom til Rådhuset, stod porten til gården vidt åben. Allerede det var meget usædvanligt. Et par rådhusbetjente stod i nærheden. De stod bare og stod og lignede ikke en vagt. De forhindrede ikke folk i at gå ind. Siggi, blandt andet, gik ind i gården. Han ville vel se hvor det var foregået. Jeg ved ikke om der var noget at se. Porten ind til selve rådhuset var lukket, men ikke låst. Bageren og Keramikeren var blandt de første der myldrede ind. Heller ikke her gik jeg med.

I stedet gik jeg hen til den lyserøde sten i hjørnet. Jeg lagde hånden på den. Siggi, der var kommet ud af gården igen, kom forbi og gjorde det samme. Der var ingen fornuftig forklaring på det dengang.

Rådhuset var åbenbart rømmet, fortalte Keramikeren. Flokken af nysgerrige havde været rundt igennem det meste af bygningen, Kurt og Lam havde været inde alle vegne, selv inde i nogle af skabene. Det virkede helt klart som om stedet var forladt.

- Vi lader det være, sagde jeg. Det er helt uinteressant nu.

- Hvad gør vi så, spurgte Bageren.

- Vi går tilbage til Ø og passer vores arbejde.

- Jeg har nøgle til Lærerens hus, sagde Siggi.

- Uden Mester, spurgte Keramikeren.

- Mesterherskeren har forladt byen, sagde jeg.

Vi gik samlet tilbage til Ø og begyndte at arbejde. Nogle få fulgte med os, men de fleste fulgte vores eksempel og gik også til deres arbejde. Vi behøvede ikke sige noget. Mose, Hille og jeg syede læderpuder. Keramikværkstedet begyndte at dreje både spareugler og aber. I Bageriet kørte småkagemaskinen, Sigge åbnede Lærerens hus og begyndte at skrive bøger. De var ikke længere struktureret af alfabetet.

Da de første kunder begyndte at købe, var det naturligt at lade Hille indsamle pengene. Og da rygterne om en brand i Rådhuset begyndte at sprede sig, valgte vi i første omgang

at ignorere det. Først til fyraften da lærlingene skulle gå hjem, valgte vi at gå med for at se på det.

Der havde ganske rigtigt været en brand. Rådhuset var brændt ned. Murene stod endnu som en skal, men taget var styrtet ned, og alle ruderne var sprængt. Det havde tilsyneladende været voldsomt. Heldigvis var der så langt til de nærmeste bygninger at ilden ikke havde spredt sig. Så tæt havde Rådhuset været i forbindelse med resten af byen.

Det var rart at opleve hvordan byen og Ø kunne fortsætte med at overleve. Hvis vi tidligere havde betragtet Rådhuset og Jonas Jonathan som hoved og overhoved for byen, så viste det sig at vi godt kunne leve videre uden det hoved. Det var hvad jeg fortalte den lille forsamling der stod og betragtede ruinen. Det var ikke nødvendigt at løfte mig op på Keramikerenes skuldre denne gang.

Det var hvad der skete, livet gik videre. Når der af og til var sager folk ikke kunne tage stilling til alene, mødtes de på plænen på Ø og snakkede om det. I nogen tid skete det nærmest af sig selv, men da det jo ikke var alle, der hver gang var til stede på plænen, var der af og til nogle, der var utilfredse med beslutninger, der var taget uden deres tilstedeværelse. Alle var enige om at møderne måtte lægges i faste rammer, så alle interesserede fik mulighed for at ytre sig. Og der var behov for at nogle vejede for og imod og skar igennem med en endelig beslutning, så debatten ikke fortsatte i det uendelige.

Det blev besluttet at mødet blev lagt hver lørdag ved middagstid, og at Øs Mestre, der naturlig var med hver gang, skulle konkludere og bekendtgøre de endelige beslutninger og vedtægter. Der var enighed om at vi ville respektere byen og dens vaner.

Således var det Keramikeren og Bageren og mig der var den nye autoritet i byen. Lidt sammen med Siggie, der efterhånden havde fået etableret sig som en slags midlertidig Mester i Lærerens hus. Han overnattede der, oppe i lejligheden. Det var ikke blevet besluttet at det skulle være sådan, men sådan var det blevet. Og det kunne ingen have noget imod. Og han kunne blive på Ø om aftenen og af og til besøge en af de andre Mestre i deres lejlighed når Mose og Hille var gået hjem til byen.

Rådhuset stod stadig i byen som en udbrændt ruin. Og der blev ind imellem talt om det på plænen. I starten havde vi kunnet se det som en slags monument over sejren over Jonas Jonathan og hans rådhusbetjente, men nu var det efterhånden kun et grimt syn og spild af en god plads i byen. Keramikeren og Bageren og Siggie og jeg talte om det efter et af møderne.

- Nu er det på tide at det bliver revet ned, sagde Keramikeren.

- Måske han stenene bruges til et nyt hus af sten til Karetmageren, foreslog Siggie. Det er lidt sært og lidt fattigt med et træhus på Ø.

Bageren og jeg var enige. På det følgende lørdagsmøder var der ingen ophævelser. Det blev besluttet at sådan skulle det være.

- Men det er det lidt underligt. Den lyserøde sten i hjørnet af grundmuren er ikke blevet lige så sort som resten af ruinen, sagde jeg.

Jeg havde bemærket det da jeg gik forbi nedrivningen og jeg var gået over i Keramikerenes værksted hvor der nu blev tilrettet aber. Dem var der meget salg i.

- Grundmuren er ikke særligt mærket af branden, sagde Keramikeren. Det er kun murstenene, der er blevet sodet voldsomt til.

- De andre sten i grundmuren ser da lidt mere sorte ud.

- Det har de gjort i årevis. Det er tidernes skidt og møg.

- Den lyserøde sten er ren.

- Det er heller ikke bare dig, der går og lægger hånd på den.

Det var åbenbart blevet bemærket.

- Så den er nok hele tiden blevet poleret af alle jeres håndspålæggelser, fortsatte Keramikeren. Og måske har rådhusbetjentene også ind imellem vasket den.

- Ved du noget om hvorfor de skulle have gjort det ?

- De fik vel besked på at gøre det.

- Men hvorfor ?

- Det ved jeg ikke ret meget om. Det med den sten stammer fra tiden før Jonas Jonathans oldefar blev mesterhersker, så det er der ikke blevet sagt noget om i årevis.

Min far havde aldrig talt om den sten. Jeg havde aldrig hørt nogen tale om den. Jeg havde bare mærket den når jeg gik forbi den. Og Keramikeren vidste åbenbart heller ikke noget med sikkerhed.

- Da jeg kom til øen i sin tid, skete det at den gamle Lærer og den gamle Skrædder talte om den, men kun om natten når vi Mestre var alene på plænen. Og det var kun antydninger.

- Nu kan man vel godt sige noget, når vi ikke længere skal være bange for Jonas Jonathan og hans familie.

I det samme kom en stor pige eller nærmest ung kvinden hen til os.

- Goddag Keramiker og goddag Karetmager, sagde hun.

Jeg så op på hende og genkendte hende efterhånden. Det var datteren med de tre nye navne. Det var en overraskelse at se hende tilbage i byen og endda på Ø.

- Jeg er ked af at jeg trænger mig på, men jeg kunne ikke lade være med at komme tilbage til øen.

- Til Ø, sagde jeg.

- Det var en overraskelse, sagde Keramikeren. Hvor har du gjort af din far ?

Hun anede ikke hvor han var. Hun havde ikke set ham siden hun forlod byen. Hun havde været forbi Rådhuset og forventet at se ham der, men det var jo brændt ned, og der var ingen i nærheden.

- Din far forlod byen lige efter dig, sagde jeg.

- Jeg vil tro han tog ud for at hente dig hjem igen, sagde Keramikeren.

- Jeg vil ikke hjem til ham igen. Ikke som han behandlede min mor. Han kunne ikke være bekendt at jage hende ud af byen på den måde. Og når han så troede han kunne erstatte hende med mig. Men jeg vil gerne være her hos jer.

Jeg var ikke sikker på hvad hun mente med at Carina var blevet jaget ud af byen. Var det kun det med den spredte aske hun tænkte på ?

Men det gjorde nu heller ingen forskel.

- Du kan ikke bo på Ø, sagde jeg. Og dit gamle hjem er brændt ned.
- Jeg har jo altid haft lyst til at blive lærling her siden jeg var en lille pige, sagde hun. Det ville far bare ikke have.
- Men nu kan det vel godt lade sig gøre, sagde Keramikeren.
- Det kan det, sagde jeg. Men du skal finde et sted i byen hvor du kan bo om natten.
- Det finder vi ud af, sagde Keramikeren.

Og vi fik ikke snakket mere om den sten.

Keramikeren besluttede selv af få en ny lærling. Og hun opgav sine tre nye navne, vi nøjedes med at kalde hende Cari, og det var hun meget tilfreds med, sagde hun.

Det var håndværkere i byen der var begyndt at pille det nedbrændte rådhus fra hinanden. De bragte murstenene til Ø og stablede dem i nærheden af mit træhus. Det var på mange måder rimeligt at det nu kunne blive erstattet af et stenhus. Det var vi stadig enige om, Keramikeren, Bageren og jeg.

- Spørgsmålet er naturligvis hvor jeg skal være i mellemtiden, sagde jeg. Det nye skal ligge hvor den nuværende står, så det skal rives ned først.
- Du kan vel flytte ind i Lærerens hus, sagde Bageren. Der er ingen Mester, kun en lærling.

Siggi deltog ikke i snakken, så vi kunne ikke vide hvad han sagde til det. Keramikeren sagde ikke noget. Jeg tænkte ideen var brugbar.

Nu var det ikke lige op over med nedrivning og opbygning på Ø, da vi havde den første debat om det. Det tog sin tid at pille det udbrændte rådhus ned, det blev styret af folk i byen, og det blandede Mestrene på Ø sig ikke i. Vi så bare med tilfredshed hvordan murstensstabilen voksede ved mit hus. Men det hastede slet ikke med en beslutning om hvor jeg skulle bo under nedrivning og genbygning. Arbejdet fortsatte uanfægtet på de fire værksteder på Ø selvom der ikke var nogen mester i Lærerens hus.

Først da de begyndte at komme med stenene fra fundamentet, blandt andet den lyserøde sten, var vi nødt til at få taget nogle beslutninger. Oveni havde de medbragt krukkerne med de tidligere mesterherskeres aske. De var stadig hele og lukkede, og dem skulle vi også tage stilling til.

- Stenene skal naturligvis bruges som fundament for det nye Karetmagerhus, sagde Keramikeren. Dog synes jeg den lyserøde sten skal lægges midt på plænen, så man kan stå på den når man taler til forsamlingen om lørdagen.

Så Keramikeren mente også den sten havde en særlig betydning. Jeg bifaldt bestemt det forslag. Og Bageren syntes også det var en god idé. Og med hensyn til krukkerne, så blev de foreløbigt anbragt i en jordkælder ved Lærerens hus.

Og netop Lærerens hus var vi nødt til at have orden på nu. Skulle vi gøre Siggis til officiel mester i det hus og give ham samme status som os andre tre, eller ville det forhindre mine planer om at bo der mens karetmagerhuset blev bygget om fra grunden.

- Lad os aftale at han bliver mester, men at det først træder i kraft når mit nye hus er indflytningsklar, sagde jeg. Og lad os meddele ham det.

Det kunne vi godt blive enige om. Og Siggis blev glad. Det med at jeg skulle flytte ovenpå i Lærerens hus var slet ikke et problem for ham. Han foreslog endda at han kunne indrette en beboelse i værkstedet i den periode.

Men værkstedet måtte også deles op, det var jo hele mit hus, der skulle nybygges, ikke kun lejligheden. Og når værkstederne skulle deles om pladsen, måtte det samme kunne ske oppe i lejligheden. Huset var stort nok til os begge, både i stueetagen og på første sal.

Mit værksted havde på det tidspunkt stadig kun pudeproduktionen, så det gjorde det lidt enklere. Det havde været en anden sag hvis vi havde bygget kareter og bærestole.

- Betyder det så at jeg samtidig mister navn og køn, spurgte Siggis mens vi alle fire stod og snakkede. Nu er der jo ikke længere en mesterhersker, der kan kræve det.

Det var næsten det der optog ham mest ved den nye status.

- Det har ikke noget med Jonas Jonathan eller hans familie at gøre, sagde Keramikeren. Den regel er lige så gammel som byen og øen.

- Vi har set igennem fingrene med at du overnattede i huset uden at være Mester, sagde jeg. Og det vil vi fortsætte med. Men vi skal passe på med at bryde for mange af de regler der holder sammen på by og Ø. Som udnævnt Mester er du nødt til at gå helt ind i opgaven og rollen, og så kan hverken navn eller køn opretholdes. Ellers må man nøjes med at drive sit erhverv ude i byen. Det er også en mulighed når du snart bliver udlært.

- Der skal være den forskel, sagde Keramikeren.

- Ellers kan folk i byen ikke se forskel, sagde Bageren.

- Det er meget at opgive, sagde Siggis. Men den tid, den sorg.

Og så snakkede vi ikke mere om det den dag.

I stedet fik vi aftalt hvilke rum i Lærerens hus der skulle være mine i byggeperioden. Og jeg begyndte at overveje hvilke møbler jeg skulle flytte med, og hvilke der skulle følge det gamle træhus på bålet. Et nyt hus krævede nyt indbo, men jeg var samtidig nødt til at bevare. Jeg skulle stadig være Karetmageren.

Cari faldt hurtigt til hos Keramikeren, og hun blev hurtigt den mest betroede lærling. I starten boede hun hos en af de andre keramiklærlinge i byen, men hun fandt hurtigt sit eget. Hun var godt nok den afsatte mesterherskers datter, men ingen holdt hende ansvarlig for hans sidste sære og uhyggelige handlinger. Vi havde alle en tydelig fornemmelse af at hun ikke havde bifaldt dem. Sådan var det på Ø, og sådan var det i

hele byen, vi mistænkte hende ikke for at have ubehagelige bagtanker. Og jeg er stadig overbevist om at det havde hun heller ikke. At hun måske havde et godt øje til Siggie, var der ikke noget at sige til, det kunne vi sagtens forstå. Og da Siggie gik målbevidst efter at blive Mester i Lærerens hus, ville det i det lange løb være uden praktisk betydning.

Jeg flyttede ind i Lærerens hus. Siggie, der skulle være den nye Lærer, tog pænt imod mig. Vi aftalte at spise sammen de dage hvor vi ikke alle fire samledes på plænen. Mit værksted blev indrettet i det største lokale i underetagen. Det havde oprindeligt været indrettet til legemsøvelser, og det var i den seneste tid næsten aldrig blevet anvendt fagligt, så overgangen var rimeligt problemfri. Mose var med til at sy puder, Hille brugte nu det meste af sin tid på byens og Øs økonomi, så hun sad ved et bord lige indenfor døren, når hun ikke var ude i byen. Hun havde allerede haft indrettet et lille lokale i det gamle værksted til opgaven, og det ville hun også få i det nye der skulle bygges. Den midlertidige løsning var bestemt også til at leve med for hende.

Så begyndte nedrivningen af det gamle træhus. Alle materialer og det inventar, der ikke skulle overleve, blev samlet i et gevaldigt bål på pladsen udenfor den nordlige port, og da nedrivningen var fuldført blev bålet tændt. Vi var der alle sammen fra Ø da det skete, og en del mennesker inde fra byen var med og fulgte begivenheden. Der var dog ikke erklæret fridag, så de fleste blev i byen og passede deres dont der. Kun Ø og værkstederne der var lukket i dagens anledning. Bageren spurgte om jeg ikke skulle sige et par ord, men Keramikeren og jeg var på forhånd blevet enige om at det ikke var passende.

- Når vi indvier det nye hus og værksted vil jeg tale fra stenen på plænen, sagde jeg. Ikke før.

På grund af jordbundsforholdene og vandet i floden kunne mit nye hus ikke blive så stort som de andre tre huse, slet ikke så stort som Keramikeren's hus, der jo optog hele arealet ud mod broen. Mit hus kunne blive på størrelse med det nedbrændte rådhus, og det ville være stort nok til at vi kunne begynde at bygge kareter og bærestole i værkstedet, så det levede alligevel op til alle mine ønsker. Men fordi rengøringen af de tilsødede mursten var mere besværlig end vi havde forventet, og fordi vi i flere omgange også blev forsinket af dårligt vejr, så tog byggeriet over et år. Heldigvis bevarede Siggie og jeg det gode forhold i hele perioden.

Cari kom ofte på besøg hos os i timerne mellem keramikerværkstedets fyraften og mørkets frembrud. Hun fortalte efterhånden mere og mere om tiden da hendes mor døde og blev brændt og hendes far gav hende nye navne.

- Jeg tror han var bange for at få mig blandet sammen med min mor, sagde hun. Alle talte om hvor meget jeg lignede hende, og så blev det for meget hvis navnene også kunne forveksles, men hvorfor det nu skulle være tre navne, det forstod jeg ikke. Det med Dagmar forstod jeg slet ikke, jeg syntes ikke det navn passede til mig. Det navn var ligesom det hvide pudder i ansigtet, det var forkert og væmmeligt.

- Glemte han nogle gange du var hans datter og ikke hans kone, spurgte Siggie.

- Nej. Men jeg tror han var bange for at komme til det. Faktisk tror jeg han på en eller anden underlig måde mente det godt alt sammen. Det gjorde det bare ikke mindre forkert, navnet og ligbålet og min nye rolle på Rådhuset.

- Og heller ikke på det med Læreren, tilføjede Siggie.
- Ja, det med Læreren, og at de blev ved og ved og så hårdt. Der kunne jeg slet ikke genkende min far længere. Betjenten stoppede endda et øjeblik da Læreren holdt op med at skribe, men far nikkede bare til at han skulle fortsætte. Jeg gik indenfor og så slet ikke de sidste slag. Og jeg fik kvalme da jeg hørte at de havde slået ham ihjel. Nogle af betjentene fik det vist også lidt skidt, de gik i hvert fald ind sammen med mig.
- Har du mødt nogen af dem siden, spurgte Siggie. Ham der slog, for eksempel.

Cari rystede på hovedet.

- Ikke ham. Jeg har mødt et par af de andre.
- Man siger at din far kørte automobilen selv, da han forlod byen og han var alene. Ved du om det passer ?
- Det har vi ikke talt om. Vi snakkede om hvordan de fik sig et andet arbejde nu da de ikke mere var rådhusbetjente.

Jeg deltog ikke i samtalen. Jeg sad bare og hørte godt efter.

Da mit hus efter lang tid var klar til indflytning, var det ikke det største hus på Ø, men det var det nyeste og det reneste. Jeg havde travlt med at indrette mig, jeg kunne lige så godt gøre det ordentligt og omhyggeligt. Siggie var måske lidt utålmodig efterhånden. Ikke for at blive fri for mig, sagde han, men for at opnå den Mestertitel, han var blevet lovet efter flytningen. Det var så åbenlyst at han lige så godt kunne sige det.

- Det må bare gerne blive helt perfekt, sagde jeg. Og så kan du komme lige så meget i mit nye hus som jeg er kommet i dit.

Når dagen var slut skulle Cari under alle omstændigheder tilbage til sit hummer inde i byen. Men indtil da kunne de da vedligeholde deres fælles vrede over Jonas Jonathans sidste handlinger så meget de ville. Det var ikke en vrede jeg delte, for mig var den tidligere Mesterhersker et overstået kapitel som jeg ikke havde brug for at føle noget som helst for.

- Jeg skal nok komme og besøge dig, sagde Siggie. Jeg håber det bliver lige så hyggeligt som det var i det gamle træhus og som det har været her.

Jeg tror bestemt han mente det.

Indretningen blev klar. Værkstedet flyttede først på plads, og det var en klar forbedring for os alle. Hille fik et kontor, der var indrettet til hendes opgaver, og Mose og jeg kunne slet ikke lade være med at forestille os bygning af både kareter og bærestole. Det var trods alt mit fag, og hun ville gerne have at det også blev hendes fag.

- Spørgsmålet er bare hvem eller hvad der skal trække en færdig karet, sagde jeg.
- Er det ikke også et spørgsmål hvem der skal sidde i den, sagde Mose.

Da lejligheden var endeligt indrettet inviterede jeg de andre mestre og lærlinge over for at betragte slutresultatet.

- Det har du gjort godt, sagde Bageren.
- Jeg kan se du har haft glæde at det håndværk du er udlært i, sagde Keramikeren.

Siggi og lærlingene sagde ikke noget. Men Kurt og Lam stod stille det meste af tiden, så noget indtryk må det have gjort på dem.

Så var tiden inde til den officielle åbning af det nye værksted. Ved lørdagssamlingen på plænen tog jeg støvlerne af og trådte op på den lyserøde sten og takkede alle der havde hjulpet til i processen, og over hele forløbet var det mange. Det var ikke bare et nyt hus til mig og mit værksted, det var ikke bare et nyt hus på Ø. Det var samtidig et nyt hus til hele byen. Der blev klappet og hujet så jeg fik tårer i øjnene. Keramikeren og Bageren stod ved siden af stenen og nikkede bifaldende.

- Og nu vi er samlet, fortsatte jeg, vil jeg benytte lejligheden til at fortælle at Ø har fået en ny Mester, en ny Lærer i Læreren hus.

Jeg pegede på Læreren som det nu skulle være. Læreren stillede sig ved siden af de andre to Mestres og nikkede bifaldende med. Så var den kontrakt opfyldt i fuldt omfang og fra alle parter.

De følgende dage arbejdede vi i alle fire værksteder. Mose og jeg begyndte at designe en bærestol. Vi vidste endnu ikke hvem der skulle bruge den, så den skulle passe til alle størrelser.

- Jeg er ikke så stor, sagde Mose. Og det er du sådan set heller ikke.

- Vi er da store nok

- Vi kommer til at bruge Læreren eller Keramikeren som model. Eller Timur.

Mose havde lært Keramikeren største lærling lidt bedre at kende og kendte i hvert fald hans navn. Han var den største Lærling hos Keramikeren og den største lærling på Ø. Ikke den ældste, for Cari var ældre, og vist heller ikke den dygtigste. Men han var den største, både i højde og drøjde.

- Mon ikke vi skal lade de andre værksteder passe deres, sagde jeg. Når den er færdig skal den sælges på helt normale betingelser, og mon der ikke findes en kunde i byen på størrelse med en af os.

Derudover holdt vi de lørdagsmøder på plænen, som var blevet en helt fast tradition. Og vi holdt fri om søndagen. Livet i byen og på Ø var inde i en ny vanlig gænge. Vi blev ikke længere passet og passet på af rådhusbetjente, økonomi og forplejning blev klaret af Hille sammen med nogle kammerater, der endnu ikke havde brug for uniform. Og vi fik ikke besøg af en Mesterhersker i hvid uniform. Alle på Ø gik i arbejdstøj, som vi altid havde gjort. Selv Bageren gik i brunt, det ville være vanvittigt at klæde Lam og Kurt i hvidt. De stod ved en maskine.

Læreren besøgte mig af og til, men ikke så tit som jeg måske havde forventet. Som lærling havde Læreren nogle gange overnattet på Ø mens den forhenværende Lærer stadig levede, det vidste vi alle og det snakkede vi aldrig om. Og jeg fornemmede at Cari nu ikke, som hun ellers skulle, forlod Ø hver gang det blev nat. Den slags vaner kan åbenbart smitte af, og det kunne være grunden til at Læreren ofte blev hjemme. Det var bare en fornemmelse, ikke noget jeg vidste med sikkerhed.

Der gik naturligvis rygter på Ø og i byen. De fleste ikke om Cari og Læreren, det var mere noget med at hun havde en hemmelig korrespondance med sin far, og at de sammen planlagde at Jonas Jonathan skulle vende tilbage som Mesterhersker i byen. Hvordan de skulle kommunikere var der ingen der vidste noget om, men det gjorde det for mange bare endnu mere mystisk, og det var i virkeligheden med at gøre rygten endnu bedre og endnu stærkere.

Der var nogle der på et lørdagsmøde foreslog at Cari skulle betragtes som spion for sin far, og at hun derfor skulle jages af byen. Og selvom jeg måske kunne drage personlig fordel af den løsning, satte jeg mig kraftigt imod.

- Cari var lige så meget offer for sin fars luner som vi andre var, sagde jeg. Hun skal have lov til at få opfyldt en barnedrøm og være lærling på Keramikerenes værksted.

Jeg havde taget både støvler og strømper af og stod på bare fødder på den lyserøde sten da jeg sagde det. Keramikeren og de andre Mestre stod ved siden af og nikkede bifaldende.

- Vi er enige om det her på Ø, fortsatte jeg. Og I er nødt til at have tillid til os og til at det er den rigtige beslutning.

- Skal vi i hvert fald ikke forberede os på hvad der skal gøres hvis han kommer tilbage, sagde en ældre kone i forsamlingen. Uanset om hans datter er blandet ind i det eller ej.

- Det er vi ved at udarbejde planer for, svarede jeg.

Det nikkede de øvrige mestre ikke til, de vidste ikke hvad jeg talte om. Det gjorde jeg heller ikke selv, men det var det rigtige at sige i situationen.

Det måtte vi fire så tale om da det blev aften. Alle lærlinge, også Cari, blev bedt venligt og bestemt om at gå hjem, og vi fire satte os på plænen. Jeg sad med ryggen op ad den lyserøde sten iført arbejdstøj og støvler, de andre tre var i samme mundering.

- Vi er enige om at Cari ikke er et problem, sagde Keramikeren.

- I hvert fald ikke på den måde, sagde Læreren.

- Hvad mener du med det, spurgte Keramikeren.

Bageren kiggede på mig.

- Er du i gang med nogle planer allerede ?

- Jeg laver naturligvis ikke sådan nogle planer uden vi alle er med, sagde jeg.

- Men har du noget i tankerne ?

Det havde jeg ikke. Behovet var først opstået da konen spurgte der på plænen. Det var slet ingen grund til at forvente at Jonas Jonathan vendte tilbage. Gjorde han det ville han være en ensom mand, rådhusbetjentene udgjorde ikke nogen garde længere. De var hver for sig tilbage i deres familier og passede et arbejde der. Tanken om at nogle ville hjælpe Jonas Jonathan tilbage i byen var helt absurd, der var faktisk større risiko for at han ville blive slået ihjel hvis han viste sig. Han var godt nok blevet noget besynderlig på det sidste, men idiot var han altså ikke.

- Det handler først og fremmest om tryghed, sagde jeg. Det er den virkning vi skal have fokus på. Måske et uniformeret vagtkorps af en slags, og et sted hvor man kan henvende sig, hvis man hører noget.

- Vil det ikke komme til at ligne et nyt hold rådhusbetjente, sagde Læreren, bare styret her fra Ø.
- Det er lige det der bliver kunsten, sagde jeg. Det skal være et tydeligt og tryghedsskabende korps, og det skal være tydeligt at det ikke er vores rådhusbetjente.
- Jeg er sådan set enig, sagde Keramikeren. Rådhusbetjentene var som udgangspunkt Mesterherskerens tjenere, der efterhånden bare fik opgaver i hele byen og også her på øen. Hvis der skal være et nyt korps, skal det ikke komme herfra.
- De kan vel placeres ved byen porte, sagde Bageren, og skal ikke gå rundt i byen.
- Noget i den retning, sagde jeg. De skal for eksempel ikke blandes ind i forretningen på Ø, det klarer Hille og hendes kammerater allerede så udmærket.
- Men man kan komme ind i byen alle vegne, sagde Læreren. De fire porte er bare symbolske adgangsveje.
- Ja vi skal huske at tryghed først og fremmest handler om symboler, sagde jeg. Og i øvrigt bruger de fleste alligevel portene, når de skal ud og ind.

Vi var nødt til at tale sammen længe, men efterhånden fik vi talt os ind til en løsning. Korpset skulle bestå af frivillige, der på skift skulle bevogte portene og broen, der også var et symbolsk og reelt knudepunkt. Det ville være nok med tre personer på hver post, og så vidt muligt skulle det være en kvinde og en mand og et barn, så alle var dækket ind og alle kunne bidrage.

Vi manglede bare at aftale uniformerne, hvordan de skulle laves og hvordan de skulle se ud.

- Det er lidt uheldigt at vi ikke længere har en skrædder på øen, sagde Keramikeren.
- Jeg synes vi skal se det som noget positivt, sagde jeg. Korpset skal ikke have udgangspunkt her på Ø, men fra hele byen, så det er helt naturligt at uniformerne bliver lavet ude i byen.
- Men vi skal vel bestemme hvordan de skal se ud, sagde Keramikeren.
- Det skal vi. Og selvom skrædderværkstedet ikke eksisterer mere, og selvom bygningen er helt ny, så skal jeg da sammen med Mose komme med et nyt design til en uniform.
- Det vil være godt med et udkast, sagde Keramikeren. Så har vi noget konkret at forholde os til. Og så skal vi tage den endelige beslutning i enighed.
- Naturligvis.
- Hvad farve skal de have, spurgte Bageren.
- De skal i hvert fald ikke være hvide, sagde Keramikeren.
- Og heller ikke brune som vores arbejdstøj, sagde Læreren.
- De skal da være lyserøde, sagde jeg og pegede med tommelfingeren tilbage mod stenen.

Bageren grinede.

Mose og jeg fortsatte først og fremmest med vores normale arbejde på værkstedet, men vi talte om uniformerne.

- Måske skal vi have læreren til at lave en bog om hvordan de uniformer skal se ud.
- Det er en god idé. Når de fire Mestre er enige om et design og en produktionsmetode.
- Hvis vi laver det ordentligt, så er de andre tre enige. Hvad skulle de ellers være.

- Det er ikke altid til at vide. Selvom du nok har ret, skal vi gå ud fra at de vil bede om ændringer, måske af principielle grunde. Og hvis du så har ret, kan vi glæde os over at det går nemmere end forventet.

Og så fortsatte vi med arbejdet med bærestolen. Den skulle ikke godkendes af andre end os to.

Keramikeren lavede nu lige så mange aber som spareugler. De havde ingen revne i nakken. Cari havde lige så meget sans for det som sin mester. Aberne havde hvert sit ansigtsudtryk, og det betød at kunderne var noget længere om at vælge end de var med de nærmest identiske ugler. Alligevel blev aberne solgt hurtigere, kunderne fyldte bare mere i værkstedet end før. Keramikeren var glad.

- Det er mere håndværk og mindre en industri.
- Og du holder dig stadig til det du er god til, sagde jeg.
- Vi er mindst lige så gode til aber som til ugler. Måske bedre. Så måske også Bageren tænker på at udvide sit sortiment.
- De har jo den maskine.
- Men de behøver ikke kun bage på maskine.
- Med de lærlinge er det måske det fornuftigste.
- Læreren er også begyndt at kigge på flere ting. Og I har gang i en bærestol.
- Har du talt med Bageren om det, spurgte jeg.

Keramikeren rystede på hovedet.

- Men der er noget andet vi ikke fik snakket færdigt om, fortsatte jeg. Vi snakkede om den sten vi står på om lørdagen, og så kom Cari, og vi snakkede ikke mere om det.
- Det er rigtigt, og det er faktisk lidt pudsigt. Den sten er fra længe før Mesterherskerens slægt kom til, og det lå lidt i luften at den familie ikke ville have vi talte om den tid. Så det jeg ved er bare noget jeg har fået antydning helt tilbage i min barndom når vi legede ude på gaden.
- Hvad var det for nogle antydninger ?
- Noget med at stenen er fundet ude i floden og at den blev en del af broen over floden. Og at den blev brugt da de byggede Rådhuset fordi de samtidig skiftede broen ud med den vi har nu.
- Er rådhuset så gammelt ?

Jeg havde hørt at rådhuset var blevet bygget under Jonas Jonathans mor.

- Hun fik det bare udvidet og nyindrettet. Som jeg har hørt det altså.

Det lød faktisk som en noget mere sammenhængende historie end bare nogle antydninger fra drengene på gaden. Jeg tror Keramikeren kendte historien endnu bedre end det der her blev fortalt.

- Men nu er stenen tilbage hvor den hører hjemme.

Jeg var helt enig, vi smilede til hinanden og jeg gik tilbage til arbejdet på mit eget værksted.

Mose sad og tegnede. Det var uniformer.

- Du var så længe væk, og vi skal altså være to til at montere de søjler på bærestolen.
- Hvad med Hille, spurgte jeg.
- Hun er inde i byen, svarede hun.
- Og så tegner du uniformer.
- Et eller andet skulle jeg lave. Og vi skal jo også se at få den opgave klaret.
- Det går nok, sagde jeg. Vi behøver ikke forhaste os.

Men hun havde faktisk fat i noget.

- Vi skal bare være sikre på at folk selv kan sy dem efter tegningerne, sagde jeg.
 - Det kan de godt.
 - Det er jo lige ved at ligne en dragt til en klovn, hvis jeg må være så fri. Den holder sig lige på kanten, men hvis den bliver udført en smule sjusket . . .
- Jeg lod spørgsmålet hænge lidt i luften. Jeg var ikke helt sikker på hvad jeg mente
- Den skal jo se munter ud, sagde hun. Og den skal også være seriøs. Den her er da begge dele på en gang.
 - Og lyserød, sagde jeg.

Jeg var stadig betænkelig. Det var en god idé hun havde fået, men den var ret langt fra det jeg havde forestillet mig. Det var vel mig der var mester. Jeg havde gødet jorden godt, men havde jeg sået det rigtige frø ?

- Nu sætte vi de søjler i, og så arbejder vi videre med det design i morgen.

Mose vendte tegningerne om så de ikke blev snavsede på forsiden. Vi var nødt til at slibe på søjlerne og det støvede en del. Men vi blev færdige med arbejdet med træet og montagen, så bærestolen var klar til at få monteret stof og puder. Og så var det i hvert fald fyraften.

Næste morgen satte vi os med skitserne til uniformen. Vi diskuterede en del og rettede en del frem og tilbage, men vi endte med en version som vi begge kunne synes var perfekt. Natten havde på en eller anden måde fået det hele på plads. Uniformen var munter og seriøs som den skulle være. Og den kunne relativt nemt sys af den frivillige selv eller en eller anden i familien. Mose begyndte at lave en rentegning, som vi kunne vise de andre og som kunne bruges som forlæg for en instruktionsbog. Og imens begyndte jeg på de sidste tilpasninger af puderne til bærestolen. De måtte gerne være en smule større end det første udkast, så jeg måtte begynde forfra med de fleste af dem. Der skulle være plads til dem i stolen, men de skulle også ligge tæt og stabilt.

Om aftenen satte jeg mig sammen med de øvrige mestre og viste dem rentegningen af selve uniformen og fortalte hvordan vi havde tænkt at få dem syet af de frivillige selv. Den idé faldt i så god jord, at de ikke havde noget væsentligt at udsætte på designet. Der var lige et par detaljer de forsyns skyld ville have ændret. Så var vi enige.

Mose blev glad da hun hørte resultatet, det var meget få steder hun skulle rette i oplægget til Lærerens instruktionsbog. Det var nærmest stadig morgen da hun bekendtgjorde hun var færdig med alle tegningerne. Og efter at have set dem igennem, erklærede jeg mig enig.

- Så skal vi have Læreren til at se på dem i forhold til opsætning i den instruktionsbog, sagde hun. Skal vi gå over med dem ?
- Jeg synes vi skal se på dem her i huset, kan du ikke hente . . .

Jeg stoppede midt i sætningen, og Mose forstod hvad jeg mente. Både med at hente og hvorfor sætningen stoppede så svævende. Hun grinede og gik, og jeg fortsatte med at klippe læder til endnu en pude. Efter et stykke tid vendte hun tilbage.

- Læreren kommer lige om lidt. Jeg tror Cari var på besøg på værkstedet.
- Så du hende ?
- Jeg kunne lugte hende.

Mose plejede ellers at være gode venner med Cari, men det her var åbenbart lidt for meget. Sådan plejede hun ikke at være. Og jeg havde ikke lyst til en lærlingekonflikt på Ø.

- Vi blander os ikke i om Cari besøger Læreren hus, sagde jeg. Så længe både hun og Læreren passer deres arbejde.

Læreren kunne godt bruge Moses tegninger som forlæg.

- Det er vigtigt de bliver nøjagtige, sagde jeg. Og helt ens.
- Vi plejer at lave variationer i bøgerne, sagde Læreren. Ellers bliver det et lidt for kedeligt arbejde.
- Du kan variere i skrift og opsætning så meget du vil, sagde jeg. Så længe arbejdstegningerne og teksten i instruktionerne er helt ens. Det kan du godt klare, selvom du er alene om det.
- Det er nemlig lige det. Det er en stor opgave, og jeg får travlt. Så måske er det på tide jeg får en lærling eller to.
- Du har ikke mere travlt end det kan lade sig gøre. Så hurtigt skal de bøger heller ikke være færdige. Og så vil jeg gerne se det første eksemplar inden du laver flere.

Mose sagde ikke noget. Hun ville vist også gerne se det første eksemplar, og det skulle hun da. Det vidste hun uden vi behøvede sige noget om det. Læreren var måske ikke helt tilfreds med betingelserne, men det var der reelt ikke noget at gøre ved. Det hjælper heller ikke at protestere mod at det bliver efterår. Når virkeligheden sætter betingelserne kan man lige så godt acceptere det og komme videre. Så skal det nok blive forår og sommer igen, det ved man af erfaring. Mose og jeg kunne i hvert fald fortsætte med at få monteret den bærestol, mens Læreren havde overtaget ansvaret for instruktionsbogen, altså for det første eksemplar til godkendelse.

Vi talte stadig lidt videre om Læreren og instruktionsbogen, men mest om hvordan bærestolen skulle præsenteres. Jeg gik med til at det nok var mig der måtte sidde i den til presentationen, selvom det skulle være tydeligt for alle at bærestolen var produceret til salg for enhver der havde lyst til at købe. Jeg havde aldrig prøvet at sidde i sådan en før, i min læretid havde jeg kun fået lov til at bære.

- Du kan jo spørge Cari hvordan man skal sidde i sådan en, sagde Mose. Vi har jo alle set at hun ved hvordan det skal gøres.

Jeg lod den bemærkning passere, men udstrålede nok at jeg ikke fandt den morsom. Det klædte ikke Mose at være sarkastisk.

- Men vi skal jo også have fundet nogle til at bære, fortsatte hun. Vi har jo ingen rådhusbetjente til det.
- Det skal slet ikke være betjente og det skal ikke se sådan ud. Det skal være lærlinge her fra Ø. Dig og Hille og Cari. Og måske Timur eller Keramikerens anden lærling.
- Han hedder Markus.
- Det er vist rigtigt. Det skal i hvert fald ikke være Bagerens to knægte.
- De er ellers også vokset på det sidste.
- Det skal nok være Timur. Og så vil det være passende at det også er Cari denne gang.

Allerede to dage senere kom Læreren med det første udkast til en instruktionsbog. Det var et glimrende stykke arbejde, der var ikke noget vi kunne være utilfredse med.

- Bare den næste ikke kommer til at mangle en side, sagde jeg.
- Hvad mener du, spurgte Læreren.
- Som dengang der manglede et J.
- Nu er det dig der ikke er morsom, sagde Mose.

Og det havde hun helt ret i.

- Hvor mange eksemplarer skal jeg lave, spurgte Læreren.
- Vi får minimum brug for tredive, sagde jeg, så lav hellere halvtreds.
- Det vil tage et par uger. Der må jo ikke være fejl i.
- Så brug tre uger til det, sagde jeg.
- Jeg kunne ellers godt bruge en lærling som hjælp til den opgave.
- Det skal vi være enige om alle fire. Og du er stadig lidt ung til at få en lærling.
- Var du meget ældre da du fik mig, spurgte Mose.
- Jeg havde været udlært noget længere og haft ansvaret for et værksted i byen inden jeg kom her.

Og så talte vi ikke mere om det. Læreren lovede at have de halvtreds eksemplarer klar tre uger senere.

Men allerede næste lørdag var vi klar til at præsentere bærestolen. Og i stedet for at stå på den lyserøde sten allerede ved middagstid som jeg plejede, var jeg blevet i værkstedet sammen med Mose og Cari og Timur og Markus. Hille var igen ude i byen. Da flokken på plænen stod samlet og gloede på den tomme sten, kom vi frem. Jeg sad i bærestolen, de fire lærlinge bar. Der gik som forventet en mumlen gennem forsamlingen. De tre andre Mestre og de to bagerlærlinge var forberedt, for alle andre var det en stor overraskelse. Hvad var nu det, var det et varsel om noget ubehageligt, der var på vej tilbage ?

Det var det ikke, skulle vi vise dem. Måske forventede de at jeg ville tale fra bærestolen, men det ville jeg ikke. Jeg vinkede ikke engang. Da vi nåede frem til stenen trådte jeg ud af stolen og op på stenen. Jeg var allerede forberedt.

- Det I lige har set er et nyt produkt fra karetmagerværkstedet. Jeg undskylder derfor mange gange for at vi på den måde bruger vores møde til markedsføring, men jeg kunne

ikke lade være. Bærestolen er ikke til mig, den er til salg. Hvis I bestiller en, kan I få en der er skræddersyet og tilpasset jeres siddepuder. Den er ikke billig, men den er lækker. Og så kan vi gå i gang med mødet på sædvanlig facon. Er der nogen der ønsker ordet, er der plads på stenen nu.

Jeg trådte ned fra stenen og slog ud med hånden. Keramikeren trådte op på stenen og beholdt som vanligt støvlerne på.

- Det I lige så er en tydelig understregning af at tiderne er forandrede siden Jonas Jonathan tog en uværdig afsked med byen. I har allerede købt aber og helt nye bøger. Snart vil byens Bager begynde at sælge boller sammen med småkagerne, og hvis vi er heldige, så måske også kringle.

Bageren så lidt forvirret ud. Det der havde vi ikke aftalt, det var bare begejstringen der løb af med Keramikeren. Bageren skyndte sig at smile og nikke, så nemt var det. Og Keramikeren fortsatte.

- I har set Karetmageren komme med et produkt, der ikke bare er nyt. Det er et produkt i en helt anden størrelsesorden end tidligere. De nye tider er ikke bare nye, de er også større og bedre.

Folk på plænen klappede, og Keramikeren trådte ned fra stenen. Jeg sprang op på den inden andre kunne komme til, jeg havde noget vigtigt at sige.

- Jeg kan nu bekendtgøre at det aftalte vagtkorps for byen vil blive oprettet lørdag om to uger. Det vil bestå af frivillige fra byen, og alle kan allerede nu begynde at overveje om de vil melde sig. Det gælder kvinder, det gælder mænd, og det gælder børn over ti år. Hvis flere end nødvendigt melder sig, vil det være Mestrene på Ø, der foretager det endelige udvalg, men udgangspunktet er jer i byen og ikke ansatte på Ø. Korpsset vil være uniformeret så det er tydeligt for enhver hvem der beskytter os mod farerne udefra. Det kunne være den tidligere Mesterhersker, men de kunne også være trusler vi endnu ikke kender til. Og det er altså lørdag om to uger, man kan melde sig.

Jeg holdt en kort pause.

- Men hvis man vil bestille en af de nye bærestole, eller bare betragte produktet, så er det muligt når Karetmagerværkstedet og resten af Ø åbner mandag morgen. Det er spændende om man allerede kan købe de boller til den tid. Og kan I så alle sammen have en god lørdag og en god søndag.

Jeg trådte ned af stenen, ned til de andre tre.

- Er du sikker på at der ikke er mere, spurgte Keramikeren.
- Det var hvad der var plads til, sagde jeg.
- Men du kunne have spurgt om der var andre der havde noget.
- Det ved du, det ville bare have været proforma.
- Sikker, men af og til skal man holde på formerne.
- Det ville bare være en parodi. Vi er her ikke for at underholde. Vi er Mestre, ikke komedianter.

Det så ud som om Læreren stod og grinede. Ikke så det kunne høres, men det kunne alligevel mærkes. Og efterfølgende må jeg jo give dem ret i at jeg havde skåret budskabet lige skarpt nok.

Folk begyndte at gå hjem. De fire lærlinge der havde slæbt bærestolen ud bar den tilbage på mit værksted. Jeg tog støvler på og gik selv.

Allerede om aftenen talte vi om hvor den tilmelding skulle foregå. Når vi skulle se og snakke med kandidaterne en ad gangen, kunne det ikke være på den åbne og offentlige plæne, det måtte være i et af husene, helst i værkstedsetagen.

- Og der er gode grunde til at det ikke skal foregå på karetmagerværkstedet, sagde jeg.

- Det er der helt bestemt, sagde Keramikeren.

- For det første er mit hus helt nyt, fortsatte jeg, men det er samtidig bygget af materialer fra det gamle rådhus. Det vil kunne give forkerte associationer, og det er vi ikke interesserede i. For det andet er det næsten altid mig eller Keramikeren, der taler ved møderne om lørdagen. Og er det ikke en af os, så er det Læreren. Det er aldrig Bageren. Så for at understrege at det er et fælles projekt, foreslår jeg vi holder de samtaler i bageriet.

Jeg nævnte ikke at Cari var lærling hos Keramikeren, og at hun ganske ofte kom på besøg på Læreren værksted.

- Vil de to lærlinge i bageriet ikke være et problem, spurgte Keramikeren.

- Det kan jeg sagtens få styr på, sagde Bageren.

Og det endte også med at vi blev enige som vi skulle.

Fjorten dage senere var vi som planlagt klar med det hele. Jeg startede med at stille mig op på stenen.

- Jeg taler her for alle Mestre på øen. Når mødets andre punkter er overstået, er det i dag man kan melde sig til vagtkorpset. De tilmeldte vil derefter en ad gangen få foretræde for alle fire Mestre. Det vil foregå i bageriet, som I vist alle sammen har besøgt flere gange. Efter samtalerne og vores endelige udvalg af kandidater, vil alle tilmeldte få personlig besked hjemme i løbet af på mandag. Her vil hver udvalgte familie få udleveret stof til en uniform og en instruktion i hvordan den skal fremstilles. Her vil man desuden få besked om det videre forløb, om træning og vagtplaner. Det vil ske for hver enkelt efter fyraften, så I alle mandag kan passe jeres dont som I plejer.

En kone, der stod med to børn foran sig, rakte en flad hånd i vejret.

- Jeg arbejder om aftenen når alle andre har fyraften, sagde hun, og jeg er alene med børnene. Og min søn vil gerne melde sig. Han er over ti år.

- Det tager vi naturligvis hensyn til når vi planlægger besøgene, sagde jeg. Vi har styr på dine arbejdstider.

Jeg kiggede ned på Læreren, der nikkede bekræftende.

- Og så skal jeg måske lige tilføje at vi besøger alle kandidater, uanset om de kommer med i korpset i første omgang eller ej. Så længe man ikke har fået et besøg af en af os, har man hverken fået et ja eller et nej.

Jeg ventede lidt.

- Og lad os så tage fat på mødet. Er der nogle der ønsker ordet ?

Det gjorde Læreren faktisk. Og så naturligvis også Keramikeren. Læreren startede.

- Jeg skal starte med at tilbagevise et rygte som jeg ved stadig bevæger sig rundt i byen. Den tidligere Mesterhersker har ingen, og jeg gentager ingen, kontakter her i byen. Rygtet om at en af os Mestres eller en af vores lærlinge har den slags kontakter har absolut intet på sig. Jeg har personligt undersøgt de mere specifikke rygter, og nogle af vores medarbejdere har gennemgået de øvrige meget omhyggeligt, uanset hvor usandsynlige de var. Det betyder også at vi hverken kan be- eller afkræfte rygterne om at Jonas Jonathan er syg eller død. Vi har ingen kontakt og ingen efterretninger om ham. Fra vores synspunkt er det heller ikke interessant længere.

Det lød som en forberedt tale. Det var ikke noget vi havde snakket om, men det kunne det lige så godt have været. Det var jo nærmest en gentagelse af hvad jeg tidligere havde sagt på møder på plænen, men det tog bestemt ikke skade af at blive gentaget.

Så trådte Keramikeren op på stenen. Men der gik mange lange sekunder inden der blev sagt et ord, det var lige før det blev pinligt. Så begyndte talen.

- Jeg vil bare sige at vi alle sammen her på øen håber at så mange som muligt vil melde sig til byens vagtkorps og at vi sådan set regner med at det vil være tilfældet. På forhånd tak fra os alle fire. Og så vil jeg lige tilføje at vi i keramikværkstedet, udover de populære aber, stadig også fremstiller de traditionelle spareugler. Tak for opmærksomheden.

Det var bestemt ikke noget vi havde forberedt sammen.

Der var ikke andre der ønskede ordet, så vi fire gik til bageriet, og kandidaterne til det frivillige vagtkorps begyndte at stille sig i kø. Konen med aftenvagt og tiårig søn henvendte sig til mig mens vi var på vej over græsset.

- Kan jeg følges med min dreng ind til samtalen, eller skal han gå alene ?

- Hvis han synes han er gammel nok til at være med i vagtkorpset, så synes jeg også han er gammel nok til selv at fremføre sagen.

Konen nikkede. Sønnen slap hendes hånd og smilede til mig. Jeg smilede tilbage til dem begge to.

Som vi nu sad i Bagerens værksted var jeg helt tryk ved at netop vi fire og ingen andre skulle tage beslutningerne. Da Ø i sin tid var blevet etableret med værkstederne, havde det givet en stabilitet i byen, noget vi stadig kunne leve højt på. Sådan forekom det mig, og jeg tror de andre tre havde det på samme måde, i hvert fald i det øjeblik. Mesterherskerne på Rådhuset havde i virkeligheden kun været en parentes i byens historie, Mestrene på Ø var det blivende, og det var vi forpligtet til at holde fast på gennem fortid, nutid og fremtid. Jeg var glad for at jeg ikke var alene om at være så historisk betydningsfuld. Læreren, der var endnu yngre end mig, må have haft det på samme måde.

Det var ganske usædvanlig at det var Bageren, der brød stilheden.

- Nå, skal vi så komme i gang.

Men vi sad jo også i bageriet.

Da kandidaterne kom ind, også børnene, viste det sig at det var Læreren, der stadig havde en del kontakt med sin familie, som kunne stille de bedste spørgsmål. Og jeg må indrømme at de detaljer ikke interesserede mig så meget. Ikke at de ikke var vigtige, de var bare ikke mit fokus. Så det var rart at Læreren, og til en vis grad Bageren, tog sig af den del af arbejdet. Keramikeren blandede sig ikke meget, og det gjorde jeg så heller ikke. Da vi så skulle foretage udvælgelsen, var det os alle fire der tog beslutningerne, men det var Læreren og Bagerens argumenter vi byggede dem på. Det var som det skulle være. Vi valgte ti kvinder og ti mænd og ti børn over ti år. Vi var derfor nødt til at skuffe en del, men de blev sat på en venteliste, så de kunne hentes ind hvis nogle af de udvalgte var nødt til at springe fra. Det var de betingelser vi var enige om, ikke kun os fire, men alle indbyggere i byen.

Mandag til fyraften tog vi så ud for at give alle kandidater besked. Vi delte arbejdet imellem os så Bageren underrettede kvinderne, Læreren underrettede mændene, og jeg underrettede børnefamilierne. Keramikeren blev tilbage på Ø og havde et overordnet opsyn på alle fire værksteder. Det var den helt rigtige arbejdsdeling, syntes jeg. Den var et signal om orden og ordentlighed, det var der stadig brug for.

Så det var mig der besøgte konen med den ivrige tiårige søn. Knægten var i hvert fald noget benovet over at få besøg af en Mester fra Ø, og det var hans mor måske også, selvom hun ikke lod sig mærke med det. De fik stoffet og instruktionsbogen, og drengen ville gerne have at de gik i gang med det samme.

- Jeg skal på arbejde lige om lidt, sagde moderen. Så vi begynder først i morgen.

- Vi samler korpset til den første øvelse på søndag, sagde jeg, og det behøver ikke være i uniform.

- Men det må gerne være i uniform, sagde drengen.

- Det må det da gerne. Men din mor skal også stadig passe sit arbejde, det er lige så vigtigt, så du skal se, det går nok alt sammen uanset hvor langt hun er kommet med den uniform. Det er jo ikke kun uniformen der skal være klar, det er også dig, og det er det træningen går ud på.

- Jeg er klar.

- Det kan jeg se. Så hvis du er klar til træning på søndag er det fint.

- Jeg har allerede trænet mine armmuskler.

- Det var godt, sagde jeg. På søndag er det nok mere dit hoved der skal trænes. Så du ved hvordan du skal bruge armene hvis der sker noget.

- Jeg kan godt bokse.

- Og så skal du træne i at vide hvornår du skal bokse, og hvornår du skal lade være med at bokse.

Han så lidt skuffet ud.

- Smut du ud til din lillebror, sagde hans mor. Jeg skal på arbejde lige om lidt.

- Og jeg skal videre til den næste familie, sagde jeg.

Alle besøgene hos kandidaterne var dejlige oplevelser. Jeg kunne mærke at alle byens indbyggere, også børnene, tog byen lige så alvorligt som sig selv og deres familier. Og da vi mødtes på Ø sidst på aftenen, havde Bageren og Læreren haft ganske tilsvarende oplevelser. Vi var et samfund, vi fire, vores lærlinge og alle byens indbyggere. I den rækkefølge.

Det endte meget naturligt med at bageriet også blev centrum for træningen af det nye vagtkorps, og at Bageren i første omgang kom til at stå for styringen af det. Det var det lokale samfund det startede i, og det var i det lokale samfund det fortsatte. Når man så på os fire var det måske ikke den mest logiske fordeling af opgaverne, men sådan blev det nærmest helt af sig selv, og det viste sig at fungere langt hen ad vejen.

Der havde været mange og kigge på bærestolen. De var alle sammen nysgerrige, ikke købere.

- De bliver ikke den store succes, sagde Mose.
- Vent og se, sagde jeg.
- Måske er vi nødt til at justere prisen.
- Der er slet ikke sat nogen pris endnu. Jeg har bare sagt at de ikke bliver billige, og det vil jeg holde fast i. De skal ikke sælges for mindre end de er værd.
- Jamen hvad er de så værd ?
- Du var selv med til at lave den prototype, sagde jeg, så det ved du nok bedst selv.

Til gengæld syede og solgte vi stadig læderpuder i rigt mål. På trods af skiftet i styreformen, gik de stadig som varmt brød. Vi havde faktisk svært ved at følge med, nu vi kun var to om arbejdet. Hille havde så travlt med administrationen, at hun ikke havde tid til at deltage. Hun var åbenbart svært tilfreds med den nye opgave og med de beslutninger Mestrene tog, både hver for sig og tilsammen. Hun kommenterede stort set aldrig og fik bare tingene til at glide. Vi var yderst tilfredse med hendes arbejde, så tilfredse at vi aldrig behøvede tale om det.

Vi fortsatte som vi plejede på vores værksteder, men nu også med at udvikle det nye. På karetmagerværkstedet syede vi altså stadig læderpuder, men vi havde også designet bærestolen og uniformerne til vagtkorpset, så læderpuderne efterhånden fik et lidt lyserødt skær. Læreren lavede bøger med eventyr til børn. Vidt forskellige fra gang til gang. Og samtidig indholdsmæssigt identiske instruktionsbøger til uniformssyningen og træningsmanualer til vagtkorpset. I bageriet fik Kurt og Lam, sikkert med god hjælp fra Bageren, modificeret småkagemaskinen så den ikke længere kun kunne fremstille de traditionelle småkager, men også hundekiks. Knapperne til produktvalget var forsynet med små tegninger af mennesker og hunde. Kurt og Lam kunne på visse punkter stadig ind imellem virke noget barnlige, men dumme var de altså ikke. Havde de været det, var de ikke blevet lærlinge på Ø.

Keramikerværkstedet fortsatte med at producere aber og spareugler. Den væsentligste ændring her var at Keramikeren blev klippet og ikke bare studset, så det var lige så kort som Læreren havde det. Det var noget nyt. Så alt i alt gik det hele fremad som det plejede, byen fungerede og Hille var tilfreds, og således var alle tilfredse. Det var måske derfor Læreren fik lyst til at starte et kor.

- Jeg er måske blevet træt af udelukkende at lave bøger. Men det er også inspireret af den entusiasme vi har set i vagtkorpset. Bageren er jo glad for de søndage med korpset. Bageren er glad, byen er glad, Ø er glad. Jeg tror jeg kan få det samme frem i et kor.
- Det er også arbejde, sagde Bageren. Glæden er stor, men resultatet er også sikkerhed og tryghed. Og hvad skal koret gøre godt for ?
- Jeg synes det er en god idé, sagde Keramikeren.
- Det synes jeg da også, sagde Bageren. Jeg påpeger bare forskellen.

Jeg syntes ikke der var den store forskel, så jeg sagde ikke noget.

Koret blev startet. De interesserede mødtes i Lærerens hus onsdage efter fyraften. De fleste af lærlingene havde meldt sig, de var alligevel lige i nærheden når det skulle foregå. Cari havde en smuk stemme. Det samme havde Timur, da han først blev lokket til at lukke op for den. Læreren var glad.

Allerede fire uger senere var koret nødt til at begynde at planlægge en koncert. Så langt havde Bageren alligevel ret. Arbejdet med sangen spredte glæde i koret, men det var alligevel nødt til at betyde noget mere for at blive rigtigt sjovt. Der skulle være en koncert otte uger senere, havde de besluttet.

- Og vi har spekuleret lidt på hvor den skal afholdes, sagde Læreren. Skal det være her på Ø, eller bør det i virkeligheden være et sted inde i byen ?
 - Kan det ikke være på den plæne de har anlagt der hvor det gamle rådhus stod, foreslog jeg.
 - Så luften bliver rensset også der, mener du ?
- Og det var vist det jeg gjorde, så det blev vi nemt enige om.
- Jeg har skrevet en sang til lejligheden, sagde Læreren.
 - Tekst og melodi ?
 - Ja begge dele. Og omkvædet lyder
 - Vi fejrer evigt morgengry
 - om Ø og bro i vores by
- Hvad synes du ?
- Det kan jeg lide, svarede jeg. Måske kunne man toppe den med
 - Så vi vil leve, vi vil dø
 - for vores by og bro og Ø

Der blev helt stille. Så kom spørgsmålet

- Mente du det ironisk eller alvorligt ?
- Jeg mente det da. Jeg kan godt lide sangen og foreslår bare en lille tilføjelse. Men det er din sang, og det vil jeg da respektere.
- Tak.

Vi var tavse længe og tænkte sikkert hver sit om det samme. Så kom vi til sagen.

- Men kunne det ikke være godt hvis vi ligesom vagtkorpset fik et samlet kendetegn, noget i retning af en uniform ?
- Det kunne være en fin idé, sagde jeg, men jeg er ikke sikker på vi har ressourcer til det i øjeblikket.
- Måske bare et tørklæde til hver. Der må være rester af det lyserøde stof tilbage.

- Det beholder de ude i familierne, så de har til reparationer af vagtkorpsuniformerne. Men jeg kan godt vende sagen med Hille og se hvad der er muligt. I er jo ret mange i det kor, så jeg er ikke specielt optimistisk. Men måske finder vi på noget.
- Jeg kan også tale med hende.
- Nej, det skal jeg nok tage mig af. Hun er stadig tilknyttet mit værksted, og vi skal ikke skabe forvirring i kompetencerne.

Læreren gik lidt skuffet fra vores lille møde. Men så var der plads til en positiv overraskelse, hvor lille den end kunne blive.

Jeg vendte sagen med Mose i stedet for. Hun foreslog at vi lavede et mærke de kunne sætte på tøjet med en nål, en slags kokarde, men altså til at sætte på brystet, ikke på hatten. Det var efter erfaringerne med Mesterherskeren og hans Rådhusstjenere de færreste der havde lyst til at gå med hovedbeklædning, og da slet ikke en kasket med mærke foran. Sådan en brystkokarde havde vi to både materialer og tid til at fremstille. Det var netop sådan noget jeg havde forestillet mig, og jeg var specielt glad for den brug af ordet 'kokarde'. Ordet beholdt sin betydning og var alligevel placeret i en ny sammenhæng. Sangen kom fra brystet, og kokarden skulle sidde på brystet. Et glimrende symbol på den måde vi syntes byen skulle udvikle sig.

Jeg roste Mose og vi aftalte at holde produktionen mellem os to og hemmelig til onsdagen før koncerten. Så ville vi overraske både koret og Læreren med kokarderne som en gave. Ikke et øje ville være tørt. Jeg forberedte i tankerne den tale der skulle holdes. Både ved overrækkelsen onsdag og i forbindelse med koncerten. Den skulle være om søndagen, og samme søndag kunne vagtkorpset så præsenteres i samlet flok og fuld uniform for allerførste gang. Planen var oplagt.

Jeg informerede først Bageren om planen, om tidsplanen altså, ikke om kokarderne. Og der var ingen indvendinger, det var også en fornuftig plan. Det var faktisk en fornøjelse at se hvordan det hele kom til at passe sammen. Da jeg talte med Keramikeren og med Læreren var vi også hurtigt enige. Alle fire Mestre på Ø stod sammen om at vise vejen frem.

Overrækkelsen af kokarderne var en succes i sig selv. Læreren blev glædeligt overrasket og var helt med på løsningen og symbolikken i den, og min korte tale rørte mange i koret. Fællesskabsfølelse kan noget, og markeret fællesskabsfølelse kan endnu mere.

Selv vejret holdt planen. Da dagen for præsentation og koncert oprandt var det strålende solskin. Det var dejligt varmt, men ikke ulideligt varmt. Der var næsten ingen vind, så sangen ville ikke blive blæst i stykker. Jeg havde forberedt min tale til begivenheden omhyggeligt, og jeg har stadig manuskriptet.

- I en by som vores skal man kunne forsvare sig mod trusler udefra og trusler indefra. Vi kan for tiden glæde os over at vi endnu ikke har set trusler udefra, og vi har det så vi slet ikke kan forestille os trusler indefra. Og det er ikke bare held. Det skyldes at vi alle hver især med glæde bidrager til at det skal være sådan.

- I dag vil vores nye vagtkorps begynde vagten ved de fire porte og ved broen. Når vi er færdige her vil Bageren, der har gjort et fremragende og vigtigt arbejde med at træne vagtkorpset, følge de første fem patruljer på plads. Patruljerne vil være i uniform når de er på vagt. Og når de bliver afløst af næste uniformerede patrulje, vil den afgående patrulje tage uniformen af og klæde om i civil. At være på vagt er en særlig funktion som af enhver trænet indbygger kan tage på. Og tage af igen når opgaven er gennemført.

- Vi har endnu ikke set den forhenværende Mesterhersker eller andre uhyrer nærme sig byen, og vi er fælles om at håbe på at vi aldrig ser det. Vi er overbeviste om at vagternes tilstedeværelse kan sikre at dette håb kan gå i opfyldelse.

- For at styrke det indre sammenhold vil byens nyoprettede kor give sin første koncert lige om lidt. Både de frivillige korsangere og Læreren har gjort et stort stykke intensivt arbejde for at det kan lade sig gøre. Og udover at korsang er en fornøjelig oplevelse for både sangere og tilhørere, så er koret en understregning af de nye tider og af Lærerens rolle i dem. Vores sammenhold og Lærerens arbejde skal ikke alene bygge på bogstaver i en ABC. Vi lever sammen på alle måder, ikke bare i tekst, men også i musik og sang. Det er lige så vigtigt og det ved vi alle sammen godt. Og det er måske et område der skal udvides endnu mere. Måske vil Keramikeren overveje at stille sig i spidsen for byens ballet.

- Nå, spørg til side. Koret skal synge for os. Koncerten vil fejre vore glæde ved at opføre et antal af byens gamle og muntre sange. Og der afsluttes med en helt ny sang til byen, en sang der har mulighed for at blive byens fællessang i fremtiden. Det er Læreren der har skrevet både tekst og musik til den nye sang, for så heldige er vi, at Læreren på Ø også har det talent.

- Og så vil jeg slutte disse ord med at sige tak. Tak til de frivillige i korpset og sangerne i koret. Tak til Bageren og Læreren for det store og seriøse arbejde med at samle og koordinere de frivillige kræfter. Og tak til os alle sammen for at ville være dele af denne dejlige by og bro og Ø.

Alle smilede, koret med de nye kokarder på brystet begyndte at synge. Til de muntre sange stod alle nærmest og rokkede. Keramikeren stod helt oppe foran koret og klappede og nærmest dansede. Om det skyldtes min bemærkning om byens ballet skal jeg ikke kunne sige. Der var jo også to af keramikværkstedets lærlinge, der havde væsentlige roller i koret, både Timur og Cari havde en lille solo hver, og de gik i det hele taget tydeligt igennem i hele programmet.

Da koret sang sidste sang, Lærerens hymne til by og bro og Ø, stod koret med hænderne trykket mod brystet lige under kokarden, som om de hver især på den måde holdt den oppe og på plads. Mange tilskuere stod i samme position selvom de var uden kokarde. Sådan stod jeg også selv. Og det påpegede jeg derfor efterfølgende for Læreren.

- Det var smukt, var det. Og det er lige så vigtigt hvordan det ser ud.

- Det vigtigste er at det lyder godt, sagde Læreren. Det er korsang, og det er også et håndværk.

- Betyder det da ikke noget for lyden hvad man tænker mens man synger ?
- Jo da, men nu fik vi jo ikke uniformer.
- Og det er det du nu er glad for, sagde jeg.

Jeg kunne ikke lade være.

- Jeg tilpasser mig vilkårene, sagde Læreren. Også i mine eftertanker.

Vi grinede begge to. Den koroptræden havde været en opløftende oplevelse for os alle.

Men i løbet af de næste uger blev Bageren alligevel mere træt af det nye, som vi havde fået organiseret.

- Jeg skal sørge for småkager og nu skal jeg også bage boller, og så skal jeg passe det vagtkorps. Dagene er simpelthen ikke lange nok til det hele, hvis det skal gøres ordentligt. Jeg må have skåret noget fra.
- Du må have en lærling eller to mere, sagde Keramikeren der også gerne ville have en lærling til.

- Jeg har ikke brug for en lærling mere at sætte ind i faget, sagde Bageren. Der er brug for en der kan selv.
- Eller en anden ansvarlig for vagtkorpset, sagde Læreren.
- Du har jo heller ikke tid, sagde Bageren. Du har også dit kor.
- Jeg har bestemt heller ikke tid nok, sagde Keramikeren.
- Det lyder næsten som om I snakker om en decideret vagtmester, sagde jeg. Men vi skal vel ikke have flere Mestre på Ø.

Det svarede de andre tre ikke på.

- Lad os nu se på de erfaringer vi allerede har, fortsatte jeg. Jeg har for eksempel givet Hille ansvaret for økonomien og administrationen. Og jeg har stadig ansvaret for Hille.
 - Jeg kan lige se Kurt få ansvaret for vagtkorpset, sagde Bageren og grinede.
- Både Læreren og Keramikeren kom til at grine med.
- Du var jo så heldig at have en type som Hille, fortsatte Bageren.

Jeg indrømmede at Hille havde haft talent for netop den opgave, og at en løsning måske ikke kunne overføres fra den ene situation til den anden. På den anden side var Hille bestemt også vokset med opgaven. Og Kurt og Lam var måske ikke de eneste muligheder.

- Hvad mener du, spurgte Bageren.
- Jeg mener at der nok er en eller to af Keramikerenes lærlinge, der har potentiale.
- Skulle ansvaret så flyttes til keramikværkstedet.
- Ikke nødvendigvis. Man kunne vel også flytte en lærling.

Keramikeren protesterede naturligvis omgående

- Jeg kan slet ikke afgive en lærling.
- Du har selv beklaget dig over at Timur ikke bidrager ordentligt på værkstedet, sagde jeg. Til gengæld er han måske lige den rette til at stå for det praktiske i et vagtkorps.

Keramikeren, der måske havde været bange for at jeg talte om at flytte Cari, faldt noget til ro.

-Tror du Timur kan blive bager ?

- Du har selv sagt at han aldrig bliver en ordentlig keramikker, sagde jeg. Hvad siger Bageren ?

Bageren svarede ikke lige med det samme.

- Måske skulle vi overveje at spørge Timur, sagde Læreren med et lidt upassende ironisk tonefald.

- Hvis vi tilbyder Timur hele pakken, sagde jeg, så siger han uden tvivl ja. Jeg vil altid spørge fagets mester inden jeg tilbyder en plads til en potentiel lærling. Hvad siger Bageren til det ?

Bageren var ikke afvisende. Og sådan endte vi alligevel alle fire med at blive enige.

Timur ville meget gerne skifte til bageriet og have fingrene i både vagtkorpset og bolledejen.

- Om jeg skal ælte dej eller ler gør ikke den store forskel, sagde han. Og når bollerne er bagt kan jeg endda smage på dem.

Så sådan blev det og alle var glade. Keramikeren mente godt nok at den mistede lærling skulle erstattes med en ny. Vel mere for at bevare værkstedets status end på grund af produktionen tænker jeg. Men Cari var jo kommet til forinden, så det kunne vi andre tre ikke se nogen grund til. Der var i hvert fald ingen grund til hastværk med det, og det endte da også med at Keramikeren måtte erklære sig tilfreds med tingenes tilstand.

I første omgang tog Bageren og Timur tjansen med vagtkorpset sammen, efter nogen tid skiftedes de så til at stå for træningen om søndagen. Til gengæld kom Bageren ikke på bageriet hver dag, Kurt og Lam fik lov til at passe småkagemaskinen alene. Timur stod så for bollerne alene, og kunne smage på dem. De foreløbige og løse planer om at bage kringler ved visse lejligheder blev stillet i bero. Det hele kom til at fungere ganske tilfredsstillende. Vi andre var ikke nødt til at blande os, så vi kunne passe hver vores. Det gjorde vi så i nogen tid.

En aften sad vi tre, Keramikeren og Bageren og jeg og snakkede efter fyraften og aftensmåltid. Vi sad på nogle sten ude foran Keramikeren's hus og nød freden. Sådan sad vi tit når vejret var til det, og det var ofte der vi fik snakket tingene igennem inden møderne om lørdagen, hvor alle og enhver jo kunne være med. Men denne aften var Læreren ikke med, og det skete oftere og oftere. Vi ventede som regel med at snakke om væsentlige spørgsmål til vi alle fire var til stede, og det var efterhånden blevet mere og mere besværligt.

- Jeg kan ikke lade være med at spekulere over grunden til Læreren's hyppige fravær disse aftner, sagde Keramikeren.

- Lad os nu huske at Læreren er den sidst ankomne og yngste mester på Ø, sagde Bageren. Jeg husker da at Karetmageren også var en sjælden gæst i en periode. Det var vel besøg fra den daværende Mesterherker eller fra den daværende Lærers lærling, det var noget vi alle mere eller mindre vidste.

- Det var nu lige så ofte den tidligere Lærer der smuttede, fastslog jeg.

- Men nu er du gammel i gårde, sagde Bageren, og nu er du til stede, og det var såmænd bare det jeg ville frem til.
- Og vi ved jo godt hvem der besøger Læreren, sagde Keramikeren. Og da hun er min lærling føler jeg et vist ansvar for hende. Og jeg har prøvet at tale med hende om det.
- Det er jo ikke en regel vi skal være til stede ved disse sammenkomster, sagde jeg.
- Det er bare en gammel tradition, sagde Keramikeren. En meget nyttig tradition.
- Det har du naturligvis helt ret i, sagde jeg. Vi kunne da overveje . . .
- I har begge to været unge engang, sagde Bageren. Kan I ikke huske hvordan det var ?

Jeg syntes bestemt ikke jeg var blevet for gammel til at huske min egen ungdom, så jeg sagde ikke mere. Keramikeren smilede bare og rystede på hovedet, måske for at ryste nogle erindringer på plads gættede jeg. Tavsheden var faktisk påfaldende.

Næste aften var vi der alle fire. Denne gang sad vi på to bænke foran mit hus, jeg sad sammen med bageren på den ene, de to andre sad på den anden. Alle lærlinge var gået tilbage til byen, nogle nord for floden, nogle syd for. Vi fire sad som vi skulle i midten af det hele. Vi kunne se den lyserøde sten midt på plænen. Keramikeren og Læreren sad godt nok med ryggen til den, men de kunne vende hovedet og se den hvis de ville.

- Så lad os få talt om det vigtige vi ikke har fået talt om alle fire, sagde Læreren. Keramikeren eller Bageren havde åbenbart fortalt om gårsdagens debat. Jeg holdt mund og Bageren holdt mund. Keramikeren sagde heller ikke noget. Det var næsten som et meget formelt møde uden dagsorden. Karetmageren og Læreren sad der med kortklippede frisurer, og vi vidste alle sammen hvad det drejede sig om. Læreren sad med en pakke kiks og begyndte at byde rundt. Bageren, der ellers havde rigeligt adgang til den slags, tog en. Jeg tog en. Keramikeren så slet ikke ud til at bemærke pakken, og Læreren tog selv to kiks. De fire kiks blev spist, og vi kunne ikke sidde der og tale med mad i munden.

Da vi andre havde tygget af munden tog Keramikeren ordet.

- Jeg synes vi skal være enige om at holde fast i at øen om aftenen er for de fire Mestre og ikke for andre. Heller ikke lærlinge. Vi skal passe på at det hele ikke skrider.
- Det er da som det hele tiden har været, sagde Læreren. Jeg har måske ikke været Mester så længe, men jeg husker stadig min tid som lærling på Ø, og dengang var jeg en af dem der af og til blev om aftenen. En af dem.

Jeg nikkede. Jeg huskede det ganske godt. Jeg ved ikke hvad Bageren huskede, men også derfra blev Lærerens opfattelse bekræftet i tavshed.

- Det kan godt være jeg lyder som en gammel idiot, sagde Keramikeren, men jeg synes vi skal passe på. Hvis de praktiske realiteter og de små afvigelser vokser sig for langt fra bestemmelserne og traditionerne, hænger tingene ikke sammen længere. Og jeg har for eksempel aldrig besøgt udefra efter fyraften.

Det var jo lige det. Vi havde måske lidt ondt af den gamle Mester, jeg havde i hvert fald. Men det nyttede ikke noget at lade som om virkeligheden var anderledes end den var. Billedet skal naturligvis opretholdes, men det skal også være til at leve i. Bageren rejste sig og gik tilbage til sit eget hus. Keramikeren gjorde det samme. Læreren bød

mig endnu en kiks og jeg tog imod den. Jeg havde selv nogle små brød og nogle rejer i lejligheden over karetmageriet. Vi satte os i hver sin lænestol og talte om gamle dage.

Næste aften var vi igen alle fire på plænen. Bageren havde haft en snak med Timur om vagtkorpset, nogle små problemer de selv havde løst, vi andre blev bare orienteret. Keramikeren havde en plan om at starte en produktion af keramiske traner og havde taget en prototype med.

- I den endelige udgave skal de vel være cirka dobbelt så store, og de skal glaseres ensfarvet vil jeg tro. Det er Cari der har lavet den her. Den er så levende og ser ud som om den er lige ved at lette.

- Jeg kan godt lide den, sagde Bageren.

- Det er dit værksted, sagde jeg. Du ved hvad der kan lade sig gøre.

- Kan du ikke lide den ?

- Det kan jeg bestemt. Men skal også kunne produceres økonomisk rationelt, og det ved du mere om end vi andre.

- Som for eksempel bærestole, mumlede Keramikeren.

- Jeg synes den er smuk, sagde Læreren. Meget smuk.

I det hele taget var der stor tilfredshed med Cari og hendes arbejde på Ø. Det var kun Mose der ikke var så begejstret for hende.

- Det er tydeligt at hun har været enebarn hele sit liv, sagde hun.

- Det kan hun jo ikke gøre for, sagde jeg. Og hun har åbenbart talent.

- For både det ene og det andet, sagde hun.

Og det var jo ikke forkert. Vi talte hyggeligt sammen om arbejdet. Mose var min første lærling og ville på mange måder gerne være som mig. Det betød at vi ikke altid skulle være enige, og det satte jeg pris på, men det var vi alligevel som regel. Det var en af glæderne ved at være Mester, det vidste jeg.

Hille så jeg derimod ikke meget til. Det var nærmest en selvstændig forretning hun drev. Og den behøvede ikke interessere mig.

- Men du må mangle hende på værkstedet, sagde Keramikeren. Måske mangler du også en ekstra lærling.

Det var så tydeligt hvad det gik ud på at jeg ikke gad svare.

- Hvordan går det med at lave en stor udgave af tranen, spurgte jeg i stedet.

- Det går fint, men det tager jo den tid det tager med den nuværende bemanning. Prototypen er i hvert fald blevet glaseret nu.

Vi gik indenfor for at kigge på den. Den stod på en hylde lige midt i værkstedet så den kunne betragtes fra alle sider. Og den så bestemt godt ud. Og flyvefærdig.

- Er den til salg ?

- Ikke nu. Vi er nødt til at have den som model at gå efter når vi laver den første serie. Og derefter vil Cari vel gerne have den som souvenir.

Ja sådan troede vi det ville gå. Jeg gik tilbage til Mose og vores læderpuder.

To dage senere, lige før fyraften, kom Læreren løbende ind på værkstedet hvor vi stod og arbejdede.

- Der er vist sket noget grimt. Jeg tror Keramikeren er død
- Hvad siger du ?
- Du må vist hellere komme med.

Jeg løb efter Læreren rundt om Keramikeren hus og ud på broen. En del mennesker stod allerede samlet i en halvkreds foran huset. Keramikeren lå i midten og var helt sikkert død. Hovedskallen var nærmest flækket, som en parodi på en flækket spareugle. Liget var omgivet af glasskår, og et vindue oppe på første sal var smadret. Glasset var knust og sprosserne var knækket. Deroppe stod Cari og så på os. Hun så forskrækket ud.

Vagterne på broen stod der i forreste række, og Timur var der også og så på sin tidligere Mester.

- Lad os få Keramikeren bragt ind på værkstedet, sagde jeg.
- Og lad os få alle de mennesker væk fra broen, sagde Timur. Ø er lukket for besøgende nu.

Den døde Keramiker blev båret ind, og vagterne forsøgte at genne folk væk fra broen. Bageren, Læreren og jeg mødtes oppe i Keramikeren lejlighed. Cari og Markus var der allerede begge to.

Stort set alt glas var faldet ud af det smadrede vindue og ned på broen. En af de lyserøde vagter var ved at feje skårene sammen.

- Det er en grim ulykke, sagde jeg, og også en lidt mærkelig ulykke. Hvordan kan man sådan lige ryge ud ad et lukket vindue.
- Det var ikke en ulykke, sagde Læreren. Jeg kylede ham ud.
- Lad os nu ikke glemme formerne, sagde jeg. Du taler om en Mester på Ø.
- Det levede han så ikke op til at være, sagde Læreren. Han var utilgiveligt nærgående overfor Cari, og da hun skreg op hørte jeg det nede fra værkstedet. Da jeg kom op og så hvad han havde gang i, kylede jeg ham ud ad vinduet.
- Og hvad var der så gang i ?
- Ja, hvad tror du ?

Jeg kiggede på Cari.

- Hvor nærgående var Keramikeren ?

Cari begyndte at græde. Hun var fuldt påklædt i arbejdstøj, det samme havde Keramikeren været.

- Han havde hele hånden nede i hendes bukser, sagde Læreren. Foran. Jeg tror han havde en . . .
- Det er rigeligt, sagde jeg. Og så tog du fat.
- I krave og buksebag, ja. Og løb ham ud ad vinduet. Men det var altså ikke for at slå ham ihjel, han skulle bare væk i en fart.
- Jeg forstår hvad du siger og jeg tror jeg forstår situationen. Men, og så kan det godt være jeg lyder pedantisk, så skal du stadig huske at du taler om en Mester på Ø, og det er ikke en status du bare lige kan ophæve selv.

- Undskyld. Jeg er bare så vred, og med den opførsel fortjener han ikke mesterrespekt. Hvis jeg havde kendt hans gamle navn, havde jeg kaldt ham det og ikke Keramiker.
- Keramikeren var måske blevet lidt gammel og utilregnelig.
- Lige præcis. En gammel gris, det var hvad han var.
- Men også i mange år en meget dygtig mester og Keramiker på Ø, fortsatte jeg. Det skal et enkelt fejltrin ikke tage fra ham.
- Vil du forsvare ham ?
- Nej. Hvis det forholder sig som du fortæller, så er det da utilgiveligt. Men derfor må man gerne tænke på vores fællesskabs rygte. Skaden er stor nok i sig selv, og der er ingen grund til at gøre det endnu værre.

Jeg trak vejret dybt og så igen over på Cari.

- Kan du bekræfte historien, spurgte jeg. Gik det til som Læreren siger ?

Hun nikkede og snøftede. Jeg kunne ikke se hendes øjne, måske var det lyset, måske lukkede hun dem. Jeg kiggede over på Markus.

- Og hvad så du så.
- Jeg kom først herop da det var sket, sagde han. Jeg hørte Cari skribe og så Læreren løbe ovenpå. Jeg løb efter og hørte vinduet blive smadret. Da jeg kom herind stod Cari og Læreren ovre ved det smadrede vindue og kiggede ud, og så gik jeg over og kiggede også.

Vi var nødt til at have styr på det hele inden det gled os af hænde. Rygterne ville løbe hurtigt. Vi tre tilbageværende Mestre på Ø måtte blive enige om hvad der var sket, og så måtte vi melde det ud til resten af byen.

Mine to lærlinge og Bageren med lærlinge var nu også oppe i lejligheden.

- I har fri nu, og nu går I alle sammen hjem. Bageren og Læreren og jeg er lige nødt til at snakke sammen. Men I må meget gerne give besked ude i byen om at alle skal mødes på rådhusgrunden, der hvor koret sang. Vi mødes om fire timer. Jeg ved det er lidt sent, men alle må have at vide hvad der er sket og hvad der så skal ske. Klokkeren ti på rådhusgrunden. Alle der overhovedet kan skal være til stede. Og der vil alle få en samlet besked, så indtil da så holder I alle lidt igen med at fortælle noget. I kan sige at Keramikeren er død pludseligt og at alle får besked klokken ti.

Det var nok lidt formelt. Nok lidt mere formelt end nogle af os havde lyst til. Men jeg vidste det var nødvendigt.

Vi satte os i Keramikerenes værksted. I samme rum som den døde. Jeg har siden tænkt at vi måske på den måde var sammen om at tale det hele igennem, selvom den ene af os måtte være tavs.

Det var jo en ulykke, og vi måtte præsentere den under de rette omstændigheder. På en måde havde keramikeren jo kastet sig ud gennem det vindue selv. Måske havde Læreren hjulpet lidt til, men det var ikke det vigtige. Sådan måtte det være hvis byen og Ø skulle fortsætte, hvor ville vi ellers være ?

-Jeg har fundet noget Keramikeren har skrevet, sagde Bageren. Det lå i hans køkken, og jeg troede det var en slags huskeseddel.

Bageren lagde den på bordet foran os.

En gammel utæt mælkespand
med rynket hud og flyverdragt
der snart kan ryge ud

- Ikke dårligt skrevet af en Keramiker, sagde Læreren.
- Er det ikke et afskedsbrev, sagde jeg.
- Det er en bekendelse fra en gammel gris, sagde Læreren.
- Det er bare ord, sagde Bageren. Det var vist ikke meningen det skulle bruges til noget. Ikke engang som huskeseddel.

Det var da tre linjer der præcist beskrev Keramikeren tanker inden han kastede sig ud ad vinduet.

- Han troede nok selv han var en af de nye traner, sagde Læreren.
- Så havde der vel stået 'flyve ud', sagde Bageren.

Jeg var holdt op med at påpege den ukorrekte brug af det personlige pronomen. Læreren var vred, og endda med god grund, så vidt jeg kunne skønne. Så længe det kun var os tre der snakkede gjorde det ingen skade. Når det bare ikke blev en dårlig vane.

- Jeg synes det signalerer det hele, sagde jeg. Keramikeren er her, måske også på grund af alder, grebet af fortvivlelse og sorg – og vanvid, og ved det selv. Rablende klarsyn kunne vi næsten kalde det. De tre linjer er en gave fra Keramikeren til os. Og vi skal takke Bageren for at have bragt det frem. Ikke bare her, men i hele byen.

Planen for mødet på rådhusplænen lagde derefter nærmest sig selv. Jeg bad Bageren sørge for at vagterne på broen ikke modsagde vores udlægning af hændelsesforløbet. Der var stadig et par timer til mødet, så det skulle sagtens kunne nås, selvom Timur var sendt hjem sammen med de andre lærlinge, og selvom vagten på broen var skiftet siden hændelsen. Timur kunne vel træffes hjemme.

- Det tager du dig af Bager, sagde jeg. Jeg forbereder talen til folket, og Læreren forsøger at blive i stand til at holde sig i skindet under mødet. Er det en aftale ?

De andre to nikkede. Bageren gik ud i byen for at få fat i Timur, Læreren gik til sit eget hus for at rase ud. Jeg gik ind på mit eget værksted for at forberede talen. Keramikeren lod vi ligge.

Klokken ti var vi mange på rådhusplænen. Vi måtte se at få givet den plæne et nyt navn, men det var nok ikke lige det rette tidspunkt. Plænen var fyldt med byens indbyggere. Jeg stod oppe på en bænk med støvlerne på og Keramikeren tre linjer i lommen.

- Vi har i dag mistet et af de legendariske mennesker i byen og på Ø. Keramikeren er død, og vi skal passe på at det gode minde ikke også dør. Det er på mange måder en tragisk historie, vi kan lige så godt åbent og ærligt sige at Keramikeren her på det sidste

mistede grebet om sig selv. Og vi må samtidig passe på at den tragiske afslutning ikke kommer til at overskygge mindet om en strålende figur i vores fælles historie.

Jeg fortsatte med at fortælle hvordan Keramikeren havde mistet grebet om følelser, der måske havde passet i en teenager eller i et barn. Det var en forstyrrelse i Keramikeren, endda en selverkendt forstyrrelse, der gav plads til den sidste, først upassende og så så inderligt fortrudte, opførsel. Desværre havde den allersidste handling et udfald, der ikke kunne fortrydes.

Jeg læste Keramikerenes sidste linjer op, og de underbyggede min fortælling. Keramikeren havde fået det svært med at være indeni sig selv og var derfor ude af sig selv. Jeg fortalte om de tårevædede øjne og det nærmest pjaskvåde ansigt, om kampen for at forblive sig selv selvom man mærkede man forsvandt. Og at jeg tog det som et tegn på at vi andre fortsat skulle gøre os umage med at holde fast, det ville være den rette ære at vise den afdøde, det ville være i Keramikerenes ånd. Og så tav jeg og ventede på forsamlingens reaktion. Den var højlydt tavs.

Bageren prikkede mig på hoften, og jeg bukkede mig for at høre hans hvisken.

- Der går et rygte om at det er Cari, der har smidt Keramikeren ud ad vinduet. Måske for selv at blive Mester. Og det siges at nogle på broen så det skete på den måde.

Jeg rejste mig og vendte mig igen mod forsamlingen.

- Jeg hører at nogle mener det er foregået på en anden måde. Jeg hører at man har hørt det fra folk, der selv så det foregå på en anden måde. Jeg vil gerne oplyses, og derfor vil jeg meget gerne høre fra folk, der mener de har set det. Hvad man kun har hørt fra nogen, kan jeg ikke bruge til noget.

Der var ingen reaktion.

- Jeg skal understrege at den beskrivelse af forløbet, jeg er kommet med, er blevet bekræftet af både tilstedeværende i Keramikerenes hus og af vagtkorpsets mandskab på broen, men det skal ikke hindre mig i at lytte til personer, der så noget andet. Hvis de altså så det og er sikre på hvad de så.

Ingen sagde noget. I stedet begyndte folk at forlade området, vel for at gå hjem. Klokkeren var mange og de fleste skulle på arbejde næste morgen. Vi tre overlevende Mestre gik også tilbage til Ø.

- Jeg trænger til at sove, sagde Bageren.

- Jeg tror ikke jeg kan falde i søvn lige nu, sagde Læreren.

- Gå du ind og sov, sagde jeg til Bageren. Så går jeg ind og taler lidt med Læreren.

- Jeg skal bare være helt sikker, sagde jeg da jeg var blevet alene med Læreren. Når rygten siger at Cari smed Keramikeren ud ad vinduet, er det så noget de kan have set med deres egen øjne. Var du alene om det, eller var det jer begge to.

- Det var mig. Cari stod helt ovre ved trappen imens. Det var først da jeg sagde at det så ud som om hovedet var knust, hun kom hen til vinduet for at kigge. Det er først der nogen kan have set hende.

- Godt, så taler vi ikke mere om det. Og du skal holde op med at sige det var dig. Det var Keramikeren selv, der forblændet af tårer og fortrydelse kom til at kaste sig ud ad det vindue. Der må gerne gå historier om at Keramikeren forsøgte at forgribe sig på Cari, og at det var årsag til fortvivlelsen og tårerne og det fatale spring. Men du gjorde ikke noget galt, og det er vigtigt du holder op med at sige det. Du må ikke engang tænke det.

- Jeg er parat til at tage straffen.

- Jeg synes ikke vi skal tale om straf, sagde jeg. Men du har da ret i at vi er nødt til at reagere på forløbet.

Der var jo ingen tvivl om at Cari var den bedst kvalificerede til at overtage driften af keramikværkstedet. Hun havde både den faglige kunnen og alder og overblikket til det. På den anden side kunne hun ikke overtage Mestertitlen. Det stod hendes familiebaggrund helt oplagt i vejen for, og de seneste rygter gjorde det ikke bedre.

- Vi er nødt til at indføre et nyt begreb, en ny titel. Cari skal være driftsleder på keramikværkstedet, ikke Mester. Og i samme omgang kan du så opgive din mestertitel og fortsætte som driftsleder i Lærerens hus. Det kan du så se som en slags straf, og jeg kan se det som en praktisk løsning. Og så kan jeg i øvrigt ved samme lejlighed igen få lov til at kalde dig Siggie.

Det sidste sagde jeg med et smil. Siggie smilede ikke endnu.

- Hvis du havde håbet på pisk, fortsatte jeg, så er jeg nødt til at skuffe dig. Alle de gamle piske brændte væk sammen med Rådhuset, og i den nye tid bruger vi slet ikke den slags.

- Er det noget du har aftalt med Bageren, spurgte han.

- Ikke endnu. Men det gør jeg.

Siggie blev ikke. Han gik hjem til Lærerens hus, men han var begyndt at smile. Jeg tror godt han kunne falde i søvn.

Næste dag gik jeg over i bageriet og fortalte om løsningen. Bageren syntes det var en glimrende måde at få en ny orden på tingene.

- Og så må vi se at få begravet Keramikeren, sagde jeg. Så vi bliver nødt til at holde et møde hvor både lærlingene og vagtkorpset er til stede. Allerede i dag.

- Der er allerede besøgende på plænen, sagde Bageren. Det er vores sædvanlige åbningstid.

Kurt og Lam havde allerede startet maskinen, der spyttede småkager ud. Timur var i færd med at slå bolledejen op.

- Vi lukker klokken tolv i dag, sagde jeg. Jeg går lige over og sikrer mig at keramikværkstedet er lukket.

- Sørger du så også for at Cari og Markus ved hvor de skal være her i formiddag ?

- Ja, det tager jeg mig af. Og du sørger for at vagtkorpset får besked.

- Jeg hørte det, sagde Timur ovre fra bolledejen. Det kan vi godt klare.

- Hele korpset, sagde jeg. Alle medlemmer.

Klokken tolv var plænen og hele Ø fri for besøgende. Måske hjalp det en smule at hele vagtkorpset var til stede. I uniform.

- Det betyder så at byportene er ubevogtede i øjeblikket, sagde Timur.
- Det går nok, sagde jeg. Det her er vigtigere.

Og så fortalte jeg om de nye beslutninger. At Cari og Siggie var driftsledere på to af værkstederne, og at der i øjeblikket kun var to Mestres på Ø. Og vi aftalte hvordan Keramikeren skulle begraves. Vagtkorpset stod for det praktiske, det skulle ske omgående. Og der ville så blive en efterfølgende lille ceremoni ved det kommende lørdagsmøde.

- Så ikke noget med et optog, sagde Timur.
- Det vil ingen have glæde af, sagde jeg.

Sådan fik vi lidt efter lidt orden på den ellers ret kaotiske situation. Jeg synes godt vi kunne være os selv bekendt. Keramikeren kom i en pose og ud af værkstedet og i jorden umiddelbart syd for floden. Keramikværkstedet åbnede den følgende morgen med Cari som driftsleder og Markus som lærling. Siggie passede Læreren's hus og fik lov til at blive boende oppe i lejligheden. Cari blev i første omgang boende i lejligheden inde i byen. Det vil sige, i virkeligheden opholdt hun sig meget i Læreren's hus sammen med Siggie, og vi havde alle en fornemmelse af at hun overnattede der ret ofte. Hun var som regel sammen med Siggie når vi mødtes på plænen efter fyraften. Det var reelt ikke den store ændring i forhold til forholdene før ulykken.

Den korte ceremoni om lørdagen åbnede jeg som jeg plejede, men bageren fik med sin højeste anciennitet lov til at holde mindetalen for Keramikeren. Det skulle ikke være mig hver gang. Og i forsamlingen var det nu mere sorg end ophidselse der prægede stemningen. Det var som det skulle være.

Der gik et par uger og det blev efterhånden normalt på den nye måde. Men så meldte Markus sig, eller rettere, hans far meldte sig på banen. Han opsøgte mig på karetmagerværkstedet, hvor jeg dengang stadig opholdt mig de fleste dage.

- Jeg synes jo det går meget godt, sagde han. Men det holder jo ikke i længden at Markus er i lære på et værksted uden Mester.
- Vi synes Cari er en glimrende erstatning, sagde jeg
- Det er hun, ja. Jeg er helt enig. Hun kan sagtens klare den daglige produktion. Men hun er ikke udnævnt Mester, og det betyder altså en hel del.
- Der er desværre ingen planer om at Cari bliver mester lige med det samme, sagde jeg.
- Det ved jeg. Og derfor har jeg allerede lavet en aftale med en keramisk Mester inde i byen om at tage Markus i lære i den sidste læretid. Han er udnævnt Mester.
- Det er jeg ked af at høre. Markus har gjort store fremskridt på det sidste, og han er en vigtig del af værkstedet. Han vil vi helst ikke undvære.

Men der var ikke noget jeg kunne gøre, beslutningen var taget. Og et eller andet sted var jeg jo enig med ham. Det var da heller ikke tilfældigt at Siggie ikke havde fået en lærling, selv ikke mens han på papiret en overgang var mester. En Mester skal finde sig selv først inden det ansvar er til at bære. At Cari havde haft en lærling i en periode, var en følge af omstændighederne, ikke et valg vi havde truffet. Så på en eller anden måde

løste denne fars krav et principielt problem for os. Og så var jeg alligevel ked af at vi skulle sige farvel til Markus.

- Jeg forstår det godt, sagde jeg. Og det er i sidste ende jeres beslutning, og den skal vi acceptere.

Markus far så glad ud. Det havde ikke været nemt for ham at træffe den beslutning, en læreplads på Ø er noget særligt. Og det havde været endnu sværere at skulle fortælle om beslutningen til mig.

- Skal vi sige han har sidste dag på værkstedet i morgen, fortsatte jeg, så vi kan sige ordentligt farvel der. Så skal jeg i mellemtiden orientere Cari om situationen.

Jeg var lidt usikker på hvordan Cari ville tage den beslutning, men da jeg fortalte hende det om aftenen, virkede hun ikke ked af det.

- Jeg kunne godt mærke på Markus at det var på vej, sagde hun. Og så må det jo være sådan. Det eneste er at så bliver værkstedet noget stort at gå rundt i for lille mig.

- Du forventer vel ikke en ny lærling ?

- Nej, det er slet ikke det jeg mener. Der er bare meget mere plads i det værksted end jeg har brug for. Det er det største hus på Ø. Et stort og rungende værksted, og en lejlighed ovenpå jeg aldrig vil sætte mine ben i mere.

Det var særdeles forståeligt.

- Hvad havde du så tænkt dig ?

Det var omstændighederne der tvang løsningen frem, men den passede samtidig godt med det vi i øvrigt havde i tankerne, så det var ret let at blive enige. Cari var inspireret af hvordan vi havde ordnet det dengang mit hus blev skiftet ud. Løsningen virkede dengang, og den kunne virke igen. Hun kunne få værksted i Lærerens hus, i lokalet for legemsøvelser, som jeg havde haft, og som ellers aldrig blev brugt. Og hun kunne dele lejlighed med Siggie som jeg havde gjort. Hun havde allerede drøftet det med Siggie og han var indforstået. Jeg havde haft Mose med på værkstedet dengang, og hun kunne også sagtens have haft Markus med. At han stoppede gjorde bare det hele endnu lettere og endnu mere oplagt. Jeg nikkede og nikkede til det hele, jeg kunne ikke så let argumentere mod realiteterne.

- Spørgsmålet er så hvad keramikeren hus skal bruges til, sagde jeg. Hvis det skal blive der.

- Hvis der ikke er brug for det, sagde Cari, så er det vel bare i vejen. Så er der ingen grund til at beholde det. Keramikeren påstod at det var bygget af stenene fra den gamle bymur. Og nu står det som en mur mellem broen og Ø. Hvis det var væk, ville der være fri adgang fra broen til plænen og til byens møder.

- Det er som talt ud af mit hoved, sagde jeg. Men vi skal nok ikke have for travlt, ændringer kan også komme for hurtigt.

- Hvis huset bare står tomt, står det og forfalder. Vil det være et godt symbol for de nye tider ?

- Nej. Men vi er nødt til at vende det med de andre. Vi har allerede to værksteder uden Mester. Hvis der sker for meget nyt, kan det ende med at låget går af alt.

Derfor sad vi der alle fire om aftenen, de to Mestre og de to driftsledere. Cari og jeg præsenterede løsningen på at Markus stoppede og vi lagde spørgsmålet om det tømte hus skæbne frem med argumenter både for og imod en nedrivning.

- Der vil hurtigt blive baldret ruder og skrevet på murene, sagde Siggie. Tomme huse er altid udsatte. Tomme huse med en historie er ekstra udsatte.
- Vi har da vagt på broen, sagde Bageren.
- Så meget mere sport vil der være i det, sagde Siggie.

Vi var sådan set fra begyndelsen enige i det fornuftige i en nedrivning. Det handlede bare om hvor længe vi skulle vente med det og hvordan vi skulle præsentere det for byen.

- Det bedste ville være hvis stenene og de andre materialer skulle bruges til noget, sagde Bageren, helst til noget meget vigtigt.
- Du rammer hovedet på sømmet, sagde jeg. I både konkret og overført betydning.

De andre to var enige. Men ingen af os havde den rigtige idé.

- For det er bestemt ikke bymuren vi skal have igen, sagde Siggie.
- Det er der heller ikke sten nok til, sagde Bageren.
- Vi venter og tænker os om, sagde jeg. Og vagten på broen skal være særligt opmærksom mens vi tænker.

Bageren grinede. De to andre kiggede hinanden i øjnene og smilede. Jeg lagde mærke til det.

Næste dag sagde vi farvel til Markus. Cari fulgte ham endda til den nye Mester i byen og hilste på. Hun kendte stedet i forvejen fra dengang hun var barn. Og så fortsatte vores dagligdag mens vi tænkte. Og Keramikerens hus fik da lov at stå i fred.

Det var i virkeligheden Hille der løste opgaven. Ikke fordi hun vidste det var opgaven, men fordi hun havde noget helt andet i tankerne.

- Jeg kan ikke blive ved med at køre administrationen alene fra et lille kontor i karetmagerhuset, sagde hun. Der er ikke plads til mine medarbejdere, og de kan ikke blive ved med at arbejde hjemmefra.
- De er børn Hille, de bor hjemme hos deres far og mor.
- De er på min alder Mester, og jeg er ikke et barn længere. Vi må have en administrationsbygning.
- Rådhuset var oprindeligt en administrationsbygning. Det skal vi ikke have igen. Der bliver ikke genopbygget noget på den plæne.

Det var heller ikke det hun havde i tankerne. Den nye bygning skulle i hvert fald hverken ligge på rådhusplænen eller på Ø. Det gik mere og mere op for mig hvor godt hendes behov passede til vores problem. Jeg prøvede at skjule min glæde, men jeg kunne have omfavnet hende.

- Det kunne nok være en idé, sagde jeg. Hvis det bliver en ren administrationsbygning. Der skal ikke tages nogle beslutninger der, dem tager vi i fællesskab på Ø. Du er stadig mit ansvar, så du skal også beholde dit kontor her. Kunne det fungere ?
- Det havde jeg også selv tænkt.

- Og hvor havde du tænkt det skulle ligge ?
- Ved østporten tror jeg.
- Der er da ikke plads. Vi skal ikke til at rive noget ned der ?
- Nej. Udenfor porten. Der er allerede bygget noget udenfor den gamle bymur i det område, men grunden lige udenfor porten er stadig ledig.

Hun havde helt ret, byen var ved at vokse ud over den gamle grænse til den side. Og selvom det mest var små træbygninger, så var den gamle bygrænse væk. Og området derude var endnu ikke ladet med betydning og gamle traditioner. Det var det helt perfekte sted at lægge sådan en administrationsbygning uden officiel myndighed. Og det ville være den helt rigtige anvendelse af stenene fra den gamle bymur. Det kunne endda komme til at spille stilmæssigt smukt sammen med den gamle port.

- Jeg vender det med de andre tre, sagde jeg.

Hun sagde mange tak. Hun kunne godt mærke hvad jeg mente om sagen.

Nu var løsningen der, det var vi alle fire helt enige om. Det eneste der stod tilbage var tempovalget. Cari og Sigggi var nærmest ved selv at gå over og påbegynde nedrivningen af keramikeren's hus med det samme, Bageren og jeg ville nok helst gå mere trinvist til værks.

- Vi er nødt til at starte med behovet for administrationsbygningen, sagde jeg. Det er det behov, der skal gøre det nødvendigt at vi river Keramikeren's hus ned. Jeg forstår godt at både Cari og Sigggi har andre tungtvejende grunde til at rive hytten ned, men de passer ikke ind i historien om byens fremtid.

- Det er fint nok at det med administrationen bliver sagt først som en begrundelse, sagde Sigggi, men kan det hele alligevel ikke komme med i den samme tale så vi kan komme i gang.

- Hvis vi gør det, er det alligevel nedrivningen der vil hænge fast i folks erindring. Vi skal ikke glemme de historier der gik om ulykken med Karetmageren, og det vil blive koblet på nedrivningen. Så vil det hedde sig at Cari vil slette sporene, eller hvad det nu kan blive til.

- Der er ingen spor der skal slettes, sagde Cari. Ikke i huset i hvert fald.

- Men nok i dig, sagde Bageren.

- Lige netop, sagde jeg. Jeg forstår dig så glimrende Cari. Jeg ville selv have haft det på samme måde hvis jeg havde fået den finger i det hus. Men du bliver altså nødt til at nøjes med at beslutningen om nedrivning er taget - indtil videre kun af os fire. Det plejer at gå som vi beslutter, det vil det være nødt til.

- Hvor længe skal jeg så nøjes ?

Det kunne jeg ikke sige med sikkerhed. Hilles og administrationens behov for en ny bygning kunne præsenteres allerede den følgende lørdag. Og så kunne spørgsmålet om en placering af sådan en bygning komme til debat. Her kunne vi nok præsentere tanken om grunden udenfor østporten, måske som en af flere muligheder. Det var ikke umuligt at vi også kunne overveje andre muligheder. Det var endda muligt at nogle i byen havde en endnu bedre idé til placering. Og når placeringen så var på plads, kunne vi begynde at diskutere byggematerialer og planer, og så kunne den overflødige keramikerenbygning komme på tale.

- Det kommer i hvert fald til at tage et par måneder, sagde jeg. Du kan være sikker på at den gamle kasse bliver revet ned, men det er den eneste sikkerhed vi kan give lige nu, vi kan ikke sige præcis hvornår det vil ske. Det vi gør skal ikke været et brud i udviklingen, det skal være en naturlig følge af udviklingen.
- Karetmageren har ret, sagde Sigg. Vi må vente og nøjes med at vide det vi ved.
- Sådan går verden videre, sagde Bageren. Dejen skal hæve inden den kan bages, ellers bliver bollerne hårde som kanonkugler. Og så ender man bare med at få dem i hovedet.

Selv Cari smilede af Bagerens håndværkerpoetiske billede.

Det endte med at tage fire måneder inden nedrivningen blev påbegyndt. Hele forløbet havde været klart og naturligt for alle, og de endelige planer lignede de oprindelige til forveksling. Men det var et nedrivningshold fra byen der stod for arbejdet, Cari og Sigg skulle ikke være med. Så slap de for at blive konfronteret med noget som helst fra det hus, og det var de vist glade for.

Selvom han nu havde Cari boende i lejligheden i Lærerens hus, kom Sigg da af og til og besøgte mig. Når vejret ikke var til at sidde på plænen, skulle der ske noget andet. Således besøgte vi af og til hinanden oppe i vores lejligheder. Aldrig os alle fire på en gang i en lejlighed. Sådan havde det aldrig været, i hvert fald i den tid jeg havde været Mester på Ø.

Når vi sådan besøgte hinanden kom vi da af og til til at snakke om fremtidsplanerne for Ø og by. Vi kunne ikke tage beslutninger uden at være samlet alle fire, så vi aftalte aldrig noget endeligt, men vi udvekslede da ideer. Sigg og jeg talte for eksempel om beplantning i kanten af plænen hvor keramikerhusets sidste rest af bymur var fjernet. Skulle skellet mellem bro og plæne alligevel markeres med noget der ikke var en forhindring. Selvom det handler om beplantning med buske, har det alligevel konsekvenser for fremtiden, men så er det heller ikke værre. Buske kan jo beskæres. Det var snarere nogle personlige overvejelser der kunne få mere langsigtet betydning. Det kom ud af det blå midt i snakken om ribesbuske.

- Cari og jeg har talt om at få et barn på et tidspunkt.
- Venter hun sig ?
- Ikke endnu. Det har bare været snak. Men det kunne jo ske, hvis vi ville.
- Ja, så er I jo også nødt til at finde et andet sted at bo.
- Er vi det ?

Ja, sådan måtte det være. At andre end Mestrene kunne bo på Ø var en ting, men en familie med børn, det var utænkeligt.

- I kan måske stadig fungere som driftsledere, sagde jeg. Det må vi lige diskutere.
- Hvem må diskutere det ?
- Mestrene på Ø.
- Bageren og dig mener du.
- Det er jo sådan det er, sagde jeg.

Så var den diskussion overstået for denne gang. Vi måtte nøjes med at snakke om der skulle plantes ribes eller ildtorn. Vi kunne måske endda nøjes med en række løgplanter, krokus og hyacinter, og måske noget lav lavendel til senere på sommeren. Der var rigeligt at tage fat på.

En sjælden gang var det Cari der besøgte mig, det var aldrig dem begge to på en gang. Når hun kom, mindede det mig stadig om gamle dage, da hun besøgte mig som Mesterherskerens datter. Og selvom det burde have fremkaldt erindringer om en anden og mere ubehagelig tid, var det faktisk ret hyggeligt. Jeg var hele tiden nødt til at gøre mig umage med at få hele billedet med. Nu var hun Cari, driftslederen af keramikken, der så var flyttet ind i Lærerens hus.

- Jeg har lagt mærke til at du altid står på bare fødder når du står på stenen om lørdagen, sagde hun en dag.

Et eller andet skulle vi jo tale om.

- Det er du ikke den eneste der har, svarede jeg.

- Men hvorfor ?

- Jeg ville jo heller ikke have handsker på når jeg lagde hånden på den.

- Måske er det en slags magi, foreslog hun.

- Det vil jeg nu ikke kalde det.

- Jeg tror jeg vil prøve det en dag.

- Det skulle du tage at gøre.

Den sten måtte ikke opfattes som mit privilegium, det var helt sikkert. Det mente jeg også selv. Allerede den følgende lørdag prøvede hun det. Forsamlingen var ikke stor, og hun havde ikke noget særligt at sige. Men hun prøvede det.

- Hvordan føltes det, spurgte jeg bagefter.

- Det var lidt koldt, svarede hun.

Enten mærkede hun ikke noget, eller også lod hun sig ikke mærke med det. Det måtte hun sådan set helt selv om. Hun havde ikke på noget tidspunkt sagt noget om et barn til mig. Siggie nævnte det heller ikke længere, så jeg skænkede det ikke mange tanker før det efterhånden kunne ses på hende. Så snart Siggie igen besøgte mig, bragte jeg det op.

- Har I så fået kigget efter et andet sted at bo, spurgte jeg.

- Ikke endnu.

- Har Bageren sagt noget ?

- Ikke andet end tillykke.

Så snart han var gået hjem til sig selv og sin gravide Cari, skyndte jeg mig over til Bagerens lejlighed. Bageren sad i en lænestol og var nærmest faldet i søvn. Det var også blevet ret sent. Jeg skulle have snakket med Bageren inden jeg talte med Siggie.

- Undskyld hvis jeg vækker dig, men vi er altså nødt til at snakke om at de nu skal til at have et barn.

- Kan det ikke vente til i morgen. Hun skal vel ikke føde lige nu.

- Når vi kan se det, kan alle se det. Og så går snakken. Vi er nødt til at melde ud hvad det kommer til at betyde.

-Betyde ?

- Ja, det er fint nok at der nu er fri adgang fra broen og ind på plænen og til de tre værksteder. Men det betyder vel ikke at alle grænser er brudt helt sammen, så alle og enhver med børn og kæledyr og svigerfamilie kan komme og slå sig ned på Ø ?

Bageren halvsov stadig og havde ikke lyst til at snakke.

- Vi er nødt til at være enige om hvad der skal ske, fortsatte jeg.

- Ja, det er vi vel. I morgen.

Jeg gik tilbage til mit tomme hus og min tomme lejlighed. Bageren havde vel sådan set givet mig ret. Og jeg vidste jo godt hvad der var nødvendigt, men vi måtte vide det med sikkerhed begge to, så alle andre kunne få det at vide.

Næste formiddag gik jeg derfor igen over i bageriet. Kurt og Lam stod og kørte småkagemaskinen, Timur æltede dej. Oppe i lejligheden sad Bageren med en kop kaffe. Jeg startede med at referere vores samtale fra aftenen før og min konklusion af den.

- Hvis du mener det er så vigtigt, sagde Bageren, så må det vel være sådan. Det er ikke vigtigt for mig.

- Hold nu op. Du sidder ikke og sover længere. Du har fået kaffe, så du må kunne se det lange perspektiv.

- Det lange perspektiv. Jeg er Bager og ikke kanonkommandør.

- Du er også Mester, og så er du nødt til at sigte længere end til sigtemel. Du er Mester på Ø, du har et ansvar.

- Måske skulle jeg nøjes med at være driftsleder ligesom Siggi blev. Så jeg bare var Rosa og passede mit bageri.

- Jeg ville da også gerne kunne nøjes med at være Karetmager og være god til det. Men det forpligter at have baggrund for at blive Mester på Ø.

- Længes du ikke efter dit gamle navn.

- Nej. Jeg vidste at det var jeg nødt til at glemme da jeg sagde ja til opgaven. Du skulle også tage at glemme dit. Du er Bageren. Og det er os to der må bære det her videre.

- Det tør jeg ikke love at jeg kan.

- Du må tage dig sammen og gøre dig umage.

- Umage ?

Vi sagde ikke mere, og jeg gik tilbage til Mose og Værkstedet. Vi syede stadig læderpuder. Den nye bærestol stod i et hjørne, og der stod den meget godt.

- Men der er kommet flere automobiler i byen, sagde Mose. Måske skulle vi tænke i indtræk til dem. Når de er købt udefra, ser de ikke så hjemlige ud.

- Det skal de slides til at blive, svarede jeg.

- Skal jeg ikke begynde at tænke på det, spurgte hun. Noget godt, der ikke bliver for dyrt.

- Jo, gør du bare det.

Der var drev i den pige. Hun kunne bestemt godt overtage værkstedet og Mesterrollen engang med tiden. Jeg havde i virkeligheden været meget heldig med begge lærlinge. Hille havde i hvert fald styr på administrationen og styrede opbygningen af det nye kontor med sikker hånd, uden jeg behøvede at blande mig. Det interesserede hende.

Om aftenen sad vi igen på plænen alle fire, de to Mestre og de to driftsledere. Bageren havde for en gangs skyld sat sig med ryggen op af den lyserøde sten, måske for at gøre sig umage. Cari havde medbragt en lille skammel til at sidde på, Sigggi og jeg sad bare i græsset.

- Vi har snakket om et sted inde i byen, sagde Sigggi. Cari kender et sted hvor der er et ledigt byhus. Men vi bliver nødt til at snakke om økonomien.
- I vil naturligvis blive aflønnet, sagde jeg. Ligesom lærlingene bliver.
- Vel ikke med samme beløb, sagde Cari forskrækket.
- Med et ledelsesbeløb, sagde jeg. I bliver ikke snydt.
- Vi tænkte også på pengene til at købe huset for, sagde Sigggi. Vi har jo ikke haft mulighed for at spare op mens vi var her.
- Det skal vi vel finde ud af, sagde Bageren.
- Ja det skal I aftale med Hille, sagde jeg. Bare de nuværende ejere ikke skruer prisen op fordi det er jer og byens kasse.
- Jeg kan få min mor til at høre på det, sagde Sigggi. Så tænker de nok ikke på det.
- Det lyder som en glimrende idé, sagde Bageren.
- Ja det er jeg enig i, sagde jeg. Men hun skal lige aftale det hele med Hille først.

Jeg ved ikke i detaljer hvordan det i sidste ende kom i stand. Det klarede de selv sammen med Hille og hendes folk. Et par måneder senere flyttede Cari og Sigggi til deres nye hus inde i byen. Det lå måske lidt for tæt på rådhusplænen efter min smag, men det kunne jeg ikke blande mig i.

Livet på Ø fortsatte ellers som det plejede, byens indbyggere vænnede sig hurtigt til at gå ind på plænen uden at skulle udenom keramikerhuset. **Ti** venstre, mod syd, lå bageriet som det hele tiden havde gjort. Der blev produceret småkager og boller og en sjælden gang hundekiks. Og ovenpå boede Bageren i sin lejlighed.

Til højre, mod nord, lå det kombinerede værksted. I stueetagen stod Cari for keramikken. Og oppe på første sal havde Sigggi nu indrettet lærerværkstedet, hvor der stadig blev produceret bøger og anden skrift. Her skulle koret også have øvet, men de fleste medlemmer var efterhånden faldet fra, så det blev ikke til så meget. Og Sigggi gjorde ikke den store indsats for at få det i gang igen. Det kommende barn fyldte nok for meget i hans bevidsthed.

I midten, en smule til højre, mod nordvest, lå karetmageriet. I stueetagen lavede Mose både læderpuder og indtræk til automobiler. Der lå desuden både mit kontor og Hilles lokale kontor.

Men det var udenfor østporten, langt fra Ø, Hille tilbragte størstedelen af sin tid. Her havde hun sammen med sine folk styr på den daglige økonomi og administration. Det var som det skulle være. Og Sigggi og Cari fik en søn. De kaldte ham Johan.

Keramikværkstedet lukkede mens Cari gik hjemme med den lille. Sigggi kom heller ikke så tit på sit værksted i den periode, han fik ikke sovet så meget om natten, fortalte han. Det vi stadig kaldte lærerens hus stod ofte tomt. Når der i løbet af dagen var besøg på Ø kunne folk købe boller og småkager i bageriet og læderpuder hos Mose. Beplantningen

ud mod broen voksede som den skulle, og hver lørdag stod jeg på den lyserøde sten og talte til forsamlingen.

Der var som regel ikke meget at fortælle, men det gik. Aktiviteten på Ø var tydeligt noget lavere end den havde været, og der kom efterhånden færre og færre til møderne om lørdagen.

- Vi mangler to Mestre, sagde Bageren. Cari kommer ikke for tiden, og jeg er bange for at hun måske ikke kommer i gang igen. Og selv når Sigggi kommer, sker der ikke noget på Lærerens værksted. Huset er blevet dødt siden de flyttede. Skulle vi overveje at lade dem flytte tilbage til huset. Som Mestre.

- Uden navn og køn, sagde jeg, og som forældre til et barn. Det hænger slet ikke sammen.

- Timur fortæller at mange mødes lørdag aften og spiser sammen på rådhusplænen. Sammen med Cari og Sigggi, og de plejer at have barnet med. Ville det ikke hænge bedre sammen med det hele, hvis det foregik her på vores plæne ?

Det var nyt for mig. Jeg burde måske have set det komme.

- Det må der da gøres noget ved, sagde jeg, inden det udvikler sig til et reelt problem.

- Ja det var sådan set det jeg mente.

- Kan vi stole på Timur, eller er han også en del af den fællesspisning ?

- Ja, det ved jeg ikke.

- Det er vigtigt. Vi er nødt til at kunne stole hundrede procent på vagtkorpset og på Timurs loyalitet. Vi er måske nødt til at stramme op på organisationen.

- Det er jo med vilje at den er så blød og har udgangspunkt inde i byen.

Det var jeg helt enig i. Det havde været den helt rigtige løsning, men måske var vi nødt til at justere det nu.

- Vi kunne prøve at tale med Cari og Sigggi, sagde Bageren.

- God idé. Hvis vi er sikre på hvad vi skal sige til dem.

Om aftenen mødtes vi igen for at tale om sagen.

- Jeg har talt med Timur, sagde Bageren. Jeg tror bestemt ikke han er en del af det der foregår. Men rygterne og historierne er i fuld gang hvis man høre lidt efter.

- Ja, du har bedre kontakter end jeg har, svarede jeg.

Jeg burde måske have berørt sagen med Mose også, men hun var alligevel mere interesseret i de automobilindræk. Hun mente gennemgående at vi skulle passe vores arbejde på værkstedet, og så ville problemerne løse sig af sig selv. Og jeg havde i længere tid kun talt med hende og med Bageren, Timur havde jeg ikke talt med i flere uger, og kunderne tog Mose sig af. Jeg måtte tage mig sammen, for det her var tydeligvis mere end Bageren kunne klare alene. Hille måtte for eksempel vide noget, og hun var mit ansvar, og hun kom næsten ikke på sit kontor i karetmagerværkstedet længere.

- Det er altså ikke nok at stå på den lyserøde sten med bare fødder, sagde Bageren, du skal også være i kontakt med nutiden.

Det var jo ikke løgn.

- Vi er nødt til at være sammen om det, sagde jeg.
- Måske skulle vi prøve at deltage i fællesmåltidet på lørdag. For selv at se hvad det er, og måske vise at vi ikke er bange for det.
- Det kan godt være. Men vi skal være forberedte.
- Men vi kan ikke nøjes med at forberede os på at forberede os, sagde Bageren.

Der var ingen vej udenom. Jeg måtte ud i det, selvom jeg måske blev lidt beskidt af det. Det var helt oplagt.

- Du har ret. Vi deltager i det måltid på lørdag. Spørgsmålet er om vi skal sige noget om det på mødet inden.
- Det tror jeg ikke. Du siger at vi ikke ved hvad vi skal sige.
- Du har ret. Det skal være en overraskelse. Men jeg skal i hvert fald nå at tale med Hille.

Jeg gik gennem byen og ud til administrationsbygningen. Jeg hilste på dem jeg mødte på vejen. Det fleste af dem vidste godt hvem jeg var.

Vi sad der på hendes kontor i administrationsbygningen for lukket dør. Hille kendte godt historierne om Siggi og Cari og det med fællesspisningen på plænen.

- Der er nogle der taler pænt om den lille familie, sagde hun. Og nogle er noget skeptiske ved hvad de nu har gang i. Der er en del, der synes de kan mærke den gamle Mesterhersker spøge et eller andet sted. Og så bliver der snakket om dengang Keramikeren røg ud af vinduet.
- Snakket ?
- Ja, nogle mener stadig det var Cari der gjorde, men der er også nogle der siger at det nok var Siggi.
- Og du siger ikke noget ?
- Om hvad ?
- Om Siggi.
- Hvad skulle jeg sige. Jeg ved jo ikke noget, jeg var der ikke.
- Men hvad mener du selv om det hele.
- Ikke så meget. Jeg synes det er en kær knægt de har fået, men unger i den alder er jo altid lækre. Ellers tager jeg mig af mit arbejde, - og jeg går ud fra at jeg får besked fra jer ude fra Ø, hvis jeg skal gøre noget særligt.

De nødvendige beslutninger stod ganske klart for mig. Men de skulle helst vokse frem fra hele byen, og det var de måske allerede i gang med, hvis Hille havde hørt rigtigt.

Lørdag aften gik Bageren og jeg som aftalt til fællesspisningen på rådhusplænen.

- Det var da hyggeligt at se jer her, sagde Cari.
- Vi sidder bare og spiser lidt med, sagde Siggi.

De havde vist drengen med overalt hvor de gik. Han blev stadig ammet. Nu sad de stiltfærdigt med deres madkurv i det yderste hjørne af rådhusplænen. Andre deltagere i måltidet havde noget af en fest. Det var mest inde midt på plænen det foregik.

- Vi havde også tænkt på at besøge jer en dag, sagde Bageren.
- Det er jo længe siden vi har set noget til jer, sagde jeg.

- Vi har da også savnet jer, sagde Cari.

Siggi så over på drengen der lå ved Caris bryst.

- Han er så sød når han ligger der, sagde han. Men om natten har han godt nok temperament.

- Og det har han ikke fra fremmede, sagde Cari.

Det kan godt være at sønnens fødsel og rollen som barnefar havde ændret Siggi. Men jeg syntes nu allerede der var sket noget da Cari kom ind i billedet.

- Kan vi kigge ind i morgen eftermiddag, spurgte Bageren.

- Eller I kan komme og se til os, tilføjede jeg.

- Det er lettest med Johan hvis det er hjemme hos os, sagde Cari, men det er da i orden med i morgen eftermiddag. Ikke også Siggi ?

Det var det da, så det var en aftale. Vi troppede op, Bageren og jeg. Cari havde bagt, lille Johan sov, Siggi stod og lagde vasketøj sammen. Alt virkede godt og familiært. Vi satte os om et lavt bord i sofa og lænestole med kaffe og kage.

- Jeg er jo faldet til i det her familieliv, sagde Siggi. Om dagen er det dejligt fredeligt, så jeg kan lade op til nattens kampe.

- Er han så slem, spurgte Bageren.

- Lige nu i hvert fald, sagde Cari.

- Det er en overgang. Når I skal se tilbage på det, vil det ikke se så voldsomt ud.

- Det prøver vi at tro på, sagde Siggi.

Og så gav vi os til at tale om tilstandene på Ø og specielt de to tomme værksteder. Siggi ville nu gerne komme forbi lidt oftere, men mere end en dag om ugen kunne det nok ikke blive til.

- Og det er uholdbart, sagde jeg. Måske skulle vi prøve at få noget nyt mandskab ind i det hus.

- Midlertidigt i hvert fald, sagde Bageren.

- Jeg lover at komme mindst en gang om ugen, sagde Siggi. Hvis der skal andre ind, skal vi i hvert fald være med til at vælge dem, ellers vil det gå helt galt.

- Måske ville det være lettere hvis I alligevel boede på Ø, sagde Bageren.

- Vi er jo lige flyttet derfra, sagde Cari. Og har købt hus.

- Og det skal være uden barnet, sagde jeg. Hvis I kunne få nogle andre til at tage sig af Johan.

- Det er da udelukket, sagde Cari.

- Det er helt og aldeles udelukket, sagde Siggi. Selvom det da kunne give mig en mulighed for igen at sove om natten.

- Helt udelukket, sagde Cari.

- Ja, det er en vanvittig idé, sagde Siggi. Vi sælger ikke vores søn for et job på øen.

Det tænkte jeg nok, og det havde jeg fuld forståelse for. Det var derfor jeg foreslog at de skulle erstattes af andre. Det var jo tydeligt at ansvaret for et værksted på Ø ikke kunne forenes med ansvaret for et barn. Og ligesom jeg forstod dem, måtte de også forstå os.

- Andre mestre her i byen har da familier, sagde Siggi. Hvorfor skulle vi ikke kunne have det.

- Og det kan I sagtens herude i byen, sagde jeg. Hvis det er det I vil, er det da en glimrende løsning.

Siggi syntes vi var hamrende fantasiløse. Bare fordi det havde været på en måde i mange år, kunne det vel godt laves om.

- Jeg ved slet ikke om jeg har lyst til at komme tilbage på øen nu, sagde Cari.

- Nemlig, sagde jeg. I kunne også rejse fra byen og starte på en helt ny måde et helt andet sted.

- Nu må I gerne gå, sagde Siggi og rejste sig op.

Han var meget vred og han var både højere og bredere end både Bageren og jeg var. Vi rejste os og sagde tak for både kaffe og kage. Hverken Siggi eller Cari svarede. Vi fandt selv døren ud til gaden.

Vi talte ikke sammen på vejen tilbage til Ø. Vi gik ind i bageriet hvor Timur stod og lagde en bolledej til langtidshævning natten over. Han var begyndt at arbejde lidt om søndagen for at få tid til det hele. Vi nikkede til ham og han nikkede igen. Så gik vi direkte op i lejligheden.

- Det gik jo ikke så hyggeligt, sagde Bageren. Hvorfor sagde du også at de skulle flytte fra byen.

- Det sagde jeg ikke, det var bare et forslag, hvis de ikke længere følte sig hjemme her. Og det er ikke noget jeg har tænkt over, men efter jeg fik sagt det, synes jeg måske det er den bedste løsning på lang sigt. Cari kan ikke løbe fra at hun er den gamle Mesterherskers datter, og Siggi er blevet en helt anden siden hun kom tilbage.

- Det kan man godt sige nu.

- Jeg var glad for Siggi da han var Lærerens lærling, fortsatte jeg. Men nu er jeg ikke længere sikker på at jeg kan stole på ham. Jeg ved ikke om det er Lærerens død eller noget med Cari. Han er blevet så aggressiv og nærmest utilregnelig.

- Så galt er det vel ikke.

- Glem ikke hvordan han slog Keramikeren ihjel.

- Vi blev jo enige om at det var en ulykke.

- Men var det så også det.

- Han handlede i affekt, sagde Bageren.

- Og hvornår gør han det igen. Han kommer jo så let i affekt. Vi skyndte os at gå i dag, begge to. Fordi vi blev utrygge ved ham. Jeg er ikke tryk ved at han går rundt i byen.

- Det er her han har sin familie, sagde Bageren. Den forlader han ikke frivilligt, og det er vel også helt naturligt. Nu er han i byen, og vi må forholde os til tingene som de er.

Det var uimodsigeligt rigtigt, så jeg svarede ikke. Jeg rejste mig for at gå hjem. På vejen ud mødte jeg Timur, der lige stak hovedet op for at sige at han var færdig og ville gå hjem nu. Vi fulgtes ad ned i bageriet igen og ud på græsplænen. Jeg fortalte ham om vores overvejelser om vagtkorpset, både om at stramme organisationen og måske en udvidelse af mandskabet. Vi var meget hurtigt enige, så da vi var kommet ud midt på plænen, sagde vi farvel og gik hver til sit. Han gik til broen for at gå hjem, jeg gik ind i karetmageriet og op i min egen lejlighed.

Mandag formiddag stod jeg sammen med Mose på værkstedet og aftalte ugens produktion, da Cari kom ind og spurgte om vi havde set Sigg. Hun havde været ovre i Lærerens hus for at se efter ham, og der var han ikke. Hun havde drengen på armen og så urolig ud.

- Han gik tidligt i morges, sagde hun, og han sagde ikke hvor han skulle hen. Jeg troede han ville være sikker på at være her mindst en gang i denne uge.

- Vi har ikke set ham, sagde jeg.

- Jeg tror slet ikke han har sovet i nat, Johan var helt umulig. Så jeg var lidt overrasket over at han overhovedet tog afsted. Han plejer at lægge sig så snart jeg står op og tager over efter sådan en nat.

- Har du været hos han mor, spurgte jeg.

- Nej. Men hvorfor skulle han tage derover ?

- Nu går jeg med over og kigger i Lærerens hus, sagde jeg, så vi er helt sikre på at han ikke ligger i et hjørne og sover. Og hvis han ikke er der, tager jeg med ud i byen. Vi skal nok finde ham.

Men han var som sunket i jorden. Lærerens hus var helt tomt, både i stueetagen og på første sal. Deres eget nye hus var han heller ikke i. Cari var endda inde i soveværelset for at se om han nu lå der og sov. Det gjorde han ikke. Han var heller ikke hos sine forældre, men hans mor fortalte at han havde været forbi.

- Han hentede en taske fra sit gamle hjørne, sagde hun. Og så kyssede han mig på kinden og gik igen. Kan I ikke finde ham ?

- Vi finder ham snart, sagde jeg.

Jeg håber ikke hun kunne høre at jeg selv var begyndt at tvivle efterhånden.

Vi var jo nødt til at spørge os for videre omkring i byen, så efterhånden var der en del der vidste vi ledte efter Sigg. Ingen havde set noget til ham i løbet af morgenen og ingen vidste hvor han kunne være. Vi var forbi Hille på kontoret. Hverken hun eller nogle af de andre i bygningen vidste noget. De virkede heller ikke til at være interesserede. Hille prøvede at trøste Cari, de havde trods alt lært hinanden at kende dengang de handlede hus.

- Det skal nok komme til at gå alt sammen, sagde hun.

- Tror du, spurgte Cari.

- Det plejer det jo at gøre.

Vi gik tilbage til Ø og snakkede både med Mose og med hele flokken i bageriet. Jeg spurgte også Timur om han havde hørt noget gennem vagtkorpset. Det havde han ikke.

- Nogen må da vide noget, sagde Bageren. Hele byen plejer at vide det hvis en har fået et sår på knæet eller er blevet klippet.

- Man kan ikke bare forsvinde, sagde Cari.

- Ikke i byen, sagde jeg, men måske ud af byen.

- Sigg ville aldrig forlade mig og Johan.

Men det så nu ud til at det var lige hvad han havde gjort. Vi gik tilbage til hans mor og spurgte hvad der havde været i den taske han havde hentet. Det vidste hun ikke noget

om. Der kunne da godt have været noget tøj, men det var mere sandsynligt at det var nogle papirer.

- Hvad skulle det være for nogle papirer, spurgte jeg.

Det havde hun ingen idé om. Det lignede bare en taske til at have papirer i, så derfor gik hun ud fra at det var det. Hun var også blevet nervøs, kunne jeg se.

Cari var gået med Johan hjem til deres hus. For at vente vil jeg tro. Jeg gik tilbage til Ø og til mit værksted. Men jeg var nødt til at overlade arbejdet på værkstedet til Mose, jeg kunne slet ikke fokusere på det. Cari havde jo ret, Siggis ville ikke sådan forlade sin familie og byen og dem han ellers kendte der. Ikke uden en god grund i hvert fald. En meget god grund.

Jeg gik over i bageriet og fik fat i både Bageren og Timur. Vagtkorpset måtte kaldes sammen og mødes i bageriet umiddelbart efter fyraften, det blev Bageren og jeg ret hurtigt enige om. Timur satte det omgående i sving, han var ganske klar over hvor vigtigt det var.

Vi mødtes alle sammen efter Kurt og Lam havde slukket maskinen og var gået hjem. Vi fyldte godt op, selvom bageriet ikke er helt lille.

- I har alle sammen hørt at Siggis er forsvundet, og i den anledning er der noget jeg er nødt til at fortælle jer.

Der spredte sig en vis uro i rækkerne.

- I skal vide at Keramikerens hovedspring ned på broen oppe fra lejligheden på første sal ikke bare var den ulykke, I hidtil har troet det var. Siggis har fortalt mig at det i virkeligheden var ham der smed Keramikeren ud ad vinduet. Han mente selv han havde en god grund til at gøre det, og det var ifølge ham selv heller ikke meningen at Keramikeren skulle dø af det. Det har nok plaget den unge mand i et stykke tid, og nu er han forsvundet. Enten har han gjort en ulykke på sig selv, eller også har han forladt byen, og vi må vel håbe på det sidste af hensyn til Cari og deres fælles søn.

- Jeg vil gerne have at vi bliver helt sikre, inden vi drager nogen endelig slutning, og derfor vil jeg meget gerne have byen grundigt søgt igennem i morgen, alle huse fra kælder og til kvist, hvert eneste skur og havehus, hvert eneste krat – og begge flodbredder ud til bygrænserne. Jeg går ud fra at I sammen med Timur kan organisere det. Og skulle i møde modstand i den eftersøgning, kan I henvise til at det sker efter ordre fra Mestrene på Ø.

Så gik Bageren og jeg ovenpå, mens Timur organiserede tropperne.

- Du fik det nærmest til at lyde som om Siggis først kom med den tilståelse i går.

- Synes du det ?

- Ja når du kæder det sammen på den måde.

- Men hvem siger at det ikke er kædet sammen på den måde ?

- Det siger jeg heller ikke. Men jeg tænker at Timur måske synes det er lidt mærkeligt. Han kender hele historien, så hvad siger han til korpset nu.

- Han siger ikke noget om det. Og hvis vi ikke kommer med en rimeligt troværdig forklaring på det der er sket, så begynder folk selv at gætte. Det kan blive til alle mulige underlige historier. Jeg var nødt til at sige det som det var.
- Det havde så bare været bedre hvis vi allerede havde fortalt det dengang.
- Men det gjorde vi ikke. Og som du selv ynder at sige det, vi er nødt til at forholde os til tingene som de er.
- Ja. Men jeg er ikke glad for det.
- Det er jeg bestemt heller ikke.

Ved mødet om lørdagen gentog jeg beretningen om Siggis indblanding i Keramikerenes død for hele forsamlingen på plænen. Den var noget større end den ellers havde været de seneste lørdage. De fleste indbyggere havde nok allerede hørt historien fra medlemmer i vagtkorpset, vi havde ikke bedt dem om at holde det hemmeligt. Og da vagtkorpsets undersøgelser ikke gav yderligere oplysninger, var det den historie vi alle sammen måtte nøjes med. Vi så ikke mere til Cari og hendes søn på Ø, og ugen efter kunne Timur oplyse at de også havde forladt byen. Så nu stod vi der med et Lærarhus med hele to værksteder uden personale.

- Vi må have noget aktivitet ind i det hus igen, sagde jeg. Ellers mister Ø for meget af sin betydning.

Bageren var bestemt ganske enig.

- Men det behøver måske ikke nødvendigvis være en Lærer og en Keramiker, fortsatte jeg.
- Hvad skulle det så være.
- Det vigtigste er at det er en Mester vi kan stole på. Helst en vi kender lidt til i forvejen.
- Skulle det så være din lærling. Eller måske endda Timur og hans vagtkorps.
- Vi skal nok passe på med at blande tingene for meget sammen, men det er faktisk ikke så tosset tænkt.
- Jeg har slet ikke tænkt, sagde Bageren.
- Så lad os begynde at tænke.

Ingen af os var jo glade for den drejning det hele havde taget. Vi ville begge to hellere bare passe vores værksteder og vores fag, men nogle er jo nødt til at tage ansvaret for at byen stadig kan hænge sammen med sig selv og sin fortid. Og der var ikke andre der havde mulighed for at gøre det, så vi tænkte.

Tanken om at lade Timur få sit eget værksted med vagtkorpset tiltalte mig sådan set, men det var ikke den rigtige løsning på længere sigt. Ikke på Ø. Måske inde i byen eller lige udenfor som Hille havde fået det.

- Du synes Ø skal være noget ophøjet, sagde Bageren.
- Ophøjet er ikke det rigtige ord. Men Ø skal være noget særligt.
- Jeg synes ikke jeg er noget særligt, sagde Bageren. Men det har vi jo allerede diskuteret. Og hvis det ikke skal være Timur, skal det så være Mose ?
- Mose er karetmager. Hun kan ikke blive Mester på et helt andet værksted. Og hun kan heller ikke undværes i karetmageriet. Vi må se os bredere om. Nogen vi kender.
- Vi er jo så særlige at vi ikke kender nogen, sagde Bageren.

- Vi kender Mose og Timur. De bor i byen og de kender måske nogen. Vi må have en snak med dem om det. Og vel også med Hille.
- Og Lam og Kurt, sagde Bageren.
- Også dem, ja.

Et par dage senere, efter fyraften bad vi lærlingene blive til et møde. Det gjaldt også Hille der på papiret stadig var min lærling og mit ansvar. Vi forelagde dem problemet, og de tog det yderst alvorligt hele vejen rundt. Og de var helt med på at de ikke selv var kandidater.

Vi havde først en længere snak om vi skulle finde en Mester eller to Mestres. Der havde på det seneste været to værksteder i Lærerens hus, men jeg ville gerne tilbage til at Mesteren kunne bo ovenpå sit værksted, og at et værksted var et hus. Vi kunne så sige at den fjerde Mester var byens borgere, der gik ind på plænen fra broen og talte med til mødet om lørdagen. Jeg synes selv det var et godt billede. Timur og Mose og Hille var enige, Kurt og Lam sad og fnisede lidt. Bageren var helt tavs.

Og så var det bagerlærlingen Lam der kom med det bedste bud. Han havde en moster der var blevet enke og som nu passede familiens bogbinderi sammen med to lærlinge. Hun var en voksen dame og uddannet i faget og bestemt i stand til at styre en produktion. Noget med bøger lå ikke så langt fra Lærerens gamle fag, det lød bestemt som noget der kunne passe fint på Ø. Hun var ældre end både mig og Bageren, og det var måske slet ikke så tosset. Som Lam talte om hende, lød det bestemt som om hun var et besøg værd.

Bageren havde fået beskrevet hvor bogbinderiet lå, og vi to besøgte stedet sidst på eftermiddagen næste dag. Vi var naturligvis nødt til at have vores eget indtryk af en eventuel kommende Mester på Ø inden vi kunne spørge om Bogbinderen var interesseret i opgaven. Men da det blev konkret og vi så stedet og Mesteren, var det nærmest kærlighed ved første blik. Bogbinderen var bestemt ældre end os, nærmest samme generation som vores mistede Keramikere, og meget erfaren. Der var en alvor i hele foretagendet, der tiltalte mig meget. Det kunne vi alle på Ø have stor glæde af i fremtiden. Så vi havde ikke været der ret længe før jeg bragte spørgsmålet på bane.

- Det er godt nok lidt utraditionelt, sagde jeg. Men jeg blev faktisk også selv Mester på Ø sådan, selvom jeg kom udefra med et andet fag.
- Hvis jeg skulle flytte virksomheden til Ø, sagde Bogbinderen, ville jeg gøre det mere af pligt end af lyst.

Det var den helt rette indstilling.

- Og det er ikke kun virksomheden, sagde jeg. Også din bolig. Og byens administration vil overtage din økonomi.
- Og jeg skal opgive både navn og køn. Og alle minderne herfra.
- Jeg forstår det godt, sagde Bageren.
- Men I har på den anden side selv gjort det, sagde Bogbinderen.

Det havde vi jo.

- Og I har ikke fortrudt det ?

Det havde jeg i hvert fald ikke. Det var da en forpligtelse og det var ikke altid lige nemt, og det var ikke altid nogen dans på roser. Men det var jo nødvendigt at nogle tog ansvaret på sig, og det var der en del tilfredsstillelse i. Det er reelt den forpligtelse, man har overfor sit fag og værksted, der bare bliver udvidet til at gælde by og Ø.

- Og din nevø er lærling hos mig, sagde Bageren. Større er byen heller ikke.
- Jeg skal tænke over det, sagde Bogbinderen.

Men i virkeligheden var beslutningen jo allerede taget. Pligtfølelsen vandt.

I løbet af de næste par uger blev det vi havde kendt som Lærerens hus forvandlet til et bogbinderi, og lejligheden ovenpå skulle indrettes til lejlighed for Bogbinderen. Og selvom der var en stigende aktivitet, faldt der en dejlig ro over Ø og stemningen der. Det gjaldt også lørdagsmøderne. Det hele begyndte at ligne sig selv på en ny måde. Det var tiltrængt.

Bogbinderen flyttede ind. Arbejdet begyndte i det nye gamle værksted, og de to lærlinge kom med til Ø. De hed Helge og Paula. De var på alder med Mose og Timur og passede fint ind.

- Men er det ikke lidt sært at hun også hedder Paula, spurgte Bageren en dag.
 - Overhovedet ikke, sagde jeg. Overhovedet ikke også i hvert fald.
- Og så blev der ikke snakket mere om det.

Nu var vi tre Mestre på Ø. Vi snakkede os godt frem til hvad der skulle gøres for vores by og Ø, og vi var næsten lige gode om at stå på den lyserøde sten om søndagen. Både Bageren og Bogbinderen beholdt dog støvlerne på når de talte. Cari havde prøvet min model, og hun havde ikke haft den store glæde af det. Jeg var nok den der var tættest forbundet med den sten, men derudover var vi en stabil treenighed i ret lang tid.

Timur rykkede ud i byen. Han havde fundet et hus lige indenfor østporten, og han sørgede med Hille som rådgiver for at det blev et reelt hovedkvarter for vagtkorpset. Han var sådan set ikke udlært i jobbet, han havde været lærling på Ø, både som keramikker og bager, og han blev ingen af delene. Alligevel havde han i sin tid på Ø fundet sin hylde som kommandant. Det fungerede fint, han havde den helt rigtige statur til den funktion. Det var vokset frem i sig selv, og alle fandt det helt naturligt.

Da Kurt så kort efter var udlært og startede sit eget bageri ude i byen, var der kun Lam tilbage til at klare den daglige produktion i bageriet, så Bageren fik sig en ny lærling, en lille ivrig pige ved navn Lilja. Nu skulle Lam være den gamle erfarne lærling, så det blev han. Lilja kunne snart klare at passe småkagemaskineriet, så han kunne overtage ansvaret for bolledejen.

Bageren var som jeg selv ikke meget med i det daglige arbejde på værkstedet, og nu var det ikke det overordnede ansvar for vagtkorpset der fyldte mest. Det var det overordnede ansvar i det hele taget. På alle værksteder var der lærlinge, der var så godt som udlært, men de gav ikke ønske om at forlade Ø. Det endte med at vi gav Mose, Lam og Helge titel og betaling som driftsledere på værksteder hvor der stadig var en

Mester. Det betød at vi tre Mestre nu også officielt og autoriseret kunne tage os af helheden, både i byen og på Ø. Det var sådan det blev og det var sådan det skulle være. Vi havde hver især styr på vores værksteder gennem vores driftsledere, og vi havde tilsammen det overordnede ansvar for hvad Timur og Hille gjorde.

Vi var ingen steder nødt til at gribe direkte ind, vi kunne nøjes med at se hvilken retning vi ønskede. Sådan skulle det gerne have været hele tiden, og sådan skulle det stadig helst kunne blive ved med at være. Den sidste slange i paradiset var væk. Nu manglede jeg bare at finde en ny lærling til karetmageriet, så Mose ikke både skulle være driftsleder og helt alene om arbejdet der.

Da vi skulle vælge Lilja, havde der været over tyve at vælge imellem. Nogle havde allerede forinden henvendt sig til Bageren med ønsket om en plads, måske fordi familien var glad for småkagerne og bollerne. Så da vi lod rygtet gå om en mulig læreplads, stod der næste morgen en kø af håbefulde unger og deres familier og bød sig til. Da rygtet om en ekstra plads på karetmageriet kom ud, skete der ingenting. Jeg spurgte Mose om hun havde en idé om hvorfor.

- Måske har folk efterhånden ikke lyst til faget, sagde hun. Eller også er det mig der er for skræmmende som driftsleder.
- Dig, skræmmende. Sikke noget pjat.
- Ellers ved jeg ikke hvad det skulle være.

Det var lidt ubehageligt, syntes jeg. Måske var faget i sig selv ikke så tiltrækkende mere, men at få en plads på Ø, det var da noget, også noget ud over faget. Måske var det det "noget" ud over faget der kunne virke skræmmende. Jeg var i tvivl, for alvor i tvivl.

Jeg kunne ikke tillade mig at gå på rov i byens to andre karetmagerier. Det værksted hvor jeg selv var udlært var lukket efter den gamle mesters død. Der var stadig to andre, ikke store, men vist veldrevne. Det kunne stadig være et fag med en fremtid, hvis man var parat til at følge med. Og det var Mose. Og så vidt jeg ved var hun rimeligt afholdt ude i byen og ikke spor skræmmende.

- Du kommer for lidt inde i byen, sagde Bageren en dag. Folk kender dig kun som Mesteren på den lyserøde sten, der holder de store taler. De ved slet ikke hvem du er.

Måske var der noget om det. Jeg syntes bare jeg passede mit arbejde og mine mesteropgaver, men jeg kunne heller ikke se mig selv udefra. Det kunne Bageren trods alt lidt bedre. Så jeg takkede for det gode råd og begyndte at gå en tur i byen hver fredag aften. I arbejdstøj og støvler og uden at skulle se ud af noget særligt. Bare en aftentur for at fornemme byen, en ny rute hver fredag. Og det var på sådan en tur jeg mødte Benji, der skulle blive min nye lærling.

Jeg så ham to gange i byen. Første gang var han bare en knægt der gik planløst rundt og kedede sig. Men hvorfor gik han der helt alene, tænkte jeg. Og så sig lidt omkring, men mest på sine egne sko. Han kunne vel lige så godt kede sig hjemme hos sin familie.

Anden gang jeg så ham var den følgende fredag. Denne gang gik han sammen med en mand, der viste sig at være hans far. Jeg hilste på dem og spurgte hvad drengen lavede til hverdag.

- Ikke noget, sagde den voksne mand.
- Skulle han så ikke i lære ?
- Som hvad ? Der er ingenting der interesserer ham.

Knægten sagde ikke noget.

- Der er ellers plads til sådan en stor og stærk dreng i karetmageriet på Ø.
- Det har han ikke lyst til, sagde manden. Og heller ikke evnerne.

Jeg kiggede på drengen, der stod og kiggede på sine sko og mine støvler.

- Hvad siger du selv min ven ?

Drengen mumlede noget og rystede på hovedet.

- Det er ikke noget for ham, sagde manden. Jeg kender min søn.
- Han kunne da prøve.
- Det vil bare være spild af tid, sagde manden.
- Det her er da også spild af tid, sagde drengen.

Det endte med at vi aftalte at Benji skulle starte mandag morgen. På prøve. Hans far troede slet ikke på projektet, men det var jo ikke noget argument for ikke at forsøge. Og jeg måtte forbi Mose på vejen hjem, så hun kunne være forberedt.

- Er det ham Benji ude fra vestbyen, spurgte hun. Ham med den underlige far.

Det mente jeg jo nok at det kunne være.

- Hvad ved du om ham, spurgte jeg.
- Jeg har bare hørt at han ikke er så hurtig i noget som helst. Hans far går også for at være ret langsom i det. Så langsom at konen forlod ham af utålmodighed, siger de.
- Nu får vi se, sagde jeg. Vi har aftalt at se på det allerede efter den første uge. Hvis det ikke er noget for ham eller han ikke er noget for os, så stopper vi. Og når jeg siger noget for os, så mener jeg mest noget for dig.
- Ja jo, sagde Mose. Vi får se.

Hun var slet ikke sur, hun trængte jo også til noget hjælp i værkstedet, nu jeg ikke længere bidrog ret meget til produktionen. Men både mandag og torsdag var jeg forbi nede på værkstedet for at se hvordan det gik.

Selvom Mose var næste fire år ældre end Benji, var de lige høje. Og han kunne bestemt godt tage ved, hvis han fik besked om hvad han skulle.

- Han skal have meget grundigt besked, sagde Mose. Jeg skal sige det hele mange gange. Men når han først har forstået det, laver han det han skal.
- Vi snakker sammen alle tre på fredag, sagde jeg.
- Skal min far så komme på fredag, spurgte Benji.
- Hvis du gerne vil have det.
- Det vil jeg nok helst ikke.

Men fredag til fyraften var hans far alligevel kommet. Jeg ved ikke om Benji havde skiftet mening, vi fik aldrig talt om det. Der var jo så meget andet at tale om.

Benji ville gerne fortsætte. Mose og jeg ville gerne beholde ham. Benjis far accepterede kendsgerningerne. Han var vist lige ved at komme til at smile.

- Min søn vil være kasketmager. Og noget skal han åbenbart være.
- Karetmager, sagde Benji.
- Ja ja, det ved jeg da godt.

Og derefter gik jeg over til Bageren og sagde tak. Det havde været et godt råd at komme lidt ud i byen. Nu var den lidt pinlige situation overstået, og Mose havde fået den nødvendige hjælp på værkstedet. Ø havde igen fuld besætning. Og det fik for en gangs skyld Hille til at kigge forbi.

- Jeg hører du er begyndt at gå rundt i byen. Men du kommer aldrig forbi ude hos os i administrationen.
- Det er da en fejl, og den vil blive rettet op. Du kommer også yderst sjældent i dit kontor her på værkstedet. Du er stadig meget velkommen.
- Ja mit kontor her i huset må vi også have snakket om. Men jeg kommer nu mest for at sige at vi håber I begynder at sælge lidt mere fra værkstederne nu. Betalingen til driftslederne trækker efterhånden godt på kassebeholdningen. Efter vi hjalp Siggie og Cari med at købe hus, er der ikke så meget tilbage at gøre godt med.
- Ja vi må se at komme af med det hus, indskød jeg.
- Ja det ville være fint, men det er ikke helt enkelt. For det første er det jo stadig deres hus, selvom de er rejst. De lånte bare pengene. Og for det andet er jeg slet ikke sikker på at nogen ville købe, hvis vi kunne sælge.
- Hvorfor er der ingen købere.
- Blandt andet fordi det bliver kaldt spøgelseshuset.

Det var jo tre eller fire problemer på en gang. Hilles kontor på min værksted var blevet overflødigt. Hun havde brug for at koncentrere sig om sit eget. Det var vel ikke et problem. Og det med at jeg skulle besøge administrationen engang imellem kunne jeg jo selv tage mig af. Salget fra værkstederne måtte der nok gøres noget ved, det var nok bogbinderiet, der skulle til at oppe sig nu, nu var opstartstiden overstået. Men det med huset måtte jeg tænke over. Spøgelseshus, hvor kom den slags fra ?

- Jeg tager det op med de andre Mestre, sagde jeg.
- Tak, sagde Hille. Og husk at kigge ud til os, bare engang imellem.
- Det skal jeg nok.

Allerede om aftenen snakkede vi om salget fra værkstederne. Bogbinderen syntes nok at de allerede gjorde hvad de kunne, men det her var jo en ny måde at sælge på.

- Nogle gange betaler det sig at koncentrere sig om de produkter der er salg i, sagde jeg.

Det var sådan set samme råd den gamle Mesterhersker havde givet mig da jeg startede på Ø. Dengang var det endt med de læderpuder der stadig var vores vigtigste produkt. De blev endda solgt til kunder udenfor byen, havde Hille fortalt. Og Bogbinderen lovede at tale med Helge om hvad der på den måde kunne være bogbinderiets

slagnummer. Det med spøgelseshuset talte vi ikke om. Det måtte jeg selv gå lidt i dybden med først.

Sådan var der hele tiden noget der blev nødvendigt. Jeg besluttede mig til at besøge Benjis far og høre hvad han sagde om den sag. Han kunne være den helt rigtige mand at høre den slags fra, og ham kendte jeg jo. Jeg lod den følgende fredagstur ligge lidt sent, og kiggede indenfor hvor han boede. Benji var ude et eller andet sted, men hans far var hjemme.

- Nå så gik det galt, sagde han. Hvad har han nu lavet.

Jeg fortalte at det stadigvæk gik glimrende, og det så ikke ud som om han ikke brød sig om ikke at få ret på det punkt.

- Du har jo en meget samvittighedsfuld søn, sagde jeg.

- Man har vel opdraget ham.

Og så spurgte jeg til det med spøgelseshuset, hvorfor det nu blev kaldt sådan.

- Det er fordi det er der Jon Jon går igen.

- Jon Jon ?

- Mesterherskeren. Han er jo født i det hus og ligger begravet nede i kælderen.

Sikke noget vrøvl. Den gamle Mesterhersker var født på Rådhuset, hvor hans mor boede dengang hun herskede. Og han havde forladt byen i en automobil og var aldrig kommet tilbage.

- Hvor har du hørt den historie ?

- Det er jo noget alle siger.

- Men så siger alle noget forkert. Jeg kendte den gamle Mesterhersker personligt, og jeg ved at han er født på Rådhuset. Og han kan ikke være begravet i kælderen under det hus, for jeg har været i det flere gange, og der er slet ingen kælder under det.

Benjis far smilede bare. Han vidste da udmærket at det var den autoriserede historie jeg fortalte, men at alle jo vidste at det i virkeligheden var som han sagde.

- Det er jo derfor han blev genfødt i det hus, sagde han.

- Genfødt ?

- Ja. Som Cari Marias søn.

- Han kan vel ikke på samme tid gå igen og være genfødt. Vi ved jo ikke om han er død, eller lever i bedste velgående i en anden by.

- Det gør han nu, for hun tog ham jo med da hun rejste fra byen for at lede efter ham Sigg.

- Så kan han vel ikke samtidig spøge i huset.

Det hang slet ikke sammen. Og Benjis far troede fuldt og fast på det hele. Han var tydeligvis ikke den kvikkeste mand i byen, og det var han heller ikke kendt for, havde Mose fortalt. Men så var det heller ikke noget han selv havde fundet på. Det var en masse snak der gik rundt i byen, og idioten blandede det bare sammen i en pærevælling. Jeg måtte have fat i nogle andre og høre deres versioner. Det var noget vrøvl fra ende til anden, men det var historier der gik rundt i byen.

Jeg spurgte Mose om hun kendte historien.

- Jeg har vist hørt lidt af det, sagde hun. Men folk siger så meget.
- Hvad siger de ?
- Jeg hører ikke efter. Det interesserer mig ikke.
- Vi er jo nødt til at vide hvad der bliver sagt.
- Der er så mange ligegyldige rygter hele tiden. Hvis man skal følge med i det, så får man nok at gøre, og det er ikke vær at bruge tid på.

Timur kendte godt den historie med huset, men han mente heller ikke at den betød noget.

- Der bliver sagt så meget, sagde han.
- Men begravet i kælderen, når der slet ikke er nogen kælder.
- Nej. Og de fleste tror jo heller ikke på det, i hvert fald ikke de voksne.
- Hvorfor fortæller de det så alligevel. Gør de også det i vagtkorpset ?
- Det er jo kun for sjov.
- Det er jo ikke sjovt. Du må bede dem om at gå foran med et godt eksempel og lade være med den slags sludder.

Det endte med at han gav mig ret.

Bogbinderen havde godt nok aldrig hørt den udgave af historien.

- Men jeg har hørt så meget andet sludder i mit liv. Folk er nysgerrige, og når de ikke kender den rigtige historie, finder de selv på noget. Du skulle for eksempel vide hvad der er blevet sagt om dig og om hvordan du blev mester.
- Ja det vil jeg da gerne vide.
- Det tror jeg ikke du har lyst til når det kommer til stykket.
- Du sagde selv at jeg bare skulle vide det. Og nu har du fortalt at der er noget.
- Jo, rygten siger at du forførte Jonas Jonathan, og at du fik pladsen på den måde.
- Hvad for noget ?
- Ja. Det var jo derfor han besøgte dig så tit. I lå og horede oppe i din lejlighed, og det var derfor Carina blev syg og døde.
- Det er jo til at få kvalme af. Mig og så den gamle . . .

Det var mere ækelt end jeg alligevel havde forventet.

- Vi rørte aldrig hinanden, fortsatte jeg. Han klappede mig ikke engang på skulderen.
- Så jeg havde ret. Det havde du alligevel ikke lyst til at høre. Men sådan er det når man stikker hovedet op af baljen og bliver noget på Ø. Og du ved jo hvordan det var i virkeligheden, så du kan godt ignorere den slags.
- Men hvis folk nu tror det er rigtigt ?
- Det gør de fleste jo ikke, i hvert fald ikke hvis du spørger dem. Det er kun sådan nogle som Benjis far. Og så er det åbenbart altid sjovt at høre en ny og vild historie. Så Jonas Jonathan er altså død og begravet i kælderen under det hus.
- Der er jo ingen kælder i det hus.
- Netop. Den slags historier hænger sig ikke i kendsgerninger.

Men vi var nødt til at gøre noget ved den nye historie. Det med Mesterherskeren og mig oppe i lejligheden kunne vi ignorere. Jeg vidste selv med sikkerhed hvad der var sandt

og hvad der var løgn i den forbindelse. Det var noget andet med den gamle Mesterhersker. Vi vidste jo ikke med sikkerhed hvor han var og om han var død eller levende. Vi vidste bare han var væk, og det skulle han blive ved med at være. Han skulle ikke tilbage til byen, og slet ikke som noget så uåndterligt som et genfærd. Eller som genfødt. Vi måtte have en seriøs samtale om det, så vi sad for en sjælden gangs skyld alle tre oppe i min lejlighed.

- Vi har selv gjort det, sagde Bageren. Vi har selv spredt historier.
- Kun når det var nødvendigt, sagde jeg.
- Der vil altid være mindst to historier, sagde Bogbinderen. Der er den officielle beretning, og så er der den hemmelige historie for de indviede.
- Det er noget rod, sagde jeg. Den slags historier skal luges væk.
- De gror vildt, sagde Bageren. De kommer op igen og igen.
- Men man kunne måske sørge for et ordentligt bunddække, sagde Bogbinderen.

Der var et eller andet ved det billede der tiltalte mig.

- Hvad mener du ?
- Vi kunne sørge for at det var de rigtige historier der gik.
- Er det ikke det vi allerede prøver ?
- Jeg mener vi skal prøve at styre begge slags historier. Både den officielle og de hemmelige og uofficielle.
- Det forstår jeg ikke, sagde Bageren.

Men jeg forstod det godt.

- Du mener at vi både skal fortælle den rigtige historie og så de rigtige løgnehistorier.
- Det har vi jo gjort, sagde Bageren. Dengang Siggis smed Keramikeren ud ad vinduet, fortalte vi vel heller ikke sandheden fra starten.
- Det er heller ikke det jeg mener, sagde Bogbinderen. Jeg tror ikke vi skal tale om løgnehistorier. Det jeg mener er, at vi skal både fortælle den rigtige officielle historie, og så skal vi også så de rigtige hemmeligheder til en udvalgt skare, som de så kan brede sig fra. Det behøver slet ikke være løgnehistorier.
- Men det må det vel godt være, sagde jeg.
- Det skal i hvert fald være noget mere, noget udover det officielle. Og det må også meget gerne være noget udover det sædvanlige.
- Skal vi så nu til at finde på noget om hvor Jonas Jonathan er blevet af, spurgte Bageren.

- Vi skal under ingen omstændigheder holde liv i det genfærd, sagde jeg. Der er ingen brug for flere historier om Mesterherskeren. Eller om hans mor eller hans mormor eller hans oldefar.
- Men måske noget om tiden før den familie satte sig på byen sagde Bogbinderen
- Det er der jo ingen der rigtigt ved noget om, sagde Bageren.
- Lige netop, sagde jeg.
- Hvis vi både kan finde noget der skal være officielt og noget der skal være hemmeligt, sagde Bogbinderen.

Jeg var glad for at vi nu var blevet tre Mestre på Ø.

- Men tænker I så aldrig på hvordan det går med Siggie og Cari og Johan, spurgte Bageren.

Vi skulle åbenbart også tale om noget andet.

- Jeg har holdt meget af både Siggie og Cari, sagde jeg, så det gør jeg da. Men som det gik var det jo indlysende at de ikke kunne blive her. Og derfor er det måske meget naturligt at det ikke fylder så meget i mine tanker lige nu. Der er så meget andet der er vigtigere lige nu.

- De er vel stadig en del af spøgelse, sagde Bogbinderen. Drengen er endda i nogles bevidsthed spøgelse i en ny inkarnation.

- Jeg tænker nu mere bare på dem som en lille familie med et lille barn, sagde Bageren.

- Der er mange små familier med små børn her i byen og uden i verden, sagde jeg.

- Det ved jeg godt. Men det er jo Siggie og Cari og lille Johan.

Bogbinderen havde ikke haft noget personligt forhold til den lille familie og begyndte at snakke om sit hus i stedet. Det blev en tilbagevendende til dagsordenen for dagens snak.

- Mit hus er jo lige så gammelt som Keramikeren var, måske endda endnu ældre. Og da vi indrettede min lejlighed stødte vi på en rigtig trappe op til loftsrummet.

- Hvad har det med rygterne at gøre, spurgte jeg.

- Det kan det vise sig at have.

Jeg ved ikke om det var det Bogbinderen havde tænkt på hele tiden, og jeg forstod ikke umiddelbart hvad det kunne bruges til.

- Hvad er der så oppe på det loft ?

- I første omgang så det bare ud som et loft og en tagkonstruktion. Men det undrede os at der var en rigtig trappe derop. Og hvorfor var den trappe blændet af ?

- Det har måske været tørreloft engang, sagde Bageren.

- Det ligner en trappe op til noget vigtigere.

- Tørt tøj er da vigtigt nok, sagde Bageren.

Vi måtte over og se efter, så vi gik alle tre over i Bogbinderens lejlighed. Trappen havde de fundet på østsiden af den sydlige gavl. Den havde været skjult i den ene side af det der havde været skabet i Læreren soveværelse. Her havde både den gamle Lærer og Siggie sovet. Og vel også Cari.

Men Bogbinderen ville have soveværelse mod nord i den anden ende af lejligheden, og skabet var derfor blevet revet ned så trappen blev åbenbaret. Ingen havde åbenbart tænkt på den lidt ulogiske skråvæg i det skab, men nu var trappen synlig. Den var kun omkring en meter bred, men det var en rigtig pæn trappe af massive bøg i trinene, og der var et næsten autoritativt gelænder med udskårne og omhyggeligt bemalede balustre på siden ud mod rummet, der ikke længere skulle være soveværelse. Vi gik alle tre op på loftet.

Som Bogbinderen havde sagt, var det sådan set bare et tomt loftsrum og en synlig tagkonstruktion. Men når man så efter var det mere end det. Der lå et rigtig gulv af brede egetræsplanker, og i spærerne kunne man se spor af en eller anden konstruktion.

- Har der været skillevægge, spurgte Bageren.

- Måske nogle steder, sagde Bogbinderen. Men de fleste steder ser det ikke ud til at gå højt nok op til det. Det ligner mere noget til hylder eller reoler, og det ser ud til at have været ret solidt. Jeg tror det har været en slags bibliotek eller arkiv.
- Det er i hvert fald tomt nu, sagde jeg.
- Hvis vi havde kunnet spørge keramikeren, sagde Bageren. Eller den gamle Lærer. De har måske vidst noget om det.
- Jeg tror det er meget ældre end det de vidste noget om, sagde Bogbinderen.
- Men de kunne da nogle af de gamle historier.
- Det her er nogle historier der er lukket af for, sagde Bogbinderen. For mange år siden.

Jeg kunne se det for mig. Gamle historier havde stået i støvede bind på metervis af reoler. Indtil de var blevet båret ud og sporene efter dem var blevet slettet så godt som muligt.

- Jeg tror at materialerne fra hylderne er blevet brugt til at bygge skillevæggen og skabet, sagde Bogbinderen. Brædderne er af en noget bedre kvalitet end hvad man plejer at lave den slags af.
- Og hvad så med bøgerne, spurgte Bageren.
- Det er gået op i røg.
- Hvorfor det ?
- For at rette historien, sagde jeg. Der har før været uønskede genfærd, der skulle manes i jorden.
- Og måske kan nye genfærd manes i jorden af de her gamle genfærd, sagde Bogbinderen.
- Men hvorfor har du ikke sagt noget om det her før, spurgte jeg.
- Jeg havde travlt med at indrette værkstedet, og det her virkede ikke så vigtigt, så det gled i baggrunden. Men da du så kom til at tale om spøgelseset i kælderen, kom jeg til at tænke på det.
- Der er jo ingen kælder i det hus, sagde Bageren.
- Men der er et loft her, sagde jeg.
- Og der er mere, sagde Bogbinderen.

Der var et lille vindue i gavlen, og det havde været blændet af med en metalplade. Kobber så vidt jeg kunne se. Og på pladen var der et relief der havde fået nogle slag med en hammer. Det havde ikke kunnet brændes, så der var gjort nogle fattige forsøg på at slette billedet, og så var pladen brugt til afblænding. Det var nogle håndværkere der havde taget pladen ned og sat den på gulvet. Bogbinderen havde kun lige set på den da gulvet blev fejlet.

- Men nu kom jeg til at tænke på den. Skal vi ikke slæbe den ned i lejligheden ?

Bageren og jeg bar den ned ad trappen, vi skulle passe lidt på ved sømhullerne i pladen. Nedrivningen havde ikke været specielt omhyggelig, og kanterne var ret flossede. Vi lagde pladen på et bord med relieffet opad. Det forestillede en mand i en slags uniform, der så noget gammeldags ud. Hans ansigt var næsten helt udvisket af hammerslag. Han stod og holdt en stor fisk ud med begge hænder, som om han var stolt af lige at have fanget den. Fisken var ikke ødelagt, den var der ikke blevet slået på.

- Den historie har jeg da hørt, sagde Bageren. Det er fyrst Olav og fisken.

Jeg havde selv hørt eventyr om Olav da jeg var lille, men jeg havde aldrig hørt om noget med en fisk.

- Fisken ?

- Ja. Da han svømmede over floden og fik en fisk i sin hue.

Vi havde alle tre hørt historier om Olav, men mest om hvordan han havde været en modig dreng og reddet jomfruer og slået slanger ihjel. Det var kun Bageren der havde hørt om floden og fisken. Og det var den eneste historie hvor Olav var en voksen fyrste. Da vi så efter, kunne vi også identificere bogstaverne S T O og L under manden. Resten af indskriften var hamret helt væk.

- Du kan godt have ret, sagde Bogbinderen, der kan godt have stået fyrst Olav. Men hvorfor har de smadret ansigtet på en person i eventyr for børn ?

- Nu kan vi måske tro at han bygger på en virkelig person, sagde jeg. Og så kan han være det gamle spøgelse. Fyrst Olav, det lyder da for godt. Hvordan er historien med den fisk, Bager.

Bageren prøvede at erindre eventyret fra barndommen.

- Det var noget med at fyrst Olav var ude for at finde lykken eller sådan noget, og så kom han til floden og ville over. Der var ingen bro og strømmen var stærk, men fyrst Olav var også stærk, så han kastede sig i vandet og svømmede over. Og da han så kom over på den anden side opdagede han en fisk i sin hue.

- Den fisk på relieffet ser ud til at være lidt for stor til at blive fanget i en hue, sagde Bogbinderen.

- Ja, men det var heller ikke en almindelig fisk. Den talte til ham og bad ham om at smide den tilbage i vandet hvor den havde hjemme. Han var godt nok sulten og ville gerne stege og spise den, men fisken græd og sagde at den måtte tilbage til floden for at passe på sin familie. Og fyrst Olav, der var opdraget med at beskytte både sin egen og andres familie da han var barn, syntes det var synd for fiskens familie og lovede at smide den tilbage. Men det var bare ikke så let, for fisken havde vokset sig meget større, og hvis ikke fyrst Olav havde været gevaldigt stærk, var det aldrig lykkedes. Men stærk var han jo, så han fik kastet fisken helt ud midt i floden. Og mens fisken fløj derud voksede den endnu mere, så da den landede, ragede et hel masse af den op af vandet. Og det var Ø, og derfor ligner Ø en fisk med halen mod øst og hovedet mod nordvest. Og sådan blev det muligt at bygge en bro over floden.

- Og den historie kan vi naturligvis ikke tro på er virkelig, sagde Bogbinderen. Det er et gevaldigt eventyr.

- Men det kunne godt være historien om byen grundlægger, sagde jeg.

- Og den har vi ikke hørt før, sagde Bogbinderen.

- Af samme grund som at ansigtet er smadret på relieffet. Det har været en forbudt historie.

- Jeg tror kun jeg har hørt den en eneste gang, sagde Bageren, og jeg havde næsten glemt den. Det var først da jeg så billedet mens vi snakkede om gamle dage jeg kom i tanker om den.

- Hvem fortalte dig den, spurgte Bogbinderen.

- Jeg tror det var min farfar. Det kaldte vi ham i hvert fald.
- Hvad mener du, spurgte jeg.
- Både min far og min mor kaldte ham farfar, og det kaldte jeg ham også.
- Og han var din fars far ?
- Det går jeg ud fra.
- Og jeg går ud fra at han er død for mange år siden, sagde Bogbinderen.
- Det tror jeg, sagde Bageren. Han var en meget gammel mand, syntes jeg dengang. Han besøgte os ikke så tit.
- Og I besøgte ikke ham ?
- Det kan jeg i hvert fald ikke huske noget om.

Bogbinderen havde haft ret. Her var historien, den officielle historie. Vi kunne fortælle at relieffet var fundet og at det kunne forbindes med fyrst Olav og grundlæggelsen af byen. Og vi kunne spørge, også ganske officielt, om der var andre der havde brudstykker til den historie. Det kunne være eventyr som det bageren havde hørt sin såkaldte farfar fortælle, eller det kunne være effekter eller måske endda gemte skrifter fra før historien blev pakket væk. Så nu skulle vi bare have hold på den del af historien der ikke skulle være officiel, det hemmelige rygter der skulle sprede gennem de udvalgte. De hemmeligheder skulle være klar og spredes samtidig med den officielle historie, så de ikke voksede frem af sig selv og uden kontrol.

- Jeg havde relieffet og Bageren havde eventyret, sagde Bogbinderen. Så det må være din opgave at finde det hemmelige rygte.

Det blev sagt spøgende, vi sad jo bare og snakkede som det var en leg vi skulle i gang med. Og så kunne jeg alligevel mærke hvordan ansvaret blev lagt på mig. Det var jeg nødt til at leve op til.

- Vi skal nok lige undersøge lidt yderligere inden vi går i gang, sagde jeg. Lige nu ser det ud til at vi kan sige lige hvad vi vil, men det skulle også gerne passe ind i kendsgerningerne der er i byen.

- Kendsgerningerne har det med at pege i mange retninger på en gang, sagde Bogbinderen.

- Ja, men det er rart at have et overblik, så man ikke bliver overrasket af alt for mange kendsgerninger, der peger modsat den historie man fortæller.

For det var jo slet ikke en leg vi havde gang i. Spørgsmålet var naturligvis hvor vi skulle begynde at lede. Vi kunne ikke begynde med at spørge os for uden at sætte nogle historier alt for tidligt i gang.

Vi aftalte at vi den næste uges tid ville begynde at se os lidt mere grundigt om i byen. Vi kendte nok stederne i forvejen, men nu vidste vi hvad vi skulle kigge efter, nemlig spor fra før Mesterherskerens familie. Det havde vi aldrig gjort før, vores øjne havde været indstillet til at den tid slet ikke havde eksisteret. De kunne vel ikke have fjernet det hele uden at rive hele byen ned og bygge den op igen, og det havde de ikke gjort.

Alle i byen vidste jo godt at byen og Ø var meget ældre. Men tiden fra før oldefaren var nærmest udvisket. Og vi havde bemærket at det var gjort med vilje. Som om alle

indbyggere den dag var flyttet ind i et tomt bylandskab. Det var ikke sådan det blev sagt, men det var sådan det blev opfattet, og det var sådan det skulle opfattes.

- Han har været meget dygtig, den oldefar, sagde Bogbinderen.

- Og han har ikke været alene om det, sagde Bageren. Alle i byen har været enige om det, ellers kan sådan noget ikke lade sig gøre. Det er jo det vi selv kan se nu.

- Vi får se hvad vi kan gøre, sagde jeg.

På min følgende fredagstur gik jeg forbi de to byporte. Ved nordporten så jeg nærmere på de tre stenplader, der lå i jorden lige indenfor porten. Dem huskede jeg fra dengang jeg var barn. Når vi legede fangeleg, var der helle når man stod på en af de plader. Den i midten kunne man stå to på, hvis man var enige. De to andre plader havde kun plads til en, og her skulle man passe på ikke at tabe balancen og træde udenfor, for så var der ikke helle længere. Pladerne var blankslidte men ikke helt jævne, og de var naturligvis ikke sat i jorden for at være helle når vi legede fangeleg. De havde måske været fundamenter for statuer, måske en slags vagtposter lige indenfor porten. Når jeg så på dem med de øjne, så det bestemt ud til at være tilfældet. I alle plader var der mærker efter der var blevet hugget, og i den midterste plade sad resterne af en jernstang midt i stenen. Den var banket ned i niveau med stenen og lignede mest af alt et stort søm.

Ved østporten var der ingen stenplader. Men med god vilje kunne man måske få en skade i den ene side af porten til at ligne resterne af et stenrelief, der var hugget væk, men det kunne lige så godt være en frostskaide man for mange år siden havde forsøgt at udbedre. Der var ingen tekster nogle af stederne, og det var først nu det blev tydeligt, hvor meget de manglede. Mange af byens huse havde stadig påskrevne navne og numre. En del var malet på, men nogle var hugget i sten eller støbt i beton. Og så var det da bemærkelsesværdigt at der ikke var noget som helst af den slags på byens porte.

Da jeg alligevel var ved østporten, kiggede jeg ind til både Timur og Hille. Jeg talte ikke med dem om den nye sag, det var endnu alene et Mesteranliggende, og der var så meget andet at snakke om begge steder. Timur havde noget vrøvl med en familie, hvor sønnen havde været med i vagtkorpset, men nu havde meldt fra. På grund af sygdom, sagde han, og hans mor bakkede ham op. Timur var overbevist om at det bare var lysten der var fordampet.

- Er det et problem at få ham erstattet, spurgte jeg.

- Det er det sådan set ikke. Men det er noget irriterende, og vel også et dårligt signal.

Hille spurgte først til salget på Ø. Hun syntes stadig der kom for lidt fra bogbinderiet. Og jeg lovede at tale med bogbinderen om det.

- Det kan jeg også selv gøre, sagde hun.

Men jeg lovede at jeg nok skulle gøre det, jeg ville gerne vælge det rigtige tidspunkt. Og Hille måtte hekse lidt videre med pengene i mellemtiden. Det vidste jeg jo at hun kunne.

- Og så har der faktisk meldt sig en køber til det hus de kalder spøgelseshuset. Men på papiret er det jo ikke vores.

- Hvem er den køber.

- En eller anden gammel dame, ikke en jeg kender. Jeg har en fornemmelse af at hun slet ikke er her fra byen.

Det var alt for usikkert efter min mening.

- Det må du gerne trække i langdrag, sagde jeg. Det med ejerforholdet tror jeg godt vi kunne få en ordening på, hvis det var. Men det er det slet ikke lige nu.

Søndag mødtes jeg med de to andre Mestre. Vi var enige om at holde hele processen mellem os tre, det overordnede ansvar var vores. Bageren havde været syd for floden og kigget på både sydporten og vestporten, på samme måde som jeg havde set på de andre to. Ikke fordi vi havde aftalt det, men det var bare oplagte steder at kigge. Og resultaterne var næsten de samme som jeg havde fået. Ved sydporten var der to stenplader i jorden, en på hver side, men ikke en i midten. Der havde jeg ikke leget som barn, vi havde boet nord for floden dengang, så dem havde jeg ikke bemærket før. Vestporten var lige så blank som østporten.

Bogbinderen havde besøgt sit gamle værksted som nu blev brugt som fjernlager for bogbinderiet. Der var stadig en del gamle skrifter og bøger i forskellige skabe, og mange skulle efter sigende gå tilbage til dengang værkstedet blev oprettet. Men der så ikke ud til at være noget der var ældre end Mesterherskerens oldefar, og det burde der efter Bogbinderens mening have været.

- Værkstedet har trods alt været i familiens eje i seks generationer.

- Der er rensset godt ud, sagde jeg. Eller også er de gemt vel af vejen.

- Jeg har ledt hele huset igennem. Både de sandsynlige steder og de mest usandsynlige. Jeg har kigget efter hulrum i muren og falske bunde i skabene. Overalt.

- Man finder jo altid tingene det sidste sted man leder, sagde jeg.

- Og der er ikke flere steder, sagde Bogbinderen. Ikke i det hus i hvert fald.

- Sådan en bog ville ellers være guld værd for os, sagde Bageren.

- Så den er vi måske selv nødt til at skrive, sagde jeg.

- Det bliver måske ikke nødvendigt, sagde Bogbinderen og lagde en gammel bog på bænken.

- Du fandt en, sagde Bageren.

- Nej. Og så måske alligevel. Den er slet ikke fra før Mesterherskerens familie, den er bundet ind af min mands oldefar i tiden hvor Magdalene havde overtaget efter sin far.

- Mesterherskerens mormor, sagde jeg.

- Ja Mesterherskerens mormor. Og hvis I kigger i den, kan i se at den bare indeholder nogle håndskrevne sider, det er ikke noget der er skrevet som en bog, det ligner mere en bunke papir, de har haft liggende. Og den er så blevet syet lidt tilfældigt sammen og bundet pænt ind.

Jeg tog bogen og så på den. Den var slidt i læderet og papiret så ud som om der var bladret meget i den. På ryggen stod der bare II med sort blæk, ikke noget med guldskrift eller noget presset ind i læderet. Indholdet var alt sammen skrevet i hånden, det så ikke ud til at være den samme forfatter hele vejen igennem. Håndskriften var vist ikke helt den samme, papirkvaliteten og blækket varierede flere steder.

Bageren overtog bogen og kiggede lidt i den.

- Er det ikke lidt sjuksket skrevet ? Det er ikke det hele jeg kan læse.
- Jeg tror godt jeg kan tyde det meste, sagde Bogbinderen.

Det var jeg også sikker på jeg kunne. Jeg tog bogen tilbage og kiggede igen. Det kunne nok ikke blive en helt sammenhængende historie. Noget af teksten stod på hovedet, nogle af siderne var skåret, så en del var skåret væk, endda midt i ord.

- Først troede jeg bare det var en indbindingsøvelse fra min mands oldefars læretid. Men hvorfor er den så blevet gemt, og endda læst som man kan se. Det er ikke bare et trofæ og en smuk indbinding, for det er det faktisk ikke. Den må have betydet noget andet, og derfor begyndte jeg at læse grundigt i den. Og det ligner en bunke brudstykker af beretninger om de omvæltninger, vi har talt om. Men jeg kan ikke tyde om de er samlet med vilje og gemt på den måde, eller om det bare har været tilfældigt.
- Står der noget om fyrst Olav, spurgte Bageren
- Der står noget om nogle fyrster, men jeg har ikke set navnet Olav endnu. Så grundig har jeg heller ikke været endnu.

Vi var nødt til at bruge nogen tid på den bog. Det var helt oplagt at den bog skulle være hemmelig og kunne være baggrund for hemmelige rygtedannelser. Der kunne være en hel pose frø til bunddække gemt i de sider.

- Og I husker det var mig der fandt den, sagde Bogbinderen.
- Ja, sagde jeg. Og noget helt andet. Hille var forbi og bad mig om at tale med dig om jeres salg igen.
- Har vi ikke vigtigere ting at tale om ?
- Jo. Men virkeligheden skulle helst fungere videre i mellemtiden.
- Jeg skal nok tage det op med Helge igen. Og med Paula.

Bogbinderen og jeg læste begge den hemmelige bog grundigt igennem. Bageren brugte også en del tid på den. Vi mødtes flere gange og diskuterede vores opdagelser og fortolkninger. Flere steder i skrifterne blev der refereret til en utiltalende person, der blev kaldt Øffe. Det var åbenbart et smædenavn, ingen er nogensinde blevet navngivet sådan for alvor. Og vi fandt hurtigt ud af at det måtte være Mesterherskerens oldefar, som vi aldrig fandt det officielle navn på. Maneren med de to navne var åbenbart noget der kom til senere. Den første Mesterhersker havde været udslukkende det, Mesterhersker. Bagtalt som Øffe.

Stumperne kunne godt samles til et mønster, en historie vi kunne udbrede officielt i byen. Og så kunne nogle af detaljerne i den historie udpensles i mere hemmelige rygter. Voldsomme og/eller morsomme detaljer. Og begge dele skulle vi gøre i enighed og i fællesskab, alle tre. Det var naturligt at jeg skulle holde den officielle tale, det var mit lod, men det var nødvendigt at vi alle tre var med til at skrive talen. Den blev skrevet og læst og tilrettet flere gange inden jeg kunne holde den.

Jeg har stadig manuskriptet liggende.

- Jeg er nødt til at fortælle jer noget vigtigt for os alle sammen. Når vi kigger tilbage i tiden, kan vi nok alle huske Mesterherskeren. Nogle er gamle nok til at huske hans mor. Vi har alle sammen hørt om hans mormor og endda lidt om hans oldefar. Og vi kan

samtidig se på byens huse og bygninger at meget her er meget ældre end det. Mange af jeres huse er bygget noget længere tilbage i tiden, og byportene er nok endnu ældre. Og hvem der i sin tid er gået igennem de byporte, hvem der har bygget de huse, det husker vi naturligvis ikke, men vi har heller ikke hørt om dem. Hvis vi tænker os godt om, kan vi godt indse der har været by og Ø længe før Mesterherskeren og hans mor og mormor og oldefar, og der har været historier om den by og menneskene i den, der er altid historier om mennesker. Vi har bare aldrig hørt dem. De har været slettet for os.

- I nogle af de eventyr vi fortæller vores børn er der rester af de historier. Vi kan bare ikke se hvad de er rester af, hvor vi ikke har en fælles sammenhængende historie at hænge dem op på. Vi har længe haft lyst til at få den sammenhæng tilbage, men nogen har gjort sig umage med at slette alle sporene. Det har været gjort meget grundigt, og vi har vel heller ikke i mange år gjort meget for at finde de rester der er. Indtil for nylig.

- Nu er der dukket flere spor op. Mestrene på Ø har kigget målrettet efter dem, både her på Ø og i resten af byen. Vi har derfor kunnet sammenstykke et omrids af den gamle og udraderede historie. Den vil jeg give jer her og nu i en kort version, så I alle kan være med til at finde nye brikker. Måske i byen, måske i gamle eventyr eller sange, måske endda i jeres hukommelse. Så vi på den måde kan få genskabt den fælles historie om vores by og baggrunden for at vi er her som vi er.

- Vi kan nok ikke være lige stolte af det hele. Vi kan risikere at noget er det er noget vi har mest lyst til at glemme. Men det er vigtigt at få så meget som muligt med på både godt og ondt. Kun sådan kan vi ærligt stå ved hvem vi er, og hvad det er for en by og Ø vi er rundet af. Den korte version af historien er følgende:

- Den første bro over floden via Ø blev bygget for omkring 900 år siden, og der voksede hurtigt en by op omkring den. Efter sigende skal det have været fyrst Olav der igangsatte byggeriet, og han og hans efterkommere herskede i byen i mange år herefter.

- Byen har været erobret af folk udefra i hvert fald to gange. Den ene gang varede det ikke et år før fyrsten vendte tilbage og generobrede byen. Anden gang varede besættelsen i flere år, og det var den foregående fyrstes barnebarn, der derefter tog byen i sin besiddelse. Og læg i øvrigt mærke til ordet 'besiddelse', det bliver vigtigt. Den historie kender vi nu, primært fra en gammel slægtstavle, der er et af de spor vi har fundet. Vi har navne på fyrster og deres ægtefæller og børn fra fyrst Olav og frem, ikke så meget andet endnu. Og vi kan heller ikke garantere at alt på den slægtstavle er korrekt, men den virker nu meget nøgtern og pålidelig.

- Jeg vil ikke give mig til at remse alle disse navne op her, slægtstavlen vil senere blive offentliggjort i forbindelse med at der etableres et museum for byen her på Ø.

- For godt hundrede år siden ser det ud til at befolkningen er blevet træt af at blive set som fyrstefamiliens besiddelse, altså som fyrstens personlige ejendom. Der udbrød oprør i hele byen, vi ved endnu ikke hvilken dråbe der fik bægeret til at flyde over, men så vidt vi kan se blev fyrstens familie udryddet ret brutalt. Alle, også børn og selv spædbørn blev henrettet. Og familien har været så forhadet at alle spor efter den blev

udslettet. Statuer og mindesmærker blev knust, gravsteder blev sløjft, indskrifter blev hugget væk og bøger blev brændt. Selv den gamle bro over floden blev pillet ned og erstattet af en ny, det er den vi har i dag.

- Oprøret blev ledet af en af byens skræddere, der efter magtovertagelsen fik titel af Mesterhersker. Vi kender ikke hans navn, kun hans titel. Måske var det den gamle tradition fra Mestrene på Ø han på den måde ville overtage. Han beholdt dog sit køn, selvom han nu ikke lagde så meget vægt på det. Da han døde blev funktionen og titlen som Mesterhersker overtaget af hans datter, hende vi kender som den gamle Mesterherskers mormor. Hun forlod traditionen med at fraskrive sig navnet, og hendes efterfølgere flottede sig for en sikkerheds skyld med hele to navne. Den del af historien kender de fleste af jer allerede. Det er historien fra fyrst Olavs første bro og frem til oprøret vi mangler.

- Vi vil derfor opfordre alle til at bidrage til at få samlet den historie op igen. Selv den mindste brik kan være betydningsfuld. Gamle familiehistorier, gamle eventyr, gamle bøger og billeder, gamle genstande, alt fra før oprøret og fra selve oprøret er interessant. I henvender jer bare til en af de tre Mestre med hvad I finder.

- Brikkerne vil blive samlet til en sammenhængende historie i et museum og bibliotek, der bliver indrettet, måske skal vi sige genindrettet, på loftet i det vi i dag kender som bogbinderiet. Huset vil fra nu af være kendt under navnet Bogens Hus, og vi tror faktisk at det kan være en oprindelig betegnelse vi her går tilbage til.

- Og så skal det understreges vi bestemt ikke hermed prøver at skrue tiden tilbage til årene før oprøret. Vi skal ikke have fyrsterne tilbage, lige så lidt som vi skal have Mesterherskerne tilbage. Vi vil udelukkende have historien tilbage for at vide hvad vi står på og står for. Vi skal ikke genskabe historien, vi skal genopdage historien og lære af den.

Da jeg havde holdt talen og trådte ned fra stenen var der naturligvis nogen snak, både mumlen og højrøstede udtalelser. Men stemningen var ikke så overrasket som vi havde forventet. Det var mere som om vi havde prikket hul på noget, som alle i virkeligheden udmærket vidste indeni hver især. Så vidt vi kunne se af de forskellige notater og beretninger i bind II, var det en næsten enig befolkning der havde forsøgt at slette og glemme den gamle historie. Det var ganske få der ikke deltog aktivt i at udslette fortiden. Den store uenighed havde ikke været synlig i byen, men der havde åbenbart været lommer af modstand indeni enkelte indbyggere, eller også var det kun i deres nulevende efterkommere. Jeg tog støvlerne på igen.

Benjis far var der naturligvis med det samme og ville snakke med mig personligt. Jeg havde hans søn i lære og endda besøgt ham en enkelt gang, så nu var vi åbenbart fortrolige venner.

- Jeg har vidst det hele tiden, sagde han. Mesterherskerens oldefar var jo en forbryder.
- Vidste du også at han blev kaldt Øffe bag ryggen dengang ?
- Ja da. Øffe. Det var et sjovt navn.

Han grinede. Det var det første frø. Senere fik jeg snakket lidt med Bageren, der havde snakket med Timur mens jeg underholdt mig med Benjis far.

- Timur ville godt have været orienteret inden den tale. Og som hans gamle Mester måtte jeg give ham ret. Han skal trods alt holde sammen på vagtkorpset og også vide hvad der bliver snakket om i byen. Så er han nødt til at vide hvad det går ud på.
- Det har han da ret i. Jeg skal nok sige undskyld til ham.
- Det har jeg allerede gjort.
- Og det vil jeg også gerne.
- Og så sagde han at han nok er nødt til at have en automobil til sit arbejde fra nu af.

Det forstod jeg ikke helt. Hvad skulle han bruge sådan en til, han havde ikke noget at gøre udenfor byen, og inde i byen var automobilkørsel helt til grin. Måske benyttede han sig bare af undskyldningen og lejligheden til at få et ønske opfyldt. Han måtte have andre og mere indlysende ønsker, hvis han tænkte sig om.

- Jeg taler med ham. Også om det.

Men der var så mange i forsamlingen der lige ville snakke med det tre Mestre efter talen, så Timur måtte jeg vente noget med. En gammel dame fortalte at der sad et gammelt udskåret billede med tekst over døren inde i hendes sovekammer, og det måtte jeg komme og kigge på. En stor pige havde hørt et eventyr om en fyrst Gregorius, men det var ikke et navn på vores liste, så det måtte komme et andet sted fra. En nydelig herre, der havde byens butik med knapper og bånd, havde inden rådhusets brand reddet et billede ud derfra. Billedet forestillede Mesterherskerens mor, men der var noget på bagsiden af lærredet der så meget ældre ud. Det var måske interessant, måske var det ikke, men jeg kunne da komme forbi og kigge på det. Og sådan fik både jeg og de andre to nogle oplysninger der skulle arbejdes videre med inden historien kunne renskrives.

Først da alle mødedeltagere havde forladt plænen, tog jeg far i Timur. Vi gik op i min lejlighed.

- Jeg skal sige undskyld til dig. Du skulle have været orienteret inden vi holdt den tale.
- Måske allerede inden du skrev den. Jeg kunne måske have bidraget med noget.
- Ved du noget om tiden før oprøret ?
- Ikke om historien. Men om måden du gør det her på.

Han havde gemmeskuet vores projekt, og han var enig i hovedlinjerne, men der var nogle steder hvor vi fejlede.

- Du er ved at begå samme fejl som ham oldefarfidusen. Du prøver nærmest at udslette Mesterherskeren og hans familie. Du udsletter fjenden så grundigt at fjendebilledet forsvinder, og så har du ikke noget at vise dig i forhold til.
- Jeg prøver bare at mane et spøgelse i jorden. Du har vel hørt rygter om at Mesterherskeren er begravet i kælderen under spøgelseshuset, Siggis og Caris hus, selvom der ikke er nogen kælder under det hus.

Det havde han hørt. Og det spøgelse skulle da helst helt væk, det var han helt enig i. Og derfor var det da vigtigt at få den udslettede historie tilbage. Men den nyere historie skulle da sættes ind på den baggrund, den skulle ikke udslettes.

- Jeg havde da også den del af historien med i det jeg fortalte, sagde jeg.

- Ja. Men du nægter helt tydeligt at bruge navnene på Mesterherskeren og hans familie. Du siger aldrig Jonas Jonathan eller Jacky Marie eller Magdalene. Det er som om du vil udslette dem som personer og som mennesker.

- De navne smager bare så ækelt i min mund. Særligt dobbeltnavnene.

- Du sagde selv at vi skulle have hele historien med, på godt og på ondt, med god eller dårlig smag.

- Folk ved jo godt hvem jeg taler om, sagde jeg.

- Ja, det gør de nu. Men om hundrede år er sammenhængen mellem navnene og begivenhederne glemt. Og så vil de navne måske komme frem i eventyr, ligesom det er sket med fyrst Olav. Og så har du ikke styr på dem.

- Om hundrede år ?

- Jeg ved at du kan være ligeglad nu. Hverken du eller jeg vil leve til den tid, det er fremtiden. Men den vil du også gerne have styr på, hvis jeg kender dig ret.

- Det er lige meget med mig. Men du har ret i at det skal der da være styr på. For både Ø og by.

Jeg må indrømme at han havde tænkt sig om. Jeg var ikke nødvendigvis enig hele vejen igennem, men det havde været en god vinkel at få på planlægningen inden vi holdt den tale. Detaljerne er lige så vigtige som det store overblik. Timur var blevet en voksen mand, og det fortalte jeg ham. Jeg kunne se i hans øjne at det blev han glad for at høre. Det var det rette øjeblik at fortælle ham at han ikke skulle have den automobil

- Men der er brug for den, sagde han. Vi er nødt til at vide hvad der foregår også udenfor byen hvis det har noget med os at gøre.

- Det skal ikke have noget med os at gøre, ikke endnu i hvert fald. Vi har nok at gøre med at få styr på os selv.

- Der er handel ind og der er handel ud, det er det byen lever af. Og med handel er der også historier. Cari og hendes søn er derude. Jonas Jonathan er vel stadig derude. Måske er Carina endda derude.

- Vi var begge med ved bålet da hun blev brændt Timur. Vi ved hun er derude, spredt som aske.

- Hvis hun var i kisten.

- Det var hun da. Det har Cari fortalt.

- Cari er her ikke længere. Hun er en af dem derude nu.

Det lykkedes ham at gøre mig nervøs, så jeg svarede ikke.

- Jeg har talt med Hille om det, sagde han. Og hun siger jeg skal snakke med dig om det.

Jeg var nødt til at tage det op med de andre Mestre, i hvert fald med Bogbinderen. Og så måtte jeg snakke med Hille og få taget en beslutning. Og det var Bogbinderen der kom med ideen.

- Han skal slet ikke have en automobil, så vigtig skal han ikke være. Men byen og Ø skal have en officiel automobil, en vi kan køre ud af byen i. Med Timur ved rattet.

- Og en af os tre på bagsædet.

- Nemlig. Og så kommer jeg til at tænke på den luksusbærestol I lavede i karetmageriet. Den fik I aldrig solgt. Hvis indholdet i den kan bruges, eller i hvert fald designet, så det bliver en helt særlig automobil.

Jeg kunne se det for mig. Bærestolen på hjul. Mig eller Bogbinderen på bagsædet, Timur i lyserød uniform ved rattet. Spørgsmålet var så hvad Timur ville sige til den vision.

Den havde han ikke noget imod. Bare han kunne komme ud af byen og styre hvor automobilen kørte hen, så var det da fint at der sad en Mester på bagsædet. Så kunne han være bakket op af en autoritet og samtidig være en helt almindelig chauffør. Så klart så han det faktisk. Han var vokset gevaldig med opgaven i vagtkorpset.

Mose var mere skeptisk.

- Vi er nødt til at starte helt forfra med det design.

- Det er i orden, sagde jeg, bare udtrykket bliver det samme.

Og Hille var ikke glad for omkostningerne. Automobilen var en ting, men så også et helt nyt indhold. Og vel sagtens en speciel uniform til Timur. Det blev dyrt. Men hun kunne også se at det var nødvendigt. Hun lovede igen at trylle, men hun så ikke helt glad ud.

Timur kom flere gange på værkstedet og så hvordan indholdet blev lavet. Mose havde planlagt det godt med mig på sidelinjen. Det lignede noget der kunne blive endnu flottere end bærestolen, og både hun og Benji arbejdede grundigt og omhyggeligt med fremstillingen. Timur kom med rosende kommentarer og smilede over hele hovedet. Han havde fået sin mor til at sy chaufførudgaven af sin uniform, og han havde den med for at se om den passede til indtrækket. Han var tilfreds.

Han besøgte så som regel min lejlighed i samme omgang, og vi talte om de ture vi skulle ud på, og hvad vi skulle lede efter. Det lød som om han glædede sig til vi skulle på tur sammen. Og så loyal som han var blevet, bekymrede det mig ikke det fjerneste. Jeg glædede mig næsten lige så meget. Det var noget nyt.

Samtidig var Bogbinderen i gang med at indrette Bogens Hus. Der skulle nogle ændringer til, så privaten kunne skilles fra opgangen til loftet. Det passede heldigvis med at trappen fra værkstedet og op på første sal lå i samme ende af huset som den nyfundne trappe op til loftet. Den gamle historie in mente var det jo ikke så underligt. Lejligheden mistede godt nok et enkelt rum, det gamle soveværelse, men det var til at leve med. Det blev så en del af Bogens Hus og ikke bare et gennemgangsløkkale. Men adskillelsen mellem det private og det offentlige, som værkstedet jo hele tiden havde været en del af, måtte flyttes fra foden af trappen og op til en dør ind til lejligheden. Det var lige så meget et spørgsmål om logik og signaler som det var en fysisk adskillelse, men det kostede alligevel. Hille var slet ikke glad for at vi på den måde havde en masse ekstra udgifter på en gang, men det lykkedes hende alligevel at få det til at hænge sammen.

Vi var nødt til at fortælle om automobilen på et lørdagsmøde inden den blev sat i drift, ellers kunne det komme til at se forkert ud i indbyggernes øjne. Og det måtte gøres gennemtænkt. Jeg talte med både Bogbinderen og Bageren om det. Og jeg snakkede flere gange med Timur. Hans fornemmelser for folks reaktioner var væsentlige at få med. Det blev ikke skrevet som en officiel tale denne gang, men hovedlinjerne var vi helt enige om.

- I har nok allerede hørt om automobilen vi er ved at indrette til byen, sagde jeg. Det er en automobil med et officielt udtryk, og det er vigtigt for mig at I alle forstår at den er til brug ud af byen. Ingen af Mestrene på Ø skal bæres rundt i en bærestol inde i byen, heller ikke i en bærestol på hjul og med motor. Mestrene er kun Mestre og ikke mere end det. Det ved I og det ved vi. Men udenfor byen er det vigtigt at vi sender et tydeligt signal, så byens repræsentanter ses som værdige udtryk for vores by. Automobilen vil få garage ved administrationsbygningen udenfor østporten, og ved ture nord for floden, vil den altid køre ud af byen, aldrig ind. Ved ture syd for floden vil den køre den korteste strækning gennem byen og over broen og ud gennem sydporten. Den mester der skal ud med automobilen vil gå fra Ø og til garagen. Der er ikke længere end vi sagtens kan det.

Timur roste talen bagefter. Det samme gjorde Bageren og Bogbinderen. Den var tilpas kort og præcis. Hille kommenterede den ikke, selvom hun hermed også fik ansvaret for garagen.

Arbejdet med indholdet i Bogens Hus fortsatte. Bogbinderens gamle bind II skulle vises, men den skulle ligge i en aflåst glasmonter, så den ikke blev ødelagt af ivrige læsere. Stamtavlen over fyrsteslægten skulle laves færdig og sættes op på en plade. Den opgave løste Paula forbilledligt. Timur rådede os til også at vise Mesterherskerens familie, og vi blev enige om at gøre det på en selvstændig mindre plade, der blev placeret ved siden af fyrstestamtavlen. Vi diskuterede hvordan vi skulle benævne oldefaren. Vi havde ikke andet end smædenavnet Øffe, og det kunne vi ikke skrive på tavlen. Cari kunne vi heller ikke sætte på, det var jo som om hun i hvert fald i en periode havde fornægtet sin tilknytning til familien, og der kunne også lægges for meget i hvilket navn hun skulle nævnes med, der var jo tre udgaver at vælge imellem.

Tavlen kom derfor til kun at indeholde de fire Mesterherskere, oldefar – med lille o, Magdalene, Jacky Marie og Jonas Jonathan. Hvis vi havde tilføjet Cari, ville betegnelsen oldefar også have været misvisende. Til gengæld blev fyrstetavlen vist med både ægtefæller og børn, men ikke med søskendebørn. Det var kun den direkte linje der blev vist.

Kobberrelieffet med fyrst Olav blev forsigtigt restaureret, en af byens sølvsmede stod for det arbejde og forlangte endda ingen betaling for det. Relieffet blev derefter monteret i en flad kasse og hængt op ved siden af det vindue det havde blændet. Det var nu blevet forsynet med en ny hel og klar rude. En del af hylderne blev genskabt på spærene så der var plads til at sætte bøger. Nogle nyere bøger af historisk interesse blev sat ind, blandt andet ABCen uden J, men der var plads til mange flere. Det var der et dobbelt signal i. Vi så gerne der blev lavet flere bøger med historisk indhold, og indtil de kom, kunne de tomme hylder minde om alle de bøger der var blevet brændt.

Da automobilen var klar til brug, var der helt bevidst ikke lagt op til nogen særlig indvielse. Vi besluttede bare at jeg og Timur skulle afsted på den første tur, og vi to fulgtes fra Ø og ud til garagen hvor indholdet var blevet monteret i vognen. Og det var først i garagen Timur skiftede til sin nye køreuniform. Alligevel var en del mennesker forsamlet for at se os drage afsted. Vi havde hverken bekendtgjort dag eller klokkeslæt, men heller ikke holdt det for alvor hemmeligt, så det var et tydeligt udtryk for hvor hurtigt rygter løb rundt i byen.

Timur satte sig ved rattet og vendte sig om mod mig.

- Hvor skal vi så køre hen denne gang ?
- Det bestemmer du i dag.

Han startede automobilen og kørte en smule østover indtil han drejede mod nord ad en mindre vej. Det var et område jeg aldrig havde været i. Det var faktisk meget begrænset hvor meget jeg i det hele taget havde været rigtigt ude af byen., så jeg kiggede nysgerrigt ud til begge sider mens vi kørte. Der var mange træer i området, ikke så tæt at det kunne kaldes en skov, bare mange træer af forskellig slags. Sorterne havde jeg på grund af mit fag rimeligt styr på. Hist og her var der også et enkelt hus.

På et tidspunkt drejede vi ind på en noget mindre vej hvor husene blev endnu færre og træerne til gengæld stod tættere langs vejen. Den blev mere og mere ujævn, og til sidst begyndte græsset at feje op mod automobilens bund.

- Er du sikker på det her er en vej, spurgte jeg.
- Det er jeg ret sikker på.

Vi fortsatte et stykke vej eller hvad man skal kalde det spor vi kørte i. Så kom vi til en lysning, og Timur stoppede automobilen.

- Den er god nok, sagde han, vi er her.
- Her hvad ?
- Her var jeg med min far dengang jeg var lille.

Vi stod ud af automobilen, og Timur gik målrettet frem mod et skur der stod og gemte sig mellem træerne. Da vi kom nærmere kunne jeg se det var lidt større end det umiddelbart så ud til at være. Med lidt god vilje kunne man vel kalde det et hus. Ikke et velholdt hus, men dog et helt hus. Bygget af træ, med hele ruder i vinduerne og en dør der stod halvt åben. Græs og blomster stod højt og tæt hele vejen ind til vægge og dør, det var ualmindeligt ubeboet. Vi kiggede ind., Der var kun en stue og en slags køkken. Der var ingen vandhane over vasken.

- Her boede vi i nogle dage mens han fiskede nede i søen omme bagved. Og jeg kunne lege hvor jeg ville i skoven her imens.
- Men hvorfor her så langt væk fra alting ?
- Her var fred. Det trængte han til, sagde han.
- Det var en lang tur for det.
- Ja, han havde automobil dengang. Det var før han fik dårlige ben.
- Og nu er vi kørt herud for at du kan genopfriske et barndomsminde.

- Jeg har fortalt Cari om stedet, og jeg tænkte at hun måske var her.
- Her ? Med en baby og uden indlagt vand ?
- Nej, det er nok lidt tosset. jeg kom bare til at tænke på det, og så ville jeg gerne være sikker på at hun ikke var her. Det er et godt hus hvis man vil være sikker på at være i fred.
- Hvorfor tror du hun vil være i fred ?
- Det har du ret i. Undskyld. Vi kører igen.

Vi gik tilbage til automobilen, Timur vendte den og kørte tilbage til den rigtige vej. Måske kunne jeg godt have brug for fred engang imellem, men tiden var ikke til det lige nu. Vi sagde ikke noget til hinanden på vejen gennem skoven. Længere fremme stod der et par mænd ved et af de spredte huse. Timur stoppede bilen og gik ud og talte med dem. Kort efter kom tilbage han til bilen og rystede på hovedet.

- De vidste ikke noget om Cari. Jeg tror ikke de vidste hvem jeg talte om.
- Er det vigtigt at finde hende ?
- Jeg vil bare gerne vide hvor hun opholder sig. Hvis hun er sammen med det forkerte, kan det give problemer, tror jeg.
- Og hvad vil du gøre hvis du finder hende.
- Det ved jeg sådan set ikke endnu.

På resten af turen sagde vi ikke ret meget. Vi var lidt uenige om vejen tilbage til byen, men jeg lod Timur være chauffør, og det viste sig at han havde ret. Jeg skulle passe på, kunne jeg mærke. Siggis var endt med at blive et problem, men Timur var godt nok en helt anden.

- Men du må da indrømme at det hus lå både smukt og fredeligt, sagde Timur da vi stod ud ved garagen.
- Der er bare så meget at tænke på lige nu, sagde jeg.

Vi gik ind i byen og han gik ind i vagtkorpsets bygning, han skulle ordne et eller andet. Jeg gik alene direkte tilbage til mit hus på Ø.

Derefter var både Bogbinderen og siden Bageren med på tur med Timur. Bogbinderen var kun med en enkelt gang, og sagde bagefter at det havde været spild af tid. Indretningen af Bogens Hus tog al opmærksomheden og skulle prioriteres. Bageren, der jo havde været Timurs Mester følte sig mere forpligtet til at tage med. Det blev nærmest en fast rytme at Bageren og jeg hver anden uge tog ud på den tur. Og selvom udbyttet på en måde var yderst begrænset, nød jeg alligevel turene. Måske havde Timur ret i at jeg havde brug for freden udenfor byen.

Ret hurtigt blev det sådan, at skulle vi syd for floden, hentede Timur bilen, og så stod en af os ind på bagsædet på broen. Alt andet var alligevel for dumt.

- Jeg synes vi skal begynde at lade Timur køre alene, sagde Bogbinderen en dag. I sidder alligevel bare alene og troner bagi den automobil uden at have noget at tage jer til.
- Nej, der skal en Mester med ud, sagde jeg. Om ikke andet, så af principielle grunde.

- Har vi overhovedet fået noget ud af de ture ?
- Jeg tror vi har en klar fornemmelse af hvor Cari og drengen har slået sig ned, sagde jeg. Og Mesterherskeren er ikke i det område så vidt vi kan skønne. Vi kan nærmest gå ud fra at han ikke lever længere.
- Er vi sikre ?
- Ikke helt. Men mere og mere. Timurs analyser af situationen bygger på flere og flere samtaler. Og med det i baghovedet har vi noget lettere ved at fortsætte arbejdet frem mod det nye.
- Så de ture skal altså fortsætte som nu ?

Det var de nødt til.

- Jeg stoler på Timur i de spørgsmål, sagde jeg.
- Men ikke nok til at lade ham køre alene, sagde Bogbinderen.

Vi blev ikke enige, men Bageren og jeg fortsatte med at køre med på de ture. Den slags var den enkelte Mesters helt egen beslutning. Og vi deltog samtidig på linje med Bogbinderen i opbygningen af Bogens Hus med hvad vi især kunne bidrage med. Det var klart et fælles projekt.

Da vi kom frem til den officielle indvielse var der mange på besøg. Det var naturligvis Bogbinderen der holdt talen i den anledning, jeg husker det var nøgtern og konkret. Besøgende måtte gerne læse i bøgerne på hylderne, det var faktisk meningen, men bøgerne skulle sættes på plads efter endt læsning, samme sted som de var taget. Der var opsat bænke at sidde på mens man læste, og bøgerne måtte ikke bringes ud af huset. Og de øvrige genstande på museet måtte bese, men ikke berøres.

Bagsiden af Knaphandlerens maleri havde vist sig at være ganske interessant. Billedet af Mesterherskerens mor var blevet malet på bagsiden af et meget gammelt lærred, der godt nok var skåret til og kalket over, men det oprindelige billede kunne anes adskillige steder, og det var muligt at rense overkalkningen af, så det var muligt at se den del af billedet der ikke var skåret væk. Det forestillede en mand der stod på Ø foran Keramikerens hus, nærmest som om han stod og viste huset frem. Næsten hele hans hoved var forsvundet da lærredet blev skåret til, sikkert med vilje, men af noget tekst i bunden af billedet kunne man udlede at det forestillede Fyrst Theo II, den næstsidste fyrste i rækken på stamtavlen. Billedet var malet, eller forestillede i hvert fald en situation fra 20 til 40 år før oprøret mod hans søn. Det var ikke hængt op på udstillingen, det lå stadig inde i Bogbinderens lejlighed. Der var det nødt til at blive, så skadet som det var.

- Men kan vi ikke få lavet en rekonstruktion af det oprindelige billede som vi kan hænge op, foreslog Bageren.
- Vi ved ikke hvordan hans ansigt har set ud, sagde Bogbinderen.
- To øjne og en næse og en mund i hvert fald, sagde Bageren.
- Jeg skal spørge Mose om hun har mod på at forsøge, sagde jeg. Hun kan noget med den slags.

Bogbinderen havde en hørt en historie om at den sidste fyrste og hans familie var blevet henrettet der hvor Rådhuset siden blev bygget. Og at de også skulle være blevet

begravet i jorden der. Det var en gammel kone der havde historien fra sin afdøde mand. og han havde fortalt hende det som en hemmelighed hun helst skulle holde for sig selv. Han var opvokset i en landsby langt syd for byen, og han var først kommet til byen som voksen og havde giftet sig med hende.

- Det er måske snarere den slags historier I skal samle op når I er ude at køre. I stedet for at bruge tid og kræfter på Cari og Jonas Jonathan.

Jeg fortalte lidt om det udskårne billede jeg havde hørt om, det i soveværelset. Det så godt nok meget gammelt ud, men det forestillede ikke noget vi kunne identificere som historisk interessant. Det var nok noget privat. Det var jo også i et soveværelse.

- Men historien om de lig under Rådhuset, sagde Bageren. Måske er det derfra historierne om spøgelseshuset er opstået. Det er jo i cirka samme område.

- Det er lidt langt ude, sagde Bogbinderen. Men på den anden side kan man aldrig vide med rygter. Men hvad med dig, Bager. Har du selv fundet frem til noget ?

- Det har jeg. Da jeg var ude på en af de ture som du synes er spild af tid.

Det var igen noget sydfra. En historie fra en af de små landsbyer langt syd for byen. Det var noget med at den sidste fyrste Jan, ham der var blevet henrettet med hele sin familie, han havde haft en lillesøster, der var sluppet ud af byen lige da oprøret startede. Hun var bare en ung pige, og hun havde gemt sig i landsbyen i nogle dage inden hun var taget videre sydpå. Der havde været folk fra byen der senere havde spurgt til hende, men folk i landsbyen havde ikke røbet noget om fyrstedatterens besøg.

Historien blev bekræftet af flere som en del af landsbyens historie, nu var det også der almindeligt kendt at Mesterherskeren ikke længere bestemte i vores by, så Bageren mente nok man kunne fæste lid til den. Hendes videre skæbne efter turen sydpå var til gengæld noget mere usikker. Nogle mente at vide at hun senere var blevet gift med en stor fyrste længere væk, men det var nok mere fantasi og ønsketænkning.

- Vidste de mere, spurgte Bogbinderen.

- De brugte alle sammen det samme navn om hende. De kaldte hende Dagmar. Så måske er det derfra Mesterherskeren har haft navnet.

- Det var godt nok et besynderligt navn at bruge til sin datter i hans situation, sagde jeg. Det hele taget i betragtning. Men hans version af den historie har måske været en anden.

- Hun kan ikke have været voldsomt interessant for oprørerne, sagde Bogbinderen. Den gamle fyrsteslægt regnede tydeligvis kun med mandlig arvefølge. Hun ville aldrig kunne betyde noget for en eventuel restaurering.

Det var jo rigtigt, det fremgik tydeligt af stamtavlen. Havde en fyrste ingen søn, kunne titlen gå videre til en bror eller en brorsøn, men aldrig til en søn af en søster.

- Men det kunne nok alligevel have givet problemer hvis hun var kommet stærkt tilbage til byen, sagde jeg.

Det var i hvert fald endnu en brik til byens gamle historie. Den skulle vi skrive på et tidspunkt, helst et tidspunkt hvor historien ikke stadig gik så hurtigt at jeg ikke kunne følge med. Indtil videre samlede vi bare alle oplysninger i et kronologisk kartotek i Bogbinderens lejlighed, og mere spektakulære effekter blev i restaureret og kommenteret form vist i udstillingen i bogens hus. Og sådan kom vores arbejde med

den efterhånden ind i en god og fast gænge, og allerede fire måneder senere fik Bogbinderen et slagtilfælde og blev lammet i højre side og mistede næsten hele sit sprog. Vi kunne stadig tale relativt fornuftigt, men det tog lang tid, og der var mange omveje hvor man var nødt til at gætte og prøve at få sit gæt bekræftet.

I begyndelsen løste vi det ved at lade Bogbinderens søn og svigerdatter komme og hjælpe med det praktiske i lejligheden og den personlige pleje, men i det lange løb var det en uholdbar løsning. Selve bogbinderiet blev passet helt fint af Paula og Helge, men arbejdet med Bogens hus og opgaven med at så de passende brikker og frø i byens befolkning skulle forestås af de tre Mestre i forening, det havde vi vedtaget.

Boghandleren kunne heller ikke i det lange løb klare sig i lejligheden, det blev for besværligt for sønnen og svigerdatteren at klare både det og det de havde hjemme i byen. Det endte med at Bogbinderen måtte flytte hjem til dem, i hvert fald for en periode, håbede vi. Vi måtte vente på at helbredet ville vende tilbage selvom det tog sin tid, så Bogbinderen kunne genoptage sine aktiviteter, specielt i forhold til Bogens Hus. Men hver gang der var ændringer var det til det værre eller i hvert fald til det mere besværlige, så efter endnu et par måneder gav vi op. Bogbinderen stoppede helt som Mester på Ø, og sønnen og svigerdatteren tog sig herefter af hende i godt et år mere, til hun efter endnu et slagtilfælde gik bort.

Helge var en glimrende driftsleder i bogbinderiet, men Mester var han ikke, han havde heller ikke hverken ønsker eller potentiale i den retning.

Samtidig med at Bogbinderen officielt holdt op som mester, forlod hendes nevø jobbet som driftsleder i bageriet. Det var åbenbart på grund af hendes position på Ø, han var blevet som driftsleder samtidig med at han reelt var udlært, og nu ville han selv være selvstændig bagermester ude i byen. Lilja var slet ikke klar til at overtage ansvaret som driftsleder, så Bageren begyndte igen at være med i det daglige arbejde i bageriet. Og nød det.

- Du overtalte mig sidst, sagde Bageren. Jeg fortsatte som Mester, og det har været meget spændende at være med, men det har også været tungt. Nu vil jeg gerne have mit navn tilbage og fortsætte som driftsleder i stedet. Det er noget jeg ved jeg kan.
- Det gør man ikke, sagde jeg. Man frasiger sig ikke titlen som Mester. Når man har sagt ja til den position, følger der et ansvar med. Det er et løfte for livet.
- Siggii stoppede som Mester og blev driftsleder.
- Det var vores beslutning og ikke hans. Han var blevet Mester i en hastig og usikker proces, og det var helt tydeligt en fejl, og den fejl rettede vi. Det er noget andet med dig. Du er en glimrende mester, du var det endda inden jeg blev det.
- Bogbinderen er også stoppet.
- Af helbredsmæssige årsager. Hun kunne ikke mere.
- Det kan jeg heller ikke. Jeg vil bare gerne stoppe inden jeg falder om.

Den lovende og stabile gænge vi havde været på vej ind i, faldt fra hinanden på få måneder. Bageren insisterede på kun at være driftsleder. Vi begyndte alle sammen at

kalde hende Rosa, men hun blev alligevel boende i lejligheden over bageriet. Og kort efter flyttede både Helge og Paula ind i lejligheden i Bogens Hus.

De flyttede sammen som Siggi og Cari havde gjort, endda i samme hus, men det var alligevel noget helt andet. Ikke kun fordi de begge var i faget i huset, men først og fremmest på grund af deres personligheder. Jeg var faktisk slet ikke bekymret i den anledning.

Udstillingen og biblioteket forblev i huset, men det historiske materiale og kartoteket der havde været i Boghandlerens lejlighed blev flyttet til stueetagen i mit hus, til det kontor Hille alligevel var holdt op med at bruge. Jeg var den eneste Mester på Ø, og det var kun mig der af og til kørte med Timur i automobilen ud af byen. Det var bestemt ikke en situation jeg havde efterstræbt, men det var sådan det var blevet. Der var ingen vej udenom.

Indbyggerne i byen accepterede hurtigt den nye orden. Det var vist mest mig selv der syntes det var lidt mærkeligt. Jeg snakkede stadig med driftslederne, men det var stort set altid om driften på værkstederne. Af og til tog jeg mere overordnede spørgsmål op med Rosa eller Mose eller Helge, men de gav mig stort set altid bare ret. Når jeg havde brug for at blive sagt imod måtte jeg henvende mig til Timur eller Hille. Og faktisk var Hille bedst til det, men hun var også den der var mest i byen og mindst på Ø.

Historien om oldefarens smædenavn havde som forventet spredt sig i byen. Jeg hørte af og til navnet Øffe nævnt når jeg spadserede rundt i byen fredag aften. Det var i visse tilfælde udartet til at mormoren blev omtalt som soen Magdalene, så alt var på det punkt som forventet. Jeg havde været lidt mere betænkelig ved at sprede historien om fyrstedatteren Dagmar, men det var allerede sket. Måske var det Rosa dengang hun stadig var Mester og derfor kunne tillade sig at tage sådan en beslutning. Jeg spurgte aldrig, historien var ude. Jeg havde desuden prøvet at få historien om Theo II og Keramikernes hus i omløb, men den tog ikke rigtigt fat. Den var måske også lidt kedelig. Selvom man jo kunne bruge den til at spekulere over hvorfor bymuren blev sløjftet, og måske også de konsekvenser det fik senere. Og det faktum at de fire porte blev bevaret uden at have en reel funktion.

Uden Bogbinderen havde jeg bare ikke rigtigt nogen at undre mig sammen med. Timur var ikke specielt interesseret, og Hille var helt ligeglad. Mose prøvede da at lave en rekonstruktion af maleriet af scenen med det nye keramikerhus, mest som en teknisk udfordring. Jeg syntes resultatet blev godt, det syntes hun ikke selv. Billedet kom ikke med på udstillingen i Bogens Hus.

Til gengæld tog en historie om Skrædderens hus ved, måske fordi det siden blev Karetmagerens hus, mit hus. Det var almindeligt kendt at der oprindeligt kun havde været de tre murstenshuse på Ø. Først da oldefaren eller måske endda først da mormoren var Mesterhersker var Skrædderens hus blevet bygget. De tre værksteder havde fra meget gammel tid været bageriet, keramikværkstedet og skolen, måske daterede den opdeling sig helt tilbage til fyrst Olavs tid og byens grundlæggelse. Plænen havde fyldt resten af Ø helt ud til vestbredden, og området mod nordvest havde været

sumpet og delvist tilgroet med pil. Det var der nogle der syntes var morsomt at bemærke.

Desværre var det ikke den gamle tid op til opførelsen af det hus der fængede, det var forsøg på forklaringer på at skrædderværkstedet, der jo havde været bygget af træ, var blevet tilføjet. Det måtte hænge sammen med oldefarens oprindelige fag, han havde været skrædder. Men den oplagte forklaring, at han selv ville have været Mester på Ø, holdt ikke. Skrædderværkstedet var først blevet bygget efter den nye bro og Rådhuset var bygget, og det var i Rådhuset oldefaren havde slået sig ned som Mester og Mesterhersker. Den del af historien var ikke blevet slettet og glemt, det var almen viden. Årsagen til tilføjelsen var der bare ingen der kendte, så der var plads til at fantasien kunne råde. Det var ikke den del af historien jeg helst ville have der blev brugt tid på, men på den anden side virkede den relativt uskadelig. I hvert fald i forhold til spøgelseshistorierne om den sidste Mesterhersker. (Er det blevet for indviklet ?)

Timur havde noget bedre fornemmelse af hvad der foregik i byen end jeg kunne samle op på mine fredagsture, og det var sådan set en del af hans opgave at have det. Han holdt mig løbende orienteret om det når han besøgte mig på mit historiske kontor eller oppe i lejligheden.

Turene ud af byen fortsatte vi med. Vi fandt ingen afgørende spor efter Cari eller hendes søn, heller ikke i hytten ude i skoven. Til gengæld gav de ture mig en mulighed for at se på byen på afstand, ikke bare fysisk men også mentalt.

- Det er som om historierne om Jonas Jonathans spøgelse i kælderen er fordampet, sagde Timur.

Vi var kørt østover og stod ved en mark med en flok heste.

- Men det er heller ikke så meget historierne om de gamle fyrster man hører, fortsatte han. Det er mere rygter om dig.

- Hvad for nogle rygter ?

- Det er forskelligt. Og de er ikke lige behagelige alle sammen. Blandt andet noget om Siggi.

- Hvad siger de om ham ?

- De siger at du blev vred fordi Cari snuppede ham fra dig, og at det var derfor du slog ham ihjel.

- Skulle jeg have slået Siggi ihjel ?

- Det er en af historierne.

- Det er jo vanvittigt. Siggi forlod byen og sin familie.

- De siger du smed ham i floden. Der er endda nogle der siger at han blev fundet i vandet et stykke længere nordpå.

- Det passer jo ikke.

- Nej, det gør det ikke. Men rygter er ikke altid sande.

Det kan godt være vi havde sået bunddække, som Bogbinderen havde udtrykt det, men ukrudtet voksede bare endnu hurtigere.

Senere spurgte jeg Mose om hun havde hørt den historie. Og hun indrømmede at hun havde hørt antydninger i den retning, men dem havde hun ikke taget alvorligt. Det var simpelthen for dumt til at man kunne tro på det. Og da jeg spurgte Benji, sagde han at han aldrig havde hørt noget om det. Som han var kunne det faktisk godt passe.

Rosa havde heller aldrig hørt det før, og hun havde ellers mange kunder i bageriet der kunne have snakket om det. Måske var det kun noget der blev snakket om om aftenen inde i byen. Eller også var rygten ikke så udbredt som Timur troede.

- Er du sikker på at mange snakker om det med Siggie og mig, spurgte jeg.
- Jeg har hørt det flere steder, sagde han. Og en del om hvordan du havde det med Siggie inden Cari kom ind i billedet. Nogle gange ret detaljerede historier.
- Hvad for nogle detaljer ?
- Det vil du ikke høre. Jeg har i hvert fald ikke lyst til at gentage dem..

Men jeg var under alle omstændigheder nødt til at tage det her alvorligt. Det nyttede ikke at folk så mig som en skinsyg morder når jeg holdt tale til forsamlingen om lørdagen. Og rygter om historiske fyrster var åbenbart ikke interessante nok, det var de nulevende personer folk ville snakke om. Og jeg kunne ikke begynde at sprede rygter om andre i byen, det ville være både umoralsk og farligt. Jeg måtte sørge for at der var noget at fortælle om mig. Noget ufarligt og positivt.

Timur og Rosa gav mig helt forskellige råd om det. Timur foreslog at jeg fik nogle spektakulære og ufarlige hemmeligheder.

- Et eller andet, en særlig sport eller noget andet du kan dyrke i din fritid.
- Fritid ?
- Så et eller andet hemmeligt i arbejdet.
- Og ufarligt ?
- Vi kan jo tænke over det, sagde Timur.

Rosa foreslog derimod at jeg begyndte at være noget mere på mit værksted.

- Jeg har endda hørt dig omtalt som herskermesteren, sagde hun. Du skal vise dem at du stadig er Karetmager.

Den betegnelse, herskermester, den lød godt nok rædselsfuld.

- Jeg er da stadig Mester på mit værksted.
- Men du er der aldrig. Ikke i åbningstiden i hvert fald.
- Mose er driftsleder. Hvis jeg kommer og blander mig, underminerer jeg hendes autoritet. Benji skal vide hvem der er hans direkte chef, og publikum skal vide det.
- Jeg vil bare sige at jeg har fået et noget rarere liv efter jeg blev driftsleder i bageriet. Jeg har fået mit fag tilbage.
- Jeg kan ikke bare nøjes med at tænke på mit velbefindende. Der er nødt til at være i hvert fald en rigtig Mester tilbage på Ø. Ellers opløser vi det hele.
- Men du skal ikke glemme respekten for dit fag. Det er det der giver befolkningen respekt for dig.
- De har vel også respekt for det jeg gør for byen ?
- Jo. Men hvis du gjorde begge dele . . .

Det ville jeg da hellere end gerne. Men det skulle gerne også kunne hænge sammen for mig. Og ville Mose så ikke begynde at føle sig reduceret til en gemen lærling igen ? Det var jo det. Jeg måtte tage hensyn til det hele og helheden.

- Jeg flygter ikke fra mit ansvar, sagde jeg.
- Ja det ved du nok bedst selv, sagde Rosa.

Ordet 'herskermester' brød jeg mig bestemt ikke om. Det var alt for tæt på den gamle Mesterherskertitel, og jeg var alt andet end Mesterhersker. Jeg herskede ikke, jeg sørgede bare for overblik og kontinuitet og traf de nødvendige beslutninger, som regel efter at have rådført mig med en masse andre. Hvis jeg ikke gjorde det, hvem skulle så ? Benjis far måske ?

Jeg kunne ikke længere diskutere problemet med Rosa. Jeg kendte hendes svar, og det kunne jeg ikke bruge til noget. Timur var naturligvis god at snakke om det med, Hille skubbede det bare væk og talte om noget andet hele tiden. Driftslederen i Bogens Hus, Helge, var heller ikke stort bevendt, hvis det ikke drejede sig om bogproduktion i praksis. Hans partner, Paula, var sådan set den, der gav mig det bedste modspil. Hun svarede godt nok ikke så meget i begyndelse, men hun lyttede interesseret til når jeg talte både for og imod. Jeg kom måske ikke nærmere målet, men jeg kom i hvert fald videre.

På en af køreturene med Timur endte vi et sted sydvest for byen i en dal hvor der var bygget et tårn af træ.

- Det virker lidt tosset med et udsigtstårn der, sagde Timur. Oppe fra bakkekammen er der da en noget bedre udsigt selvom man står med begge ben på jorden.

Jeg gik hen til tårnet og tog fat i stien uden at kravle op.

- Der er skudt en del dyr fra det tårn, sagde jeg. Skudt og spist.
- Det kan godt være, sagde Timur. Jeg er ikke jæger. Jeg har aldrig haft lyst til at slagte dyr på afstand.
- Kan du overhovedet slagte.
- Kun i yderste nødstilfælde.
- Det skulle det helst ikke være.
- Nej, det skulle det helst ikke. Skal vi kravle op og kigge.
- Vi går op på bakkekammen i stedet for. Du siger selv udsigten er bedre derfra.

Da vi kom derop, spurgte vi hinanden hvad vi skulle se efter. Udsigten var pæn, dalen var køn og man kunne se tårnet dernede. Der var en indhegnet platform øverst på det. Det så noget forsømt ud og havde ikke været brugt i lang tid.

- Men hvad er så det der, spurgte han.

En stang eller et rør var rammet ned i bakken et stykke fra det stejle stykke ned i dalen. Måske på stedets højeste punkt. Stangen ragede en tre meter op i luften og måske et par meter ned i jorden, så fast stod den. Jeg prøvede at ruske lidt i den.

- Det aner jeg ikke hvad er, sagde jeg.
- Den må da betyde noget. Men den siger dig ingenting ?

- Der er svejset et øje på oppe i toppen. Jeg tror der har siddet en fane eller et banner af en slags på den stang.
- Plejer flagstænger ikke at være af træ ?
- Jo. Men den her er af jern. Og den er ikke så gammel, ikke mere end et år eller to.
- Tror du det kan have noget med Cari at gøre. Cari og hendes søn, eller hendes far ?
- Det er noget helt andet, ikke noget der betyder noget for os. Lad os køre tilbage til byen.

På turen tilbage til byen sagde han at han nu vidste hvilket rygte han skulle sprede om mig, for jeg kunne nemlig tale med tingene, havde han lagt mærke til. Jeg var noget uenig. Jeg sagde aldrig noget til tingene, men de talte da til mig engang imellem. Når det altså var ting, mennesker havde brugt til noget.

- Men måske vil jeg bare sige at jeg bruger min logiske sans, sagde jeg.
- Det andet lyder bedre. Tingene taler til dig..

Jeg sagde at det rygte måtte han da gerne sprede hvis han havde lyst. Det var nok ikke helt sandt, men det var heller ikke helt løgn. Det var hans opfattelse, og det var ham der fortalte det videre. Og i den følgende tid lod jeg måske hænderne hvile lidt længere på dørkarme og ved redskaber, og jeg tog stadig støvlerne af når jeg trådte op på den lyserøde sten, men det var ikke noget jeg selv omtalte. Jeg var altid tavs om det, selv hvis jeg blev spurgt.

Ordet 'herskermester' ville jeg ikke høre, det gjorde jeg klart flere gange. Folk kunne kalde mig Mester eller Karetmager hvis de ville kalde mig noget, alt andet var vi nødt til at slå ned på. Jeg måtte holde en tale for hele byen om det, alle skulle være til stede på plænen, eller i det mindste skulle alle husstande være repræsenteret.

Jeg prøvede at diskutere den tale med Rosa, både inden den var skrevet og efter. Men hun fastholdt at hun ikke længere var mester, og at hun derfor ikke længere havde meninger om den slags officielle beslutninger. Det var sådan set en af grundene til at hun var stoppet som Mester. Det havde været rart at få sit navn og sit køn igen, men det vigtigste havde været at slippe for presset.

- Og du gør det jo godt nok selv, sagde hun.
- Jeg gør det så godt jeg kan, svarede jeg.

Mose og Timur var trods alt lidt mere interesserede, da jeg vendte det med dem. De blandede sig ikke, men kommenterede da en smule. Selv Paula havde kommentarer, selvom hun kun havde status som lærling. Måske skulle det have været hende der var blevet driftsleder i stedet for Helge. Han var godt nok en dygtig håndværker, nok dygtigere end hun var, men når det gjaldt det mere langsigtede for huset og byen og Ø havde hun noget mere at komme med. Hun var mestermateriale på sigt, ingen tvivl om det. Og hun havde en god fornemmelse for hvad der hele tiden ellers foregik i byen, selvom hun nu boede i Bogens Hus. Sådan noget lagde Helge ikke mærke til, i hvert fald ikke så han talte om det. Og da det her var en tale jeg var nødt til at holde på trods af mine inderste ønsker og overbevisninger, så var jeg nødt til at gøre mig mere end umage. Her var enhver hjælp velkommen, så jeg tog mod Paulas kommentarer med kyshånd.

Jeg har den tale i tre udgaver, alle skrevet tydeligt på hvidt papir. Jeg skrev dem med et par dages mellemrum, og når jeg læser dem nu er de stort set ens. Jeg kan ikke huske hvilken rækkefølge de blev skrevet i, og jeg kan heller ikke huske hvilken en af dem jeg holdt. Ordvalget var stort set det samme, og udgangspunktet er alle borgernes ret til at mene lige hvad de vil, men at byen har lige så meget ret til at eksistere som den enkelte indbygger. Der er frihed til at tale, men ikke til at betvivle byens ret til at eksistere. Og derudover er retten til at udtale sig betinget af pligten til at holde sig til kendsgerningerne. Bevidst løgnagtige historier hører ikke hjemme i en civiliseret by. Og hvis man udbreder fiktive formodninger uden det mindste hold i virkeligheden, modarbejder man byens eksistens. Eller med andre ord, hvis man ikke ved hvad man taler om, er det bedre at tie stille. Og derudover er det da en ærlig sag ikke at bryde sig om byen, men den ærlige konsekvens må så være at man forlader byen og finder et andet sted at være.

I talerne er det nok sagt med mere farverige formuleringer, men indholdsmæssigt er ovenstående beskrivelse dækkende. Men da jeg er usikker på hvilken af talerne jeg endte med at holde, vil jeg ikke gengive en af dem her. Dertil er den alt for vigtig. Men jeg husker stadig den underlige stilhed der var i forsamlingen da jeg trådte ned af stenen. Benji kom over og hev mig i ærmet, men sagde ikke noget. Jeg blev ved stenen og betragtede flokken der sivede væk i tavshed. Ude på broen begyndte de at tale sammen kunne jeg se, men ikke noget jeg kunne høre, ikke engang som en fjern støj. Personalet fra de øvrige værksteder gik også ind til sig selv, Timor og Hille var gået med byens indbyggere ud i byen. Kun Mose og Benji ventede på mig, og Mose begyndte endda at gå lidt i forvejen tilbage til karetmageriet. Jeg ville gerne have haft en eller anden mere artikuleret reaktion fra mine nærmeste medarbejdere, men det skulle jeg åbenbart ikke have. Jeg gik også mod karetmageriet, og Benji fulgte lige i hælene på mig.

- Er det min far du mener, spurgte han.
- Ikke nødvendigvis, svarede jeg.
- Jeg ved godt han ikke er så klog. Det er jeg heller ikke, men jeg er ikke skør.
- Du er klog nok Benji.
- Det var derfor mor rejste. Det blev det ikke bedre af.
- Ja, måske skulle din far tage ud og lede efter hende.
- Det tør han ikke. Han ved ikke hvad han skal gøre hvis han finder hende.
- Hvis du nu fortæller ham at han er lige så klog som dig, så tør han måske.
- Han er for dum til at forså hvor klog han er. Og han tror at alt det han siger lyder klogt. Jeg ved godt at han er pinlig.

Der var noget ved den knægt, det vidste jeg godt. Men han viste hele tiden nye sider af sig selv, og det var dejligt at opleve.

- Du er ikke bare klog nok Benji. Du er meget klog når du får tid nok til at være det. Måske kan vi finde en måde at løse det problem.
- Jeg vil ikke rejse fra byen.
- Det var heller ikke det jeg sagde.

Det var da rigtigt nok at Benji lignede sin far en hel del. Den afgørende forskel var at faren som regel lod som om han havde fattet meget mere end han havde. Med Benji var det omvendt.

Da jeg et par dage senere talte med Timur kom vi ind på den far. Meget af hans ubegrundede snak var et reelt problem.

- Nu er han ikke den eneste, sagde Timur.
- Nej. Men hvis han drog ud for at lede efter konen, ville der i hvert fald være en mindre i en periode. Så vidt jeg kan skønne er han en af de meget aktive.
- Og hvad så når han kommer tilbage med hende.
- Så skal han finde hende først. Det gør han nok ikke.

Jeg var sikker på at tanken om den ekspedition var det helt rigtige frø at så i skvadderhovedet. Timur var ikke helt sikker.

- Du vil jo gerne beholde Benji som lærling i karetmagerværkstedet. Og du kendte i øvrigt den far inden du tog ham som lærling.
- Benji kan godt blive selvom hans far rejser. Han er en stor dreng.

Og så talte vi ikke mere om det. Vi skulle videre.

Ved det følgende lørdagsmøde var der ingen der tog ordet da jeg gav det frit. Måske fordi det småregnede, jeg ved det ikke. Jeg bemærkede det bare.

Adskillige dage senere kom Benji så og spurgte om han kunne sove i mit hus mens hans far var væk. Nu var han pludseligt taget afsted, selvom både Benji og alle andre aldrig havde forventet det blev til mere end snak.

- Kan du ikke bare blive boende i jeres lejlighed, spurgte jeg.
- Det var ikke ret rart i nat.
- Mon ikke du vænner dig til det. Jeg nyder faktisk at være alene.
- Jeg sov slet ikke

Han var stadig et barn. Og det var heller ikke fordi jeg ikke havde plads i huset. Men det kunne føre til både snak og uro, og først og fremmest var det et spørgsmål om principper og traditionerne på Ø, selvom der da var sket en del på det punkt i nogen tid nu. Paula boede jo sammen med Helge i Bogens Hus. Men Helge skulle heller ikke være Mester.

Og så var der historierne at tage hensyn til, den snak der havde været om besøgene i min lejlighed. Mesterherskeren og Siggie og Timur, og ingen af dem havde endda nogensinde overnattet. Jeg vidste selv at der ikke var substans i de historier, men snakken gik alligevel. Og så en stor dreng, der stadig inde i sit hoved var et barn. Det var umuligt. Men jeg burde have forudset problemet og overvejet andre muligheder i forvejen

- Jeg er nødt til at tænke over det, sagde jeg. Vi skal nok finde på noget.

Heldigvis kom Timur på besøg samme formiddag. Der var stadig en del praktisk i forhold til udvidelsen af vagtkorpset, og måske skulle uniformen redesignes eller i hvert fald justeres, så strukturen i korpset var lettere at få øje på.

- Benji kan da bo hos mig, sagde Timur. Jeg har plads.
- Vi kan nok forvente at det varer ret lang tid, sagde jeg.
- Det ordner sig.

Benji blev glad for at han ikke skulle bo alene, selvom han vist havde sat næsen op efter at få lov til at bo lidt på Ø. Men havde han fået lov, var Lilja måske også begyndt at snakke om at bo i Bageriet, og det ville Rosa ikke blive glad for. Om aftenen hentede Benji det nødvendige i sin fars lejlighed og flyttede det over til Timur. Og forældrenes lejlighed fik lov at stå og vente på at de selv kom tilbage. Endnu har vi ikke set noget til dem.

I Bogens Hus havde de besluttet at installere et trykkeri. Det var åbenlyst tosset at holde fast i et Bogens Hus hvor alt stadig skulle skrives i hånden. Al den håndskrift pegede kun tilbage på Lærerens hus og skolen. Bogens hus skulle ikke kun pege på fortiden, men også på fremtiden. Paula og Helge var enige inden de forelagde mig ideen. Principielt var det deres egen, eller rettere Helges beslutning, også selvom han ikke var Mester, men det gjorde dem bestemt ikke noget at jeg var enig. Hille var begejstret for ideen, den investering ville måske endelig munde ud i en omsætning af betydning. Bageriet havde allerede længe haft småkagemaskinen, der var købt en automobil til Ø. Tiden skal ikke stå stille her. Respekt for fortidens erfaringer skal ikke stå i vejen for udviklingen, men være et sikkert underlag under den. Ellers skulle ethvert frø jo forblive et frø i en fugtæt pose og aldrig få lov at spire og vokse op.

Helge elskede sådan en opgave. Trykkerimaskinen blev købt og stillet i et rum, Helge allerede havde forberedt til det. Og derefter brugte han lang tid på værkstedet med at sætte sammen og tilslutte og afprøve. Og Paula fik bedre tid til at besøge mig, så det mere end opvejede Timurs sjældnere og sjældnere besøg. Hun forstod at give mig modspil, af og til var det som at få den Bogbinder tilbage, der desværre havde været med i alt for kort tid.

Men det var ikke bare tiden der snart gjorde Paula til min vigtigste samtalepartner. Det var også indholdet. Jeg havde da tit meget gode samtaler med både Timur og Hille, men det var altid om de mere påtrængende opgaver. Deres fokus var at gøre det nødvendige, og som regel at få det overstået. Med Rosa snakkede jeg nu mest om gamle dage, som jeg havde gjort med Keramikeren. Mose snakkede meget om værkstedets fremtid, men Paula så det hele, fortid, nutid og fremtid som en helhed. Og da hun nu boede på Ø, kunne hun se byen som en forudsætning for Ø, og Ø som en forudsætning for byen.

Vi var ikke nødvendigvis altid enige om alt, men vi var enige om perspektivet. For eksempel var hun ikke ganske tryk ved de nødvendige ændringer i vagtkorpsets struktur. Udvidelsen og den noget strammere organisering i flere niveauer så hun som et potentielt problem. Jeg var enig i at vi skulle være opmærksom på det, men jeg mente at restruktureringen var nødvendig for sikkerheden i byen. Vi havde brugt tid på at overveje alternative løsninger, og vi havde ikke fundet nogen.

- Vi må være på vagt, sagde jeg. Så bliver det i dobbelt forstand et vagtkorps, når vi er på vagt overfor det. Og vi fortsætter som planlagt.
- Og så bliver Timur tilfreds, sagde Paula.

Timur vidste ikke at vi på den måde havde problematiseret den nye struktur, så han havde ingen kommentarer til vores overvejelser.

Det var også Paula der foreslog at jeg skrev denne beretning.

- Så der engang er en pålidelig kilde til at forstå nutidens begivenheder når det engang bliver historie, sagde hun.
- Det er en glimrende idé, sagde jeg. Jeg begyndte faktisk så småt at skrive noget da jeg startede som Karetmager her på Ø. Men så fik jeg travlt og kom fra det. Jeg tager den op igen.
- Jo før, jo bedre. Så kan vi få den trykt som noget af det første, når Helge har kørt trykkermaskinen ind.
- Måske. Men jeg vil faktisk gerne frem til en naturlig slutning, inden den skal trykkes.
- Kan det ikke være nu der er den slutning. Hvis du skynder dig kan du nå at være færdig samtidig med Helge. Han vil også gerne have alle detaljer på plads inden han siger han er klar.
- Der er lige et par planer mere vi skal have sikkert i værk.
- Det er der jo altid. Men det er dig der skal skrive, så det beslutter du.

Det var jeg glad for. Og jeg begyndte straks at skrive i en blank bog, jeg havde arvet efter Keramikeren. Vi fandt den da vi ryddede lejligheden inden huset blev revet ned. Den kom altså ikke fra Bogens Hus, men tanken om at skrive kom derfra, fra Paula. Om hun så havde heddet noget andet, ville jeg stadig have været taknemmelig.

Jeg startede med at genskrive indledningen ind i bogen. Det var et struktureret stykke arbejde, som gjorde at jeg kom i gang. Og så kunne jeg smide de løse ark som jeg var startet på ud.

Den bliver nok lidt længere end vi forestillede os, den beretning. Og måske er den mere en historie end en beretning. Når jeg læser tilbage, kan jeg se at den måske af og til er lidt mere detaljeret end min hukommelse kan være, jeg skal skrive om begivenheder, der ligger nogen tid tilbage, samtidig med at der stadig sker en hel del. Men hovedlinjerne vil jeg garantere for. Det er nok en historie, men det er ikke en løgnehistorie.

Tilbage til historien. Benji faldt godt til hos Timur. Han var nu ikke længere nødt til hele tiden at forholde sig til den far, og savnet havde han allerede i sit indre liv fået rutine i at leve med. Og Timur blev nærmest den voksne storebror han aldrig havde haft. Han blomstrede næsten endnu mere op. Da det var vagtkommandanten han således boede hos, blev han helt naturligt dybt involveret i designet af den nye uniform til korpset sammen med Mose. Hans bidrag var bestemt konstruktive.

Og så, i bageriet fik Lilja problemer med helbredet. Hun var nødt til at blive hjemme fra arbejde i flere omgange, og vi var inde i overvejelser om der var en eller anden råvare

hun ikke kunne tåle. Den slags kan forekomme, det vidste Rosa godt, og det kunne måske sætte en stopper for Liljas kontakt med faget. Men da der ikke var indført nye ingredienser i opskrifterne i bageriet, havde vi svært ved at forestille os hvad det skulle være der gav problemer. Paula var inde på at det også kunne være forholdet mellem Rosa og Lilja der var blevet forandret. Så hun begyndte at besøge værkstedet ret ofte i en periode, og hun havde også nogle private samtaler med Lilja. Hun besøgte hende endda et par gange hjemme når hun var sygemeldt.

Paula var på papiret stadig lærling, så de to piger var i hvert fald nominelt på samme niveau, så her kunne nogle ting siges mere åbent end i samtalerne med Rosa eller mig. Uanset hvor meget man prøver at være i øjenhøjde, kommer man aldrig helt udover den organisatoriske status. Den er jo også nødvendig.

I sidste ende viste problemet sig dog at være et ganske andet. Lilja havde nemlig i længere tid haft et forhold til en fætter hjemme i byen, vist endda et intimt forhold, men det behøver vi ikke gå ind i her. Den fætter havde afsluttet forholdet og i stedet indledt noget med en anden pige, og det var det brud der havde slået Lilja ud. Kærestesorg kan slå ud i fysikken hvis man ikke er varsom, og Lilja var meget ung. Men det er også når man er ung sår læges hurtigt. Efter et par måneder var hun tilbage i sin tidligere gode form, og fætteren var ude af billedet, også i hendes hoved.

På en af de efterhånden sjældnere automobilture med Timur stødte vi igen på mindet om den flygtede fyrstedatter, og denne gang var det lidt mere konkret end bare historier og erindringer. Vi var kommet noget længere sydpå end hidtil, og i første omgang fik vi øje på en dal, der i forbavsende grad lignede den hvor vi havde fundet jagttårnet og standarten og min evne til at kommunikere med tingene. Den var noget smallere, og noget mere tilgroet med rimeligt unge træer. Imellem træerne var der ikke noget jagttårn, men en nedbrændt gård. Laden stod endnu, en smule forfalden men stadig med et helt tag over, og her fandt vi en bronzestatuette med navnet Dagmar indgraveret i den lille sokkel. Jeg var sikker på at det var hende.

Den lå ikke sammen med den bunke metalskrot der også var i den lade, den lå pænt indpakket i en bunke tørt græs i den anden ende af rummet. Som om den var omhyggeligt anbragt der. Der var ingen andre at spørge, så vi måtte spørge os selv. Samtalen er ligegyldig i den her sammenhæng, men statuetten kom naturligvis med tilbage til Ø, så den kunne indgå i udstillingen i Bogens Hus. Selvom Paula var lidt modvillig ved det da hun så den.

- Jeg synes den ligner mig lidt for meget, sagde hun.

Hverken jeg eller Helge eller Timur syntes der var nogen særlig portrætlighed med Paula, det var en meget lille statuette, og sandsynligvis var den ikke udført efter model.

- Det er en generel forestilling om en ung pige, sagde jeg. Den ligner ikke dig mere end den ligner alle andre piger.

Paula endte med at måtte give mig ret. Og sådan var livet hele tiden fyldt med løse tråde. Nogle af dem blev der bundet en pæn sløjfe på med tiden, andre forblev blafrende i vinden.

Det mest bemærkelsesværdige i den periode var dog en ældre lærer ved navn Dorn, der en dag troppede op i Bogens Hus. Paula sendte bud efter mig da hun havde hørt hvad det drejede sig om.

Den gode lærer Dorn havde fundet et skrift der skulle bevise at han var en direkte efterkommer af en uægte søn af fyrst Theo II, altså en halvbror til den sidste fyrste. Og det var bestemt ikke fordi han følte sig berettiget til derfor at indtage fyrsterollen i byen, men han syntes nok han kunne indtræde i ledelsen af Bogens Hus, især da der ikke var en Mester i huset, men kun en driftsleder.

Det han havde fundet var et lille gult hæfte, og indledningen var angiveligt skrevet af den uægte fyrstesøn selv. Han havde i øvrigt også heddet Dorn. Den beskrev hans hemmelige fødsel og hvordan det i begyndelsen havde føltes som et rygstød i tilværelsen at være fyrstesøn, selvom det naturligvis kun måtte være kendt af ganske få. Og senere, efter omvæltningen og henrettelsen af fyrst Jan og hele hans familie, var det blevet endnu mere vigtigt at det familieskab blev holdt hemmeligt, så hemmeligt at kun den gamle Dorn og hans mor kunne holde fast i historien. Senere blev hæftet givet i arv til familiens ældste søn med krav om fortsat hemmeligholdelse. Disse sønner havde så noteret navn og fødselsdag i hæftet frem til og med den nuværende Dorns farfar. Så var hæftet bortkommet eller bare gemt for godt. Dorns far havde åbenbart ikke kendt til historien, han havde i hvert fald ikke skrevet i hæftet.

- Jeg fandt det i en revne i væggen. Der var pudset henover, men da jeg skulle flytte væggen kom det frem.

Han havde på sine gamle dage fået tid til at flytte vægge.

- Min søn er ved at overtage huset, og han skal have plads til en systue i huset. Han er lige blevet uddannet som skrædder.

Det var der på en eller anden måde en sær ironi i, men det havde han ikke lagt mærke til. Og uanset ironi og flyttede vægge var jeg allerede noget skeptisk med hensyn til det hæfte og dets indhold. Alene synet af omslaget, det var en slags paraffinbehandlet papir, så det ud til.

- Må jeg prøve at se i den ?

Det fik jeg lov til. Jeg følte på hæftet og blev endnu mere sikker i min sag. Jeg kiggede også rundt på de hvide sider hvor teksten stod med sort blæk i indledningen. De to navne og fødselsdage på sidste side var skrevet med blå og med grønt blæk.

- Jeg tror ikke din tiptipoldefar har skrevet det hæfte, sagde jeg.

- Du tror ikke på mig ?

- Jeg tror bestemt du har fundet hæftet som du fortæller. Men det er tydeligvis din farfar der har skrevet det hele, og sikkert også ham der har gemt det i væggen.

- Hvor ved du det fra.

- Det kan jeg både se og mærke. Det passer med alderen på hæftet og papirkvaliteten. Og det er tydeligvis samme håndskrift hele vejen igennem.
- Hvorfor skulle min farfar have fundet på den historie ?
- Jeg siger ikke at han har fundet på den. Det kan sagtens være en historie han har fået fortalt. En historie der er gået i arv i familien. Fyrsteslægten og navnene på de sidste fyrster var ikke meget omtalt på din farfars tid, så et eller andet sted har han det fra.
- Og så er det alligevel rigtigt hvad der står ?
- Det kan vi ikke vide noget om. Måske har historien bund i virkeligheden, måske er den opstået henad vejen. Det gør reelt heller ikke den store forskel. Vi kan bestemt godt sætte hæftet på hylden i bogens hus, eller vi kan få fremstillet en kopi, hvis du gerne vil beholde originalen. Det er da en spændende historie.

Det var Dorn ikke tilfreds med. Han mente stadig han var i sin gode ret til at lede Bogens Hus, og måske flytte ind i lejligheden, nu sønnen skulle overtage hans hus. Jeg sagde at det var umuligt, og jeg prøvede at sige det på en pæn måde.

- Med hvilken ret gør du dig til dommer over det, spurgte han.
- Jeg er udnævnt til Mester på Ø, sagde jeg

Paula stod lidt for sig selv og smilede, og Timur der var kommet til under samtalen smilede i den anden ende af trapperummet.

- Jeg vil tage spørgsmålet op til mødet på lørdag, sagde Dorn.
- Det vil jeg ikke anbefale, sagde jeg.

Efter lidt mere snak frem og tilbage gik han lidt surt ned forbi værkstedet og ud på broen og forsvandt ud mod den sydlige bydel. Timur der havde forvisset sig om at det ikke kom til korporlige episoder forlod også Bogens Hus. Paula og jeg gik ind i lejligheden og satte os og pustede ud.

- I starten syntes jeg bare han lignede en rar gammel mand, sagde Paula. Jeg havde ikke forventet ballade med ham.
- Det handler jo om den her lejlighed, sagde jeg. Måske skulle vi tale med Hille om ikke vi kan finde en lejlighed han kan få på lempelige vilkår. Ude i byen, så langt fra Ø som muligt.

Det viste sig uheldigvis slet ikke at blive nødvendigt. På vej hjem blev den gamle lærer ramt af et hjertetilfælde. Måske skyldtes det hans ophidselse efter samtalen med mig, måske var det bare hans alder og krop. Da et par drenge fandt ham i en gade, tilkaldte de straks vagtkorpset, men da vagtmandskabet kom til stede var han allerede afgået ved døden. Vagten bragte ham til hans hus, hvor sønnen stod midt i ombygningen.

Så snart nyheden nåede os på Ø, tog jeg sammen med Paula og Helge til Dorns hus. Sønnen var helt slået ud. Han havde lige mistet sin far og skulle nu til at tænke på bisættelsen samtidig med at han skulle blive færdig med ombygningen uden hjælp fra den gamle. At genhusningsproblemet nu var løst var en sølle trøst. Jeg tilbød at vi fra Ø sammen med vagtkorpset tog os af det praktiske omkring bisættelsen, og Timur der var kommet samtidig med os, tilbød at en vagtmand, der i det civile liv var

bygningshåndværker, kunne hjælpe til med ombygningen uden beregning. Sønnen der jo var skrædder og ikke bygningshåndværker, tog taknemmeligt mod begge tilbud.

Vi arrangerede en helt normal og pæn begravelse for lærer Dorn, og alt forløb pænt og ordentligt. Og så begynde rygterne naturligvis at gå. Dorn havde allerede inden besøget hos os mere end antydning om det fundne hæfte og dets indhold for både familie og venner, og en af historierne var at den gamle lærer havde været retmæssig arving til fyrstetitlen, og at vi derfor på Ø havde sørget for at han blev dræbt. Der var adskillige drabsmetoder der blev nævnt, den mest udbredte var at vi havde forgivet ham med et glas forgiftet saft lige inden han forlod Bogens Hus.

Historien var latterlig. Alene detaljen med saften var helt håbløs i forhold til virkeligheden. Vi tilbød aldrig folk noget at drikke i udstillingslokalerne eller biblioteket, af hensyn til de udstillede genstande var indtagelse af føde- og drikkevarer strengt forbudt i hele området. Og skulle vi alligevel have brudt den regel, ville han ikke have taget imod det. Det var slet ikke den stemning der var ved afskeden. Derudover var der slet ingen grund til at vi skulle ønske ham død. Der var for det første intet bevis for at han var af fyrsteslæggt, og skulle der have været det, var der under ingen omstændigheder stemning i byen for at bringe fyrstehuset tilbage til magten.

En gammel mand var død af naturlige årsager, det var realiteten. Hæftet med hans farfars fantasier havde vi bragt tilbage til Bogens Hus, sønnen var bestemt ikke interesseret i det. Og da det var i vores besiddelse og derfor kunne have været forfalsket af os, kunne vi ikke bruge det til noget som helst. Jeg diskuterede det længe med Paula.

Der gik jo altid rygter i en by, men rygter om at vi på Ø står bag drab er så ødelæggende for byens struktur og tilliden til ledelsen, at de skal holdes så langt nede som muligt. Først og fremmest ved at udbrede kendskabet til fakta. Og reglen er, som jeg sagde i talen, at kan man ikke leve med det, så er man velkommen til, at forlade byen.

- Det er jo mest bare store børn der fortæller den slags, sagde Paula, og dem kan vi ikke bare bede om at rejse.

- Nej selvfølgelig. Så børnene må forældrene tage sig af. Og det gør de fleste jo. Men det nytter ikke noget at nogle bare lader stå til. Her må vi stramme op.

- Det handler jo også om hvad rygterne bliver fodret med, sagde Paula. Rygtet om hvad der skete med Siggie er jo stadig i byen. Ikke noget der bliver snakket om, men det ligger lige under overfladen. Og så kommer det med den gamle lærer og sætter det hele i gang igen.

- Det var vi jo ikke herrer over.

- Jeg var der jo selv og så at der ikke var noget saftevand. Men det er ærgerligt at der er lidt for mange bekvemme løsninger på visse problemer i byen. Og der blev for eksempel skubbet på for at få Benjis far til at rejse.

- Det var nødvendigt. Og vi har samtidig prøvet at udbrede nogle andre spændende fortællinger, der kunne fjerne fokus fra de dumme rygter. Osse nogle, der var lidt hemmelige.

- Fejlen ved de fortællinger er måske at de er så konfliktløse for de nuværende indbyggere. Jeg kan huske da Siggie og Cari boede i byen og arbejdede her på Ø. Alle var jo overbeviste om at de ville i en helt anden retning end du ville. Der var godt nok

mange bud på hvad de ville, men alle var enige om at de i hvert fald ville noget andet end du og Rosa ville. Og nogle kunne holde med dem og nogle kunne holde med dig. Der var endda væddemål om hvordan det ville ende.

- Og det er så løbet løbsk i en historie om at jeg har myrdet Siggie.
- Det havde den jo ikke gjort hvis I var endt med at blive enige.
- Og det blev vi ikke. Det kunne vi ikke.
- Det ved jeg. Men hvis du af og til kunne blive enig med nogle af dem du er uenig med nu. Bare engang imellem i stedet for en eller anden løsning, hvor nogle må give sig og forlade byen.
- Jeg synes ikke jeg er uenig med nogen om det væsentlige.
- Det er lige det det handler om Mester. De må nøjes med at sprede rygter fordi de ikke tør fortælle dig hvor uenige de er.
- Fordi de er bange for at blive slået ihjel ?
- Nej, det er de færreste. Men der er mange der er bange for dig. Ikke fordi de tror du gør dem noget, men fordi det er dig der bestemmer.
- Det er da en misforståelse, det er ikke mig der bestemmer. Det gør vi i fællesskab om lørdagen på plænen her på Ø.
- Det er dig der træffer beslutningerne.
- Det er noget andet. Der skal jo konkluderes og træffes beslutninger. Det er ikke det samme som at jeg bestemmer.
- Det ser bare sådan ud.
- Det kan godt være det er blevet sådan, men det er ikke noget jeg har bedt om. Det er noget jeg har følt mig forpligtet til.

Jeg ville da gerne være forblevet udelukkende Karetmager og passet værkstedet sammen med Mose og Benji. De havde det ofte morsomt og rart, og det ville jeg da også gerne. Men jeg kunne ikke bare lade Ø og byen falde sammen om ørerne på os, så ville Karetmagerværkstedet ikke have en verden at eksistere i. Det vidste Mose, det vidste Rosa. Og det vidste Paula også.

- Vi sidder lige her, sagde Paula, og prøver at tænke strategisk. Det giver kun mening at gøre det fordi du bestemmer. Måske skulle du prøve at omfavne det i stedet for at benægte det.

Hun var meget åbenhjertig og ikke uden evner. Jeg havde også selv foræret hende åbningen, og det fortrød jeg ikke. Men den bemærkning sved. Måske havde hun fat i noget vigtigt lige akkurat der. Måske var det grunden til at snakken i byen gik skævt engang imellem. Måske skulle jeg ændre noget, ikke handlingerne, men måden de blev udført. Ansigtstudtrykket de blev udført med.

- Du ved at du er generelt respekteret i byen, fortsatte hun. Det er det du skal omfavne.
- Det gør jeg med glæde, sagde jeg. Jeg tillader mig endda at nyde det.
- Og det er fordi du har påtaget dig et ansvar der betyder at du bestemmer.
- Jamen kan vi ikke kalde det noget andet i stedet for at bestemme.
- Du kan da kalde det hvad du vil, det er det samme hele vejen igennem. Du bestemmer, du er respekteret, du er Mester på Ø. Og du har efter omstændighederne gjort det godt.

Sådan kunne vi blive ved med at snakke. Men vagtkorpset skulle altså også instrueres i at holde bedre øje med byens rygter, og måske sætte trumf på når noget blev for tåbeligt eller på andre måder problematisk.

Den følgende lørdag holdt Timur talen fra den lyserøde sten, for første gang i embedes medfør. Vi havde på forhånd aftalt hvad der skulle siges, og han stod der i sin nye uniform som Mose og Benji havde både designet og syet. Den var stadig lyserød som stenen, men der var ingen tvivl om at det var vagtkorpsets leder der talte.

Reelt sagde han det samme som jeg tidligere havde sagt. Med andre ord og måske lidt mere skarpt. Men budskabet var stadig at det var frivilligt for enhver at være en del af byen. Med sin arbejdsindsats, med den måde man behandlede andre og med den måde man talte om byen og om hinanden. Ville man det, var man velkommen til at deltage. Ville man ikke, var man velkommen til at rejse et andet sted hen. Så enkelt var det sådan set. Var man i tvivl kunne man bare spørge andre indbyggere eller på Ø. Og glemte man at spørge når man var i tvivl, kunne man forvente at blive mindet om det. Og den slags påmindelser skulle man se som en hjælp og ikke som en kritik.

Timur smilede mens han talte, smilede venligt. Men man var samtidig ikke i tvivl om at han mente hvad han sagde. Jeg roste ham bagefter, og han var glad for rosen. Paula og Hille stod der også, og roste med. Men det var også et godt stykke arbejde han viste os og byen lige der. Forbavsende godt, faktisk. Måske skyldtes det hans nye uniform. Måske skulle Mose og Benji have noget af æren for det.

Da jeg senere stod og snakkede med Paula alene der på plænen, smilede hun og spurgte om jeg stadig kunne påstå at det ikke var mig der bestemte.

- Det var en fælles beslutning, sagde jeg. Og det var ikke engang mig der holdt talen.
- Lige netop. Timur sagde lige hvad du mener.
- Fordi han mener det samme.
- Det er det jeg mener.

Hun grinede, og hun havde jo ret.

- Du er også den eneste tilbageværende uden køn og navn, fortsatte hun. Hvordan føles det ?
- Det føles helt rigtigt.
- Så nyd det.
- Det tror jeg ikke jeg kan lade være med.

Så grinede vi begge to.

- Hvordan går det med at skrive den beretning vi snakkede om.
- Det tager længere tid end jeg troede. Jeg er nået til ABCen med det manglende J.
- Ikke engang gennem halvdelen af alfabetet altså.
- Nej. Og så mangler der endda et bogstav.

Vi grinede igen. Også på det punkt ligner vi hinanden.

Det var ved den tid Polly og Geronimo begyndte at komme hos Paula og Helge. De var et tilsvarende ungt par, og Polly var på en eller anden måde i familie med Hille. Hun var en yngre halvkusine eller grandkusine eller noget i den retning. Geronimo var ikke oprindeligt fra byen, Polly havde haft ham med hjem efter en tur ud i den store verden, men han var meget hurtigt faldet til i byen. Det var bare navnet der var noget fremmedartet og langt. Polly kaldte ham Nono, og det begyndte alle andre også at kalde ham. Det fandt han sig i uden problemer, måske fordi det var hans kæreste der begyndte.

Det betød ikke at jeg talte mindre med Paula end hidtil. Af og til, ret ofte endda, var hun sammen med Polly når vi talte sammen. Det åbnede bare lidt mere op for samtaleemnerne, så det var ikke noget problem. Det var som regel samtidig med at Helge og Nono gik og rodede på et værksted. Nono var selvstændig guldsmed ude i byen, så de to unge mænd havde interessen for finmekanik og smuk udførelse tilfælles. Nogle gange rodede de i værkstedet i Bogens Hus, men lige så ofte var det i Nonos værksted. De begyndte endda at tale om fælles projekter, og for Helge var det en mulighed for nye og sjove udfordringer, men jeg var alligevel nødt til at tale med ham om betingelserne for det samarbejde.

Det er vigtigt at produkter fra Ø er udført af autoriseret personale fra Ø. Der kan naturligvis gøres brug af forarbejdede råvarer ude fra byen eller eventuelt endnu længere udefra, men det må ikke ses som en fælles produktion. Nono og Helge kunne godt samarbejde om forsøg og indstilling af maskiner og den slags, men produktion til salg fra Bogens Hus skulle udføres af driftslederen eller lærlingen i Bogens Hus, eventuelt med hjælp fra de to andre værksteder på Ø. På samme måde kunne Helge ikke deltage i reel produktion i guldsmedeværkstedet, det måtte Nono tage sig af, eventuelt med anden hjælp ude fra byen.

- Men hvis vi så opfinder noget sammen og producerer det hver for sig bagefter, er det så i orden ?
- Hvis det er tydeligt forskelligt hvad der kommer herfra og hvad der kommer fra hans forretning, er det meget fint. Men hvis det ligner hinanden for meget, hvis man lige så godt kunne købe det ene som det andet, så går det ikke. Så kunne det for eksempel blive billigere at købe det ude i byen end her, og det skal vi ikke ud i.

Jeg huskede stadig kopilæderpuderne. Det blev aldrig en rigtig konkurrence, men dengang var tiderne heller ikke så usikre. Og der var en anden ansvarlig end mig.

- Hvor forskellige skal de så være, spurgte Helge.
- Hvis du er det mindste i tvivl, så spørger du os.
- Hvem os ?
- Det ved du godt. Paula ved det i hvert fald.

Det var gennem Polly jeg hørte om tvillinger der legede morderleg. Det var et par drenge på ti, elleve år der vist boede ikke langt fra Nonos guldsmedeforretning. Polly havde set dem en del gange når hun kom lidt sent hjem fra en nattevagt på jobbet. Det var naturligt at drenge i den alder legede voldsomme lege, selvom de måske nok skulle have været i gang med noget fornuftigt på den tid af dagen. Men det hun havde bidt

mærke i var den måde drengene legede. De legede morder og offer og skiftedes til at have de to roller. Og i den leg blev morderrollen kaldt mordermester, og det var vist også det de kaldte selve legen.

- Hvad bliver offeret så kaldt, spurgte jeg.

- Han bliver vist bare kaldt offer. Men det er vel blandt andet den slags lege Timur mente da han holdt det tale den anden lørdag.

Det havde hun helt ret i. Hvis den leg blev populær og udbredt, kunne det blive et problem. Nærmest uskyldig adfærd blandt sådan nogle drenge kan sætte sig i de voksne efterhånden, eller drengene kan blive ved med at være drenge selvom de bliver både større og ældre. Jeg orienterede Timur om sagen så snart jeg fik fat i ham. Han havde hørt lidt om de drenge, et par tvillinger i forvejen. Der havde været klager fra naboer om både larm og andre drengestregere, gennemgående banale problemer, der kunne klares med en alvorssnak. Men mordermesterlegen havde han aldrig hørt om. Det var noget på et helt andet niveau, og det skulle der tages fat i. Nu skulle der bestemt også tales alvorligt med en far og en mor.

Jeg deltog ikke i samtalerne med familien, det var Timurs opgave, men jeg fik et referat. Forældrene var et par bygningshåndværkere der gik mere op i smukke bygninger og friskt friluftsliv end i børneopdragelse. De havde først forsøgt at bagatellisere drengenes uheldige leg, så havde de argumenteret for at drenge selv skulle finde ud af hvad der var god og dårlig opførsel. Timur havde gjort dem opmærksomme på at børnenes opførsel altid også er forældrenes ansvar, og havde bedt dem sørge for at den leg og de ord ikke blev gentaget. Og han havde understreget at det i sidste ende kunne være en betingelse for borgerskab i byen. Men han var ikke sikker på at det var blevet taget lige så alvorligt som han havde ment det.

- Nu får vi se, sagde jeg.

- Vi holder øje med dem, sagde Timur.

Da Nono lidt senere kom forbi karetmageriet talte vi ikke om den sag. Jeg er ikke sikker på at han overhovedet havde hørt om den. Jeg spurgte hvordan han havde oplevet at flytte til byen. Det var første gang han var der uden Polly og Paula.

- Jeg følte mig hurtigt hjemme her, sagde han. Det er jo ikke så anderledes end det jeg kom fra. Der er lige det med øen og de tre værksteder, der nærmest er en slags helligdomme. Det havde jeg da hørt om, men den betydning det har når man er her, det var en overraskelse.

- Det er ikke helligdomme, sagde jeg. Det er bare værksteder, og jeg er ikke præst, jeg er håndværker ligesom du selv er.

- Det kan godt være du ser det sådan, men når man kommer til byen udefra er det meget anderledes. Bare det at du ikke længere har et navn, men kun en titel. Sådan er jeg i hvert fald ikke håndværker.

- Det er jo bare betegnelser, det betyder ikke noget for det vi laver. En gammel tradition mere end noget reelt.

- Så du kunne bare tage dit navn igen uden det betød noget. Som jeg hører Rosa har gjort.

Det var uskyldig snak, men han kom lige tæt nok på som udenforstående.

- Det er Rosa der er undtagelsen i det tilfælde, ikke mig.
- Jeg har da hørt om andre. Noget med en Lærer.
- Det var en Mester der slet ikke skulle have været det. Det var en rettelse af en fejltagelse. Reglen er at som mester mister man både navn og køn. Hvis for eksempel Helge bliver Mester, så er det umuligt for ham at beholde sit forhold til Paula, og det er han ikke interesseret i.

Men det var tydeligt forvirrende at driftslederordningen, hvor Ø nu var beboet af driftsledere og lærlinge som Paula, gav anledning til både usikkerhed og forvirring. I hvert fald for udefrakommende, men nok også for byens gamle indbyggere.

- Men du har ret i at endemålet er at alle værksteder har en Mester, sagde jeg. Det er kun blevet som det er, tvunget af omstændighederne.
- Så omstændighederne kan lave om på tingene ?
- Midlertidigt. På lang sigt er det vigtigt med noget kontinuitet, når der bliver lavet noget om. Så er omstændighederne ligesom dig. Du var en anden da du kom til byen, men du tilpassede dig, og du fandt dig endda i et kortere navn. På samme måde vil omstændighederne efterhånden tilpasse sig byens kultur og traditionerne på Ø.

Jeg kunne godt selv høre det lød lidt højstemt, som en programmerklæring på grænsen til noget helligt. Men uden fast grund under rødderne kan livet ikke vokse frit frem.

- Jeg kritiserer det heller ikke, sagde Nono, jeg fortæller bare om min forundring.
- Som ender med at blive be-undring, sagde jeg.
- Det skal du nok få ret i.

Lidt senere kom Polly og Paula. Polly tog sin kæreste med hjem, Paula gik med op i lejligheden. Vi havde aftalt at spise sammen, Paula og Helge og jeg. Vi dækkede til tre og ventede så på at Helge dukkede op. Han kom lidt senere end aftalt, direkte fra værkstedet og i ret snavset arbejdstøj. Paula mente vist at han godt kunne have skiftet først, men så var det jo blevet endnu senere. Han var i hvert fald nødt til at vaske både hænder og ansigt inden vi gik til bords.

Vi talte naturligvis om tvillingerne ude i byen og deres friluftsfarældre. Paula mente nok at Polly havde talt om forældreparret, men ikke i sammenhæng med tvillingerne.

- Jeg tror ikke hun ved at de er forældrene. Men så giver det jo mening det hele. De bliver set som lidt sære, så vidt jeg har forstået.
- Folk har lov at være sære, sagde Helge.
- Så længe de ikke ødelægger noget, sagde Paula.
- Og hvis de ødelægger deres unger er det et problem, sagde jeg.
- Og så er de heller ikke særligt populære, sagde Paula.
- Hvis de er underholdende, kan de da sagtens være populære i byen, sagde Helge.
- Folk synes vist mest de er irriterende. Har du mødt dem ?
- Ikke noget jeg har lagt mærke til i hvert fald.

Han rejste sig for at gå tilbage til Bogens Hus. Der var lige noget der skulle gøres færdigt på værkstedet. Paula og jeg sladrede videre, ikke specielt seriøst. Vi var trætte begge to og trængte til at snakke uforpligtende. Ind imellem fnisede vi endda.

Et par dage senere kom Benji ind på mit kontor og sagde at han var meget træt, for han havde ikke kunnet sove. Timur var ikke kommet hjem om aftenen, og heller ikke i løbet af natten som han nogle gange gjorde. Han var blevet nervøs. Det blev jeg også, så jeg tog omgående ud i byen til vagtkorpsets hus, og der sad Timur på sit kontor og smilede over det hele.

- Benji siger du ikke kom hjem i nat. Har du arbejdet ?
- Næ, jeg var på besøg, og så blev det lidt sent, og så faldt jeg i søvn.
- Han blev jo nervøs, og så blev jeg nervøs.
- Det er der ingen grund til. Det var bare et privat venskabsbesøg.
- Hos Hille ?
- Hvorfor tror du det ?
- Tingene taler til mig, det siger du selv. og da særligt de levende ting.
- Du skal ikke kalde Hille en ting.
- Hende har jeg ikke talt med. Jeg så jer bare sammen. Det var altså hende du besøgte ?
- Det er vel ikke forbudt.
- Nej. Men er det klogt ?
- Det har jeg slet ikke tænkt på. Det kom mere af sig selv.

Jeg havde nok mærket at det gik i den retning. Og principielt var det heller ikke noget jeg skulle blande mig i.

- Skal jeg ønske tillykke ?
- Hold nu op Mester. Det er slet ikke der vi er.

Jeg kunne godt selv mærke det. Det var klogt af Timur at minde mig om det. Jeg er stadig først og fremmest Mester. Jeg kunne da tale om de organisatoriske problemer sådan et forhold kunne udvikle sig til, men det lod jeg være med. Jeg gik tilbage til Ø og var endda noget med på værkstedet. Det passede fint med at Benji var så træt. Jeg beroligede ham med hensyn til Timur og lod ham gå tidligt hjem.

- Og sørg så for at få sovet til i morgen.
- Det skal jeg nok.

Og så var det alligevel Timur og mig der sad sammen med Paula i min lejlighed et par aftner senere og snakkede om de to tvillinger og deres forældre. Mordermesterlegen var observeret i hvert fald to gange siden Timur havde talt med forældrene. Og nu syntes han der skulle statueres en konsekvens, som han udtrykte det. Paula var lidt mere tøvende.

- Hvis I driver en familie med børn ud af byen med magt, så vil det ikke se kønt ud. Og det vil minde folk om Cari og Siggie og Johan. Det kan godt give bagslag.

Men Timur havde allerede en idé. Familien ejede ikke bare huset de boede i. Der var to andre huse som bygningshåndværkerforældrene havde istandsat og som de nu lejede ud.

- Hvis de vælger selv at rejse, tilbyder vi at byen køber alle tre huse kontant. Så har de noget at starte for et andet sted. Og hvis de ikke vil det, så vi skal tvinge dem ud, så bliver de tre huse konfiskeret i stedet for.
- Så er det stadig tvang, sagde Paula. Deres venner i byen vil reagere uanset om det er den ene eller den anden løsning.
- De har ingen venner i byen. De har ry for at udnytte lejerne i de to udlejede huse.

- Det kan godt være at ingen vil protestere i første omgang. Men hvad bliver det for en historie der vil gå på længere sigt.
- Har byen råd til at købe dem ud, spurgte jeg.
- Jeg har talt med Hille om det. Husene skal naturligvis ikke købes til overpris, men fordi det er tre huse er det alligevel et flot beløb de vil få med. Og Hille siger at de huse let kan sælges med en pæn fortjeneste.
- Hvis de ikke ender som spøgelseshuse, sagde jeg.
- Det har vi talt om. Det er hun slet ikke bange for.

Jeg var stadig i tvivl. Timur havde ret i at vi skulle holde hvad vi lovede, også når det var noget ubehageligt. Og Paula havde ret i sin bekymring for historierne det kunne ende med.

Mose kom op i lejligheden for at sige at hun havde lukket ned for dagen og ville gå hjem. Hun havde hørt en del af hvad vi talte om.

- I kan lige så godt gøre det nu, sagde hun. Det bliver ikke lettere af at vente, bare endnu mere indviklet.
- Kender du familien, spurgte Paula.
- Nej. Men jeg kender byen.

Det var sjældent Mose udtalte sig så sikkert om noget der ikke handlede om design. Og jeg var tilbøjelig til at give hende ret, så jeg bad Timur om at give familien det tilbud han havde foreslået.

Både Timur og Mose gik. Paula blev siddende.

- Jeg kan stadig ikke lide det, sagde hun.
- Men Mose har ret, sagde jeg. Jo længere vi venter, jo sværere bliver det.
- Ja, hvis vi er sikre på at det alligevel ender der. Jeg tror nok jeg er enig i alle jeres argumenter. Jeg har bare en dårlig fornemmelse i maven.
- Måske er det noget du har spist.
- Jeg tror i hvert fald ikke jeg har sunket det endnu.

Så rejste hun sig også og gik hjem til Bogens Hus. Og jeg sad og kiggede ud i luften til jeg blev så sulten at jeg måtte have noget at spise. Den dag var der kylling på menuen.

Timur fortalte senere at den lille familie også havde været usikker. Konen var tilbøjelig til at sige ja til vores tilbud, i hvert fald hvis beløbet kunne lidt højere. Manden var mere negativ. Tvillingerne blev ikke spurgt.

- Jeg sagde at beløbet var højt nok og at det ikke kunne hæves, fortsatte Timur. Det var det beløb eller ingenting, og resultatet, ville i øvrigt blive det samme. De kom til at rejse, men eller uden penge. Og for byen ville det da være billigst at sende dem ud uden. De fik til i aften, så skulle vi have deres beslutning.

Det var kun Timur og mig der talte sammen om det. Paula var på værkstedet i Bogens Hus, Benji og Mose arbejdede nede i karetmageriet.

- Jeg tilbød at vi kørte dem i bilen.
- God idé, sagde jeg. Så ved vi også hvor de bliver sat af.

Familien endte med at acceptere vores tilbud. På to betingelser. Timur kom efter fyraften og satte mig ind i sagerne. Denne gang var Paula også i min lejlighed.

- Det er som om de har fundet på hver sin betingelse, sagde Timur. Mandens betingelse er at de skal køres derhen hvor fyrstedatteren Dagmar endte med at slå sig ned.
- Ingen ved jo hvor det er, sagde jeg. Hvad skulle hans interesse være i det ?
- Det er vel et forsøg på at opstille en umulig betingelse.
- Det er jo ikke engang sikkert at der var en fyrstedatter, sagde Paula. Det er måske et eventyr. Men hvis vi går ud fra at historien er sand, så kan I vel bare skrive historien færdig, så kan I selv bestemme stedet.
- Det vil jo være en slags løgn, sagde jeg.
- Det har han selv bedt om. I kan ikke bevise at det er det rigtige sted, men hvis I præsenterer det som sandhed, kan han heller ikke bevise at det er løgn.

Det var måske lige friskt nok sagt, men det blev det ikke forkert af. Hvis vi sørgede for at historien så helt rigtig ud, vilde den ende med at være rigtig.

- Vi skal i hvert fald være omhyggelige, sagde jeg. Hvad er den anden betingelse ?
- Den er noget lettere at gå til, sagde Timur. Hun vil have at du også er med i bilen når de skal afsted.
- Det lyder lettere, sagde jeg. Hvis der er plads til os alle seks i vognen. Det er der umiddelbart ikke.
- Den kone er mere snu end manden, sagde Paula. Pladsproblemet kan man ikke tale sig fra.
- Men man kan løse det, sagde jeg. Værkstederne på Ø er sat i verden for at løse praktiske problemer. Der skal også være plads til deres bagage skal vi huske. Men jeg er Mester på et karetmagerværksted. Det problem overlader vi til Mose og mig.
- Det skal bare helst gå hurtigt, sagde Timur.
- Jeg skal nok bestemme hvor hurtigt det skal gå, sagde jeg. Men jeg vil også gerne have det overstået.
- Og så begynder jeg at samle materiale til historien om fyrstedatter Dagmar og hendes eventyrlige ægteskab, sagde Paula.

Jeg diskuterede køretøjet med Mose. Den oplagte mulighed var at hænge en vogn efter bilen. Så kunne vi have bagagen med, men vi kunne ikke sætte passagerer i en påhængsvogn. Så ville det ikke opfylde morens betingelser sammen med vores tilbud om at køre familien afsted i bil. Så ville det igen blive et spørgsmål om ord og ikke en praktisk løsning.

- Selvom de ikke inddrager ungerne i beslutningerne, vil de ikke gå med til at betragte dem som bagage, sagde jeg.

Vi måtte gøre plads til seks i byens bil. Vi fik den ind i karetmageriet og gik i gang. Fjernede noget polstring og nogle puder, rykkede bagsædet lidt frem og fik plads til et ekstra tomandssæde bagved. Kun med plads til børn, men aldeles acceptabelt. Det tog under en uge for Mose og mig at få det hele på plads. Benji passede den standardmæssige pudeproduktion i mellemtiden. Han vidste godt hvad vi lavede, men bad ikke om at være med. Det passede os alle tre godt. Jeg ser faktisk tilbage på den tid som en af de gode uger på værkstedet. Jeg var tilbage i faget og løste en konkret

opgave. Vi fandt også en vogn vi kunne hænge efter til bagagen og fik konstrueret en mulighed for at montere den efter automobilen. Vi var stolte, Mose og Benji og jeg.

Timur kom forbi og bifaldt resultatet. Han havde allerede aftalt en dag med forældrene. Søndag morgen, helst tidligt, skulle vi afsted. Paula kom forbi og havde fundet et mål for rejsen, det rigtige sted.

- Hvis vi tager udgangspunkt i den dal hvor I fandt statuetten og fortsætter et par dage længere sydpå, kommer vi til et sted der hedder Jernbjerget. Det er en by og ikke et bjerg, og der har i sin tid været en herskende fyrste der.
- Men har de så hørt om hende Dagmar, spurgte Timur.
- Det vides ikke.
- Så hvis man spørger fyrsten.
- Fyrsteslægten der er uddød for over halvtreds år siden. Den sidste i slægten var en maskinarbejder der ikke engang var fyrste.
- Hvor ved du alt det fra, spurgte jeg. Er det noget du selv har digtet.
- Det er fakta fra en rejseskildring jeg har fundet i Bogens Hus. Skrevet på små ark og lagt i en kartonmappe.
- Og hvem har skrevet den ?
- En eller anden der kalder sig Josef, men jeg tror det er et pseudonym.
- Er den troværdig ?
- Er det da et krav ?

Timur stod og spekulerede, kunne jeg se.

- Hvad er en maskinarbejder, spurgte han. Hvad laver sådan en ?
- Maskiner, sagde Paula. Den maskine der driver automobilen har ikke lavet sig selv. Den kan meget vel være lavet i Jernbjerget. Det samme kunne gælde småkagemaskinen. Jeg ved at vores trykkerimaskine ikke kommer derfra, men det har nok ikke noget med vores dagsorden at gøre.

Timur var tilfreds. Det passede ham vist godt at vi skulle forbi den lade hvor vi havde fundet statuetten af Dagmar.

- Det bliver altså en længere tur, fortsatte Paula. Måske tre eller fire dage eller mere.
- Mon ham Josef rejste i automobil, sagde jeg. Det kan måske også gå hurtigere.

Søndag mødtes vi alle seks i garagen og gik ombord i automobilen. Tvillingerne var ikke meget for at stige ind.

-Jeg har sagt at det er ny og spændende tilværelse der venter os, sagde moren. Men drenge i deres alder kan ikke lide at blive flyttet.

Timur i køreuniform kørte automobilen, jeg sad ved siden af ham og ikke på bagsædet som jeg plejede, der sad forældrene. De to drenge sad bagest og var tavse mens vi kørte over broen og gennem den sydlige bydel. Men så snart vi var ude af byen råbte de at de ville sættes af.

- I kommer ikke af, sagde deres far.
- Vi vil ikke køre i en bil med mordermesteren og mordervagten, sagde den ene.
- I ved godt I ikke skal bruge de ord, sagde deres mor.
- Vi er ude af byen nu, sagde den anden tvilling, og her må vi sige hvad vi vil.

- Så længe I sidder i byens automobil gælder reglerne fra byen, sagde jeg.
- Så sæt os af, sagde den første tvilling.

Timur ignorerede dem sammenbidt og kørte så hurtigt han kunne mod den sære dal og laden hvor vi havde fundet Dagmar. Tvillingerne var tavse igen, men hver gang vi passerede nogle på vejen, pressede de ansigterne mod bagruden og råbte at de blev bortført.

- Kan I ikke få dem til at holde op med det pjat, snærrede Timur.

Forældrene reagerede nærmest slet ikke. Og vi kørte videre så hurtigt automobilen kunne. Jeg tro ikke de mennesker vi passerede bemærkede tvillingerne eller hvad de råbte. Men for os to på forsæderne var de irriterende. Hvad forældrene mente, skal jeg ikke kunne sige.

Da vi kom frem til dalen og laden, ville vi ind og se hvor vi havde fundet Dagmar. Det var vores første spor i jagten på hendes senere opholdssted. Tvillingerne var de første der stod ud af automobilen, men i stedet for at gå mod laden, forsvandt de ind mellem de små træer.

- De skal nok bare ind og tisse, sagde deres far.
- Hvis de ikke prøver at løbe tilbage til byen, sagde moren lidt nervøst.
- Det er jo ikke i den retning, sagde faren.
- Har du styr på retningerne her, spurgte hun.

Timur sagde ikke noget. Han var vist bare glad for at de skrihalse var væk. Jeg sagde heller ikke noget.

- Vi bliver nødt til at finde dem, sagde deres mor.
- Skal vi ikke ind og se laden, spurgte Timur.
- Når vi har fundet dem, sagde hun.

Vi delte os hurtigt i to hold. Timur og faren gik den ene vej, moren og jeg gik den anden. Det var godt nok ikke en stor skov at lede i, men der var trods alt en hel del unge træer og noget buskads hele vejen op til bakkekammen. Timur og faren gik til venstre, vi andre to gik mere ligeud og så til højre rundt. I starten var fuglene i trætoppene det eneste levende vi kunne få øje på. Og som mørket faldt på, så vi ikke engang fugle. Vi havde måske en fornemmelse af et par flagermus, men det var vi ikke engang sikre på. Drengene så vi ikke, selvom vi kaldte. I det fjerne kunne i starten høre faren kalde.

Vi gik turen to gange rundt og blev ved at kalde. Anden gang vi kom tilbage til laden mødte vi Timur. Han og faren havde vist nok set et glimt af drengene på vej op over bakkekammen og var løbet efter. Faren havde løbet så hurtigt at Timur næsten ikke kunne følge med, så da han kom op på bakkekammen kunne han hverken se noget til tvillingerne eller deres far, og så var han vendt om.

Vi stod et stykke tid og ventede. Det blev meget mørkt, og til sidst blev det så køligt at vi satte os ind i laden. Der sad vi alle tre og tænkte hvert sit da faren kom tilbage.

- Jeg er sikker på jeg så dem gå hen over toppen, sagde han. Og de fortsatte med hinanden i hånden.

Han lød nærmest rørt da han sagde det.

- Det er jo på vej sydover, sagde Timur. Det er ikke vejen tilbage til byen.
- Vi er nødt til at følge efter dem, sagde faren.
- Det er meningsløst når det er så mørkt, sagde jeg. Vi må vente til det igen bliver lyst.
- Vi må afsted med det samme, sagde faren. Ellers kommer de for langt i forvejen.

Moren rejste sig.

- De er trætte, sagde jeg. De har vel lagt sig til at sove et eller andet sted.
- Så må vi finde dem der, sagde moren.
- Det er håbløst nu, sagde Timur.
- Det er da bedre at vente til vi kan se noget, sagde jeg.

Men forældrene var enige om at gå med det samme. Når jeg tænker tilbage på det er det også nemt at forstå. Det var ikke rationelt, men det kan man heller ikke forvente af forældre i den situation. Det endte med at de gik, hurtigt endda, mens Timur og jeg blev tilbage i laden. Vi fik godt nok ikke sovet, vi sad bare og snakkede om alt mellem himmel og jord til det begyndte at blive lyst. Det blev helt lyst og vi kiggede ud og op mod bakkekammen. Tvillingeforældrene var ikke i synsfeltet nogen steder.

- Vi kører hjem, sagde Timur. Det er deres projekt. Ikke vores. Og moren har pengene i lommen.

Jeg var enig.

- Hvad med bagagen, spurgte jeg.
- Skal vi bruge den vogn til noget nu, spurgte Timur.
- Nej. Så den lader vi stå til dem.
- Hvis de kommer tilbage

Det kunne han have helt ret i.

- Vi kan kigge forbi om et par uger, sagde jeg.
- God idé, svarede han.

Vi satte os ind i bilen og kørte tilbage mod byen og Ø. Jeg beholdt pladsen på forsædet ved siden af Timur selvom bagsædet nu var ledigt.

- God nok dejligt at blive fri for de to knægte, sagde Timur. Jeg havde ikke holdt til at køre dem helt til det der Jernbjerg.
- Det problem løste de så selv, sagde jeg. Og vi kommer hjem i ordentlig tid.
- Nemlig.

Vi var godt tilfredse med udfaldet. Der var ingen grund til at sige mere på resten af den tur. Vi nød stilheden i lyden fra maskinen, lige gyldigt om den var fremstillet i Jernbjerg eller ej.

Da vi var tilbage på Ø var det stadig arbejdstid, og der var aktivitet på alle tre værksteder. Jeg gik forbi dem alle tre og hilste på. Jeg fortalte hvordan det var gået med turen, men ingen lod sig forstyrre af det. De arbejdede videre med nærmest

demonstrativ effektivitet. Det var en dejlig fornemmelse, jeg var endnu gladere for min by og min Ø.

Timur var kørt videre for at sætte automobilen i garage. Jeg måtte snart forbi Hille i administrationen, jeg var også interesseret i det økonomiske. Ikke fordi det morede mig, jeg var meget glad for at Hille tog sig af det i det daglige.

Mose og Benji var glade for at se mig. Ikke fordi de havde problemer med produktionen, det havde de helt styr på selv, men fordi det var mest rigtig når jeg var i huset, som Benji sagde. Mose smilede bare. Hun kendte mig godt nok til at vide hvor lettet jeg var over at turen var overstået. Jeg smilede tilbage og gik ind på mit kontor.

Til fyraften kom Paula forbi. Hun kom direkte fra arbejdet og havde stadig sorte fingre fra den nye trykkerimaskine.

- Er der problemer, spurgte jeg.
- Slet ikke, det hele virker fint alt sammen. Men jeg har en tilståelse.

Vi havde lige afsluttet et problem, så jeg blev lidt nervøs.

- Jeg var herinde på dit kontor tidligt i morges, fortsatte hun. Jeg havde glemt I var afsted. Og jeg så at din beretning lå fremme på bordet. Og jeg må, indrømme at jeg blev lidt nysgerrig og kom til at kigge i den.

Jeg åndede lettet op.

- Det er helt i orden, sagde jeg, selvom den slet ikke er færdig endnu. Der står ikke noget hemmeligt i den, i hvert fald ikke for dig. Det er jo din skyld jeg begyndte at skrive den.

Hun var glad for det jeg havde skrevet om hende, det var nok det hun havde været mest nysgerrig efter at se. Og jeg var da kommet frem til at hun var med i beretningen. Men hun undrede sig lidt over så mange detaljer jeg huskede.

- Hvordan kan du skrive de lange dialoger. Kan du huske hvad der blev sagt ord for ord.

Det kunne jeg naturligvis ikke. Der havde jeg nok taget mig nogle friheder, men jeg var sikker på at indholdet i samtalerne var rigtigt. Om det så blev sagt i en anden rækkefølge og med lidt andre ord betød nok ikke så meget.

- Det bliver på en eller anden måde mere rigtigt sådan, sagde jeg. Det ville blive for tørt og bogholderiagtigt hvis jeg bare skrev det som et referat. Det er tørt nok i forvejen.
- Det ville måske være mere ærligt, sagde hun. I hvert fald mere korrekt.
- Det ville under alle omstændigheder være min opfattelse af samtalerne der blev refereret. Og så kan jeg lige så godt prøve at gøre det mere levende. Jeg gør det så ærligt jeg kan.

Og jeg må jo indrømme at jeg også hygger mig med at "huske" dialogen. Men netop den samtale nedskrev jeg så snart hun var gået, så i hvert fald den er efter min bedste overbevisning gengivet ordret og korrekt. Mose og Benji var gået da jeg kom ud fra kontoret. Jeg gik op i lejligheden og sov trygt.

Den følgende eftermiddag besøgte jeg Hille i administrationen. Også hun var glad for udfaldet af køreturen og at den ikke var blevet længere. Tvillingernes forældres hus var allerede overtaget af de nye ejere, og lejemålet for de to øvrige huse var pænt og ordentligt overtaget af byen. Det så rimeligt ud, rent økonomisk. Og så kunne jeg pludseligt høre at husets nye ejere var Hille og Timur. Det var pænt sagt ikke et særligt velvalgt træk, og jeg var vred over at jeg ikke havde været ind over inden det blev besluttet.

Jeg undersøgte sagen ved en af de andre administrative medarbejdere, jeg kunne ikke tale direkte med Hille om det i første omgang. Og der var reelt ikke noget at komme efter i den handel, de havde betalt huset med deres egne penge, og de havde givet markedsprisen plus endda en smule mere da de købte huset af byen. Men det var det for det første svært at bevise og overbevise andre om. For det andet så det ikke godt ud på baggrund af den måde huset var kommet på markedet og Timurs rolle i den proces.

Jeg tog tilbage til Ø og opsøgte Paula. Hvem ellers. Jeg måtte vende sagen med hende. Og den samtale er nedskrevet efter hukommelsen fra den dag.

- Skaden er jo sket, sagde hun. Og hvis du tvinger dem ud, giver du bare eventuelle rygter ret.
- Det har du helt ret i. Situationen er umulig.
- Der har været andre umulige situationer, du har fået løst alligevel.

Det havde hun jo helt ret i. Jeg var nødt til at have en alvorlig samtale med Hille og Timur. Hen under aften forsøgte jeg at se om de var i deres ny erhvervede hus. Det var de.

- Jeg havde forventet mere af jer, sagde jeg. Lidt mere fornuft og loyalitet.
- Vi har været loyale hele tiden, sagde Timur. Af og til har jeg endda været mere loyal end jeg brød mig om at være, men i den gode sags tjeneste og så videre. Og det her er en privat hushandel, det er ikke noget byens myndigheder behøver at blande sig i.
- Du har i princippet ret, sagde jeg, hvis man ser bort fra at I selv er en del af byens myndigheder. For så er det både dumt og tonedøvt, det I har gjort.
- Så er jeg dum og tonedøv. Jeg kan ikke se vi har gjort noget galt.

Hille holdt naturligvis med ham. Paula var naturligvis ikke til stede. Jeg var naturligvis vred. Berettiget vred.

- I har begge to passet jeres opgaver loyalt, det er jeg ikke i tvivl om. Men de positioner I indtager indebærer mere end at passe et job, og det har I også hidtil levet op til. Og her har I skuffet mig. I er nødt til at se det større perspektiv, så længe I selv skal være en del af det større perspektiv.

De havde dummet sig, og jeg ønskede at de ville indrømme det.

- Alle kan begå en fejl, det gør jeg også selv engang imellem. Men I er nødt til at kunne indse det, når I får det at vide. Jeg beder jer ikke om at opgive huset nu, og jeg beder jer ikke om at forlade jeres betroede stillinger. Men jeg beder jer om at indse at vi nu har fået et fælles problem, som vi må være sammen om at løse.
- Jeg vil da gerne trække mig fra jobbet og ansvaret, sagde Hille. Hvis du ikke har tillid til mig kan jeg alligevel ikke fortsætte.

- Jeg siger at det beder jeg slet ikke om. Det vil bare gøre problemerne værre.
- Jeg synes vi skal tage det lidt roligt, sagde Timur. I forhold til de andre historier der har kørt, er det her en meget lille ting. Der er da ingen vi skulle have slået ihjel i den her forbindelse. Der er slet ikke begyndt at gå historier om det her hus, og hvis der gør, så ved vi hvad vi skal gøre ved det.
- Hvis der kommer til at gå historier om drengene, sagde Hille.
- Det gør der ikke, sagde Timur bestemt.
- Det er der jo ingen historie i, sagde jeg.

Men jeg gik derfra med en dårlig smag i munden. Havde vi alligevel givet Timur for meget ansvar for hurtigt. Og Hille, den lille seriøse Hille. Havde han overtalt hende, eller havde hun overtalt ham. Det anede jeg ikke. Og hvad mente hun da hun begyndte at snakke om de tvillinger.

Jeg gik tilbage til Ø og til mit kontor og satte mig ved denne beretning. Jeg var nødt til at komme så langt frem til nutiden som jeg kunne. Tingene skete så hurtigt efterhånden, at jeg var bange for at glemme for meget inden jeg fik det skrevet ned. Jeg skulle gerne have det hele med. Heldigvis kunne jeg da stadig tale fornuft med Paula

Således slutter det håndskrevne manuskript, der her er renskrevet efter bedste evne og uden rettelser og udeladelser.

Såfremt beretningen skal vises til en bredere kreds, skal den suppleres med forklarende noter om de virkelige hændelser og sammenhængen mellem dem. Indtil dette er sket, skal beretningen behandles som fortrolig.